

КРАСИМИР БАЧКОВ

СИНИЯТ КОН

chitanka.info

„Защо човек трябва да бъде граф, когато може да бъде художник?!“ Така бе възкликнал някога Анри Тулуз Лотрек и така завинаги сложи категорична разделителна линия между съмнителните карати на унаследената аристократичност и съдбовното „дуенде“ на родения талант. То, роденото дарование, е понякога възгрубо и ръбато; очите му са дръзки и нахални, думите не винаги литературно шлифовани, но някаква Вътрешна интуиция и формиран от големите ни майстори вкус ме карат да вярвам тъкмо на него, а не на напомадените и книжни герои на някой псевдоинтелигентстващ техен създател, пресявал дълго чужди пясъчници за няколко само истински зрънца. Които се оказват не негови.

Литературната ми среща с Красимир Бачков ми доведе като че ли някого от потомците на Дончоцончевите „принцове“. И това ме зареди със съмнение, любопитство и очакване. Релефният белетристичен дар на Бачков, както и доброто за възрастта му познаване на живота, му осигуриха твърде динамично за едно словесно изкуство развитие. Затова приех и редактирането на първата му книга „Дългият път през тунела“. Следях „израстването“ на автора и (навярно затова) не се изненадах от значително по-овладяната повествователност на новите му къси разкази. В „Синият кон“ защриховането на портрети е отстъпило място на запомнящи се характери. Езикът на разказвача е все така в пулса на аргото; липсва дразнещата изпиленост на суховатата „книжна“ реч, характерна за добре образовани литератори, но иначе — не родени разказвачи. Интонациите и настроенията на предлаганите текстове гравитират между сълзата и усмивката, лиричността и иронията и правят героите непосредствени и истински, а живота — като след глътка добро вино — „малко по-малко тъжен“ както казваше един от прокълнатите поети на стара Франция.

А дали може някой да каже: в чия раница е маришлският жезъл?...

Елка Няголова

ДА УЛОВИШ БЕЗКРАЯ

Най-после към обяд заваля. Дъждът се сипеше ситно и мижаво, сякаш на небето му се свидеше, тази тъй дълго чакана от хората влага. Безкрайната добруджанска равнина посивя и някак отесня пред погледа на Велико. Той подбра овцете и ги прислони в близкия пояс. Мръсната, белезникава вълна на животните провисна и лека пара задимя над гърбовете им. Двете кучета се излегнаха в шумата и само тихият ромон на дъжда изпълваше тишината наоколо. Есента отиваше към края си, една суха и ялова есен, през която дори лозята не узряха. Овчарят бръкна във вътрешния джоб на ватенката и извади малко транзисторче „Шарп“. На гърба му бе закрепена плоска батерия от четири волта и половина, за да работи по-дълго. Потърси хубава музика и я намери на вълните на „Хоризонт“. Благодарение на малкото апаратче самотните му дни на полето ставаха поносими, а понякога дори приятни. С програмите на радиото беше свикнал от времето, когато все още бе инж. Янев. Цели пет години работи с още трима колеги в едно проектантско бюро и първата им работа сутринта бе да пуснат радиото. Добре се разбираше с колегите и работата им вървеше добре, но... понякога за един ден, като в приказките можеш да се превърнеш от инженер в овчар. Стават такива неща, ако късметът ти тръгне срещу теб. При Велико се получи точно така. Оказа се още, че годеницата му вече не го предпочита пред хазяина си. Последният, макар и доста възрастен, бе състоятелен човек и можеше да я осигури за цял живот, докато инж. Янев сега бе просто безработен.

Вторият удар дойде съвсем ненадейно, от страна на майка му. Мълчаливата изсушена женица, която цял живот не се бе оплаквала дори от хрема, легна и за два дни угасна. С помощта на няколко съседки я погребя и на третия ден, когато остана сам в малката кухня разбра, колко много е значела за него майка му. Всяка вещ наоколо носеше нейното присъствие, толкова близко и добро, че да си у дома, без да вижда свитата ѝ фигурка и да чува тихия ѝ глас, просто не издържаше. Излизаше навън и по цял ден бродеше из града, станал му

изведнъж чужд и неприятен. Не бе изминал и месец, когато се появи ненадейно сестра му с мъжа си. На погребението те не дойдоха, макар да им прати телеграма, а сега пристигнаха с претенции за наследствен дял. Настояваха да продадат скромната къщурка — всичко останало от родителите им и Велико не възрази. Беше се пречупил неусетно, за пръв път се намираще в безизходица, съвсем сам и отчаян.

С парите от неговия дял закупи дворно място от половин декар в едно близко село. Криво-ляво издигна малка барака с дълъг сайвант до нея. Купи двайсет овце и се запиля по къра да ги пасе. Ръцете му загрубяха и привикнаха към неблагоприятния селски труд. Сега му беше безразлично всичко, свързано с хорската суета. Живееше примитивно, почти без удоволствия, не общуваше с никого от селото и се чувстваше стар, макар скоро да мина тридесетте.

Откъм черния път край пояса се дочу виене на автомобилен двигател. След малко бързо премина някаква жълта кола, като на места се поднасяше и пръскаше кал от локвите. После пак се спусна безмълвието на равнината. Музиката по програмата свърши и започнаха новините. Велико угаси транзистора и го прибра. Приседна до едно дърво и затвори очи. Представи си голяма бяла вана, пълна с гореща вода, как се потапя в нея и оставя всичкия студ и мръсотия вън, далеч от себе си. Събереше ли пари, първото нещо което щеше да си купи, бе ваната. А щом му омръзна еднообразието и мръсния му живот, можеше лесно и почти безболезнено да се спаси пак във ваната, но малко под повърхността на водата. Откакто се бе превърнал в неудачник и такива мисли му минаваха през главата.

Встрани се чу шляпане на стъпки и Велико се огледа. По коларският път, с натезжали от кал крака и обувки в ръце, вървеше млада жена. Тя съзря овчаря и тръгна към него. Косата ѝ бе разчорлена, лицето зачервено от усилията, но въпреки раздърпания си вид, тя будеше някаква необяснима симпатия. Застана пред Велико и малко грубо запита:

— Знаеш ли каква съм аз? — по лицето ѝ личаха размазани следи от сълзи, а в чистия въздух се долавяше лека миризма на алкохол. Явно бе пияна, но не чак толкова, че да не се държи. Велико се надигна и мълчаливо повдигна рамене.

— Аз съм курва бе! Най-долната курва съм, мой човек! — гласът ѝ бе пресипнал и наистина звучеше вулгарно. Повтори декларацията

няколко пъти и се свлече на земята. Раменете ѝ се затресоха в глухо ридание. Велико понечи да я вдигне, но щом я докосна се отдръпна като опарен. Топлото и меко тяло на жената го зашемети и върна забравени и неутолени отдавна желаниа. Засрамен от себе си, той стоеше безмълвен и не можеше да свали очи от леко разголената гръд на жената. Тя забеляза погледа му и рязко дръпна бялата си копринена риза. Освободени изскочиха гърдите ѝ и тя се разkreщя истерично:

— Хайде бе, какво чакаш? Яхай курвата, прост овчар такъв! На крака съм ти дошла! Давай, днес бутам на аванта!

Стомахът му се сви на топка. Той преглътна с усилие и пристъпи към нея. Късо замахна и я зашлеви през лицето:

— Я се вземи в ръце! Ти курва не си, щом сама го казваш! И се закопчай, че и аз съм мъж! Нищо, че съм овчар!

Тя го изгледа по-скоро учудена, отколкото уплашена и очите ѝ леко се избистриха. Изправи се и си закопча ризата. Усмихна му се накриво:

— Да, ама си прост все пак! Друг на твоето място не би изтървал келепира!

— Да ти пикая на келепира! — намуси се Велико.

— Що бе, не ме ли харесваш? — иронично го изгледа тя. — Жена ти да не е Клаудия Шифър случайно?

— Нямам жена аз! Сам съм! — като оправдание прозвуча отговорът му.

— По-добре си! На тоя свят най-добре е да си сам!

— Не си права!

— Вярно, да си богат е по-хубаво, отколкото да си сам.

Замълчаха. Случайността бе пресякла пътя на двамата неудачници и сега им гледаше сеира. Жената постоя малко права, после пак седна в шумата. Заразказва спокойно своята банална история, от обезчестяването ѝ на дванадесет години до днешното ѝ изгонване насред полето от „онова животно с много пари“, което бе минало с жълтата кола преди малко. Велико я изслуша мълчаливо и на свой ред с няколко думи ѝ разказа за себе си. За пръв път споделяше болката си с друг човек и от това му ставаше някак по-леко. Двата се гледаха, открили обект за съчувствие пред себе си, докато жената не попита:

— Имаш ли нещо за ядене? Днес съм на пет — шест цигари от сутринта.

Велико извъртя торбичката, праметната на гърба му пред себе си и бръкна. Освен шишето с вода, му бе останал само един къшей хляб. Смути се от собствената си нищета и горчиво се усмихна:

— Това е! Нали ти казах, че я карам ей тъй.

Понечи да върне хляба в торбата, но тя го спря.

— Чакай! Като бях малка, от дядо съм чувала да казва, че никой не е по-голям от хляба. Дай го!

Той ѝ подаде малкото парче хляб. Жената без погнуса отхапа и започна да дъвче. Май ѝ се услади, защото лапна и трохите накрая. Двете кучета неусетно се бяха присламчили и лакомо я гледаха. Тя им се усмихна и подвикна:

— Няма за вас! Изядох го всичкия!

— Чудно, как не те залаяха? — забеляза Велико.

— Що се чудиш! Аз съм кучка, а те кучета! Своята ли да лаят?

— Е, ти пак! — намръщи се овчарят.

— От себе си не можеш да избягаш! — примирено сведе глава тя. Овцете нещо се сбутаха и Велико размаха сопата срещу им. Жената се надигна и взе в една ръка калните си обувки. Погледна го топло и рече:

— Благодаря ти за хляба! Сега ми е по-добре!

— Няма нищо! — отвърна овчарят.

— Ако искаш, можем да го направим? — предложи тя отново и като видя как я изгледа той, добави: — Аз това имам — това давам!

— Върви си! — изпрати я той. Жената бавно тръгна, но като излезе на пътя спря и извика:

— Утре ще съжаляваш, че си ме изпуснал!

— Бягай, бягай! — изръмжа Велико и се извърна. Овцете се бяха пръснали и той тръгна да ги забира. Дъждът кротко продължаваше да наслоява своята мътна пелена над равнината. Имаше нещо в тая широка земя, което го караше да се държи и чака всеки следващ ден, ако не с надежда за нещо по-добро, то поне с любопитството на обречените да живеят. Времето и разстоянието тук не значеха нищо, както бяха без значение нещата, които можеше да изгуби или спечели от една безпътна жена. Дъждът нямаше да спре до вечерта, затова овчарят бавно подкара стадото назад към селото. Щеше да се прибере

в бараката и да си легне. Можеше да си представи бялата вана с гореща вода, а в нея — жената, която бе срещнал днес. Въпреки всичко тя си оставаше жена и кой знае защо, по нещо много приличаше на равнината — тъй близко и тъй далеч от него, тъй желана, но недостигната в крайна сметка.

— Ей, проклет чикиджия! — чу зад гърба си Велико. Бавно се обърна. Жената го бе настигнала и сега го гледаше с нажежени очи, настръхнала като ядосана котка:

— Ти какво си мислиш бе?! Че си нещо повече от мене?

Овчарят стоеше и не реагираше. Жената продължи вбесена:

— Същия боклук си бе, овчар с овчар такъв! Чобан смотан! Аз поне удоволствие мога да направя на някого, а ти и за това не ставаш! — малката ѝ фигурка в този момент никак не изглеждаше безпомощна, а напротив — с тия размахани в ръце обувки, като нищо можеше и да го цапне в яда си. Велико се отдръпна леко назад, а тя не спираше да бълва обвинения:

— Ти си една отрепка бе! Отказал се от себе си и сам се съжалява! Мъж ми било това! При това — инженер! — захили се иронично тя. — Пък пасе овце! Ти си най-голямата овца в стадото бе! Тебе трябва някой да те зарита отзад, за да се събудиш! Разбра ли?!

Тихият дъждец мокреше зачервеното ѝ лице, стичаше се на едри капки върху ризата и като я прилепваше до тялото, подчертаваше предизвикателно формите ѝ. Велико пристъпи към нея и обхвана с длани лицето ѝ. Дори не бе мечтал да държи в шепите си безкрая на равнината, заедно с една жена.

Сега го имаше, значи трябваше само да го задържи.

ТРИ РИБИ

Турския кораб „Аслание“ бавно приближи пристанището на Балчик. Беше сравнително нов, с ярко боядисани кранове за претоварване, голяма кърмова пристройка за каютите и пултовете за управление, а съвсем в задната му част, висеше наклонена към морето червена, херметически затворена спасителна лодка. По палубата не се забелязваха много хора. На мостика капитанът заедно с главния механик, следяха действията на буксирния катер, който ги съпровождаше от Варна и тихо си приказваха.

— Внимавай! — каза капитанът. — Ако Фикрито пак е надрусан, може да стане някоя беля!

Главния механик спокойно изпсува. Той беше майстор на псувните. Можеше да влезе в книгата на Гинес, ако приемаха такива рекорди.

— Ще слеза да го видя! — остави сам капитана и затропа по железната стълба надолу, към машинното отделение. Корабът изключи главния двигател и само помощните машини продължаваха своето монотонно бучене. Катерът леко допря гумените тампони на носа си до левия борд на „Аслание“. Бавно, като трудолюбива мравка забута голямото туловище пред себе си към товарния док на пристанището. Когато маневрата приключи, се отдели и веднага пое обратно към Варна.

— Ашколсун! — плесна с ръце доволно капитанът и заповяда да хвърлят големите въжета. Хората от брега ги поеха и увиха около кнехтовете. Котвата изтрополя глухо и цопна в спокойната вода на залива. Можеха да почват да товарят.

* * *

Черното БМВ 720 — инжекцион, като игла пробждаше въздуха пред себе си. Да не бяха тия разбити пътища, Докторът щеше да е за

три часа в Балчик. В хотел „Шератон“ остана да спи снощната проститутка, без да е получила обещаните сто марки, но с поръка да го чака два дни. До завръщането му всичко ѝ бе платено. Можеше да спи и да се храни в хотела на негова сметка, с единственото условие — да бъде сама. Беше страхотно парче, а най-голямо удоволствие му доставяше нейната висока образованост. Току-що се бе завърнала от Франция с диплома за изящни изкуства, но без пукнат лев. За валута да не говорим! При това, бе дъщеря на известен наш художник. Докторът, с неговите два незавършени семестъра в ХТИ, можеше да я купи и продаде двеста пъти. Стана му смешно, като се сети, колко усилия положи баща му, за да го вреди в института и колко ядосан бе, като се прибра по средата на втория семестър у дома.

— Не ми се тъпее в тоя Бургас! — обясни тогава той — Като си толкоз печен, оправи ми нещо в София! За доктор, да речем! Там има много момичета, а в химическия сме почти само пръчове! Защо да стоя там?

— Да-а-а! — поклати глава баща му и неочаквано се разсмя. Смееше се като луд и се пляскаше по коленете. Целият се зачерви и разхълца, отиде при чешмата, наля си малко вода и едва като я изпи, се успокои.

— Значи, доктор ти се приискало да ставаш? При момичетата? — смехът пак го напуши — Доктор Пръч! Не звучи лошо! Ти затъ, колкото на един пръч имаш мозък в главата си и освен да се качаш на женските, друго не можеш! Ех, докторе-е-е, докторе! — въздъхна разочарован баща му и от тогава се отказа да го образова. Остана му само прозвището „Доктора“. Отначало само в семейството му, а покъсно и всички познати, започнаха да го наричат така. Това си имаше и добри страни, защото често се закачаха лекомислени курвета, които си въобразяваха, че той наистина е лекар. После, като научеха истината, някои от тях го упрекваха, че ги е заблудил, а той с огромно удоволствие им забърсваше по някой шамар, за да ги отучи от снобщината.

— Аз съм преди всичко мъж! — уточняваше с достойнство — Мъж с пари и здрав кур! Останалото е пикня! Доктор-моктор, да го духат леваците! Хората са казали, че от един сантиметър търговия, има по-голяма файда, отколкото от един километър образование! Ясно?

И колкото и странно да беше, той напълно доказваше поговорката. Ако му дадяха да реши и най-простото квадратно уравнение, Докторът щеше да се пули като бушмен над него, но в търговията на едро, биеше всички конкуренти. Отначало с малко капитал и някои от връзките на баща си, регистрира еднолична фирма. Когато, благодарение на много гешефти и незаконни машинации, печалбата му надхвърли милион в края на първата година, той се обедини с по-мощна групировка, за да може да печели повече. Специализира се само в износ на зърнени храни, напълня доста и заприлича на мелничарски плъх — тлъст, силен и брутален. Извади си разрешително за пистолет, но си носеше винаги два. Не се знаеше кога щеше да му потрябва оръжие, от което следата да не води към него. БМВ-то му беше трета по ред кола и макар преди това да бе имал „Мерцедес“, безспорните качества на Бавареца го правеха незаменим в неговия бизнес.

На Търново спря да зареди бензин и малко да се поразкърши. Жената напълни резервоара и прибра парите. Трябваше да му върне ресто от 22 лева и тя му подаде две десетачки, но за два лева се послуша. Докторът я изгледа намръщен и се сопна:

— Това не ми е цялото ресто!

Бензинаджийката се смути, припряно бръкна в джоба на работния си комбинезон и затърси два лева. Преди да намери, той се присегна и измъкна пет лева от пачката банкноти в ръцете ѝ.

— И тия ме устройват! Да не мислиш, че съм я купил тая кола с лешници?

— Но това са пет лева! — възмути се жената.

— Млъквай, дърта краво! Значи ти можеш да вземаш, а аз не, а? Или като съм с БМВ, трябва всеки да ме прецаква, щото имам много пари?

Жената издържа на наглия му поглед, после се обърна и се прибра. Докторът натисна газта и колата се стрелна напред. Сивата лента на пътя се стесни от високата скорост.

* * *

Днес от сутринта имаше вятър. Духаше от запад и малките бели зайчета на вълните показваха, че времето не става за риболов. Вичо бръкна в джоба си и извади четири лева. Не стигаха за половин хляб дори. Седна на стола и се замисли. Сега нямаше страшно — вече бе април и ако не днес, то утре щеше да улови малко риба и да я продаде на пазара. Лошо ставаше на есен. Нужни бяха пари за ток, вода и отопление, без да брои храната. А дрешки за близнаците също трябваха. Тия дървеняци от общината им отпуснаха само две хиляди за децата. За едно раждане толкова се полагало. Можеш да родиш едно дете, може и шест наведнъж, те все тая сума ще ти дадат. А после реват, че раждаемостта била по-ниска от смъртността. В тази скапана държава да се роди човек бе равносилно на наказание ако е беден, а да умре бе все едно да се спаси от теглото и мизерията!

Близнаците се размърдаха и надигнаха. Спяха заедно в импровизирана кошара от старо легло, което сам бе сковал. Жена му ги чу и се показа от кухнята. Ръцете ѝ бяха запретнати до лактите и мокри от сапунка.

— Повече няма да ги пера тия, скъсаните ританки! — оплака се тя — Децата ни са по-зле облечени от циганчета с тия парцали!

— Като вземеш детските, им купи нови! — реши въпроса Вичо.

— Ти чакай за всичко на детските! — кресна жена му — Не можеш да си намериш работа като хората, ами все блееш!

— Нали търся!

— Търсиш, вятър! Тук се хванеш за един месец, там за два! Отвсякъде все те гонят! Дето иде врана — все осрана!

— Я млъквай! — ядоса се той — Където намеря работа, тя все е временна! Къде ще намериш сега постоянна работа? А и да не съм безработен само аз?

— Мене другите не ме интересуват! Разбра ли?

Той стана без да отговори, нахлузи старото, оплескано яке и взе бамбуковата пръчка, заедно с такъмите за риболов. По-добре да го духа вятърът навън, отколкото да слуша упреците на жена си.

— Да не ми се връщаш без хляб! — плесна го в гърба последната ѝ заръка. Бързо закрачи надолу, към пристанището. Тук, от високото се виждаше, как някакъв голям кораб хвърляше котва под товарните кранове на кея. На кърмата му се вееше червено знаме, с полумесец в средата. — „Пак ще влачат жито!“ — помисли си той, забелязал

дългата редица препълнени с пшеница камиони, наредени пред бариерата на пристанището. — „Ние нямаме какво да ядем, те изнасят житото! Мръсни търгаши!“ — изплю се с възмущение и въздъхна. Такава беше политиката на страната му — изнасяше се най-ценното на половин цена, а после се внасяха всякакви боклуци на безбожни цени. С всеки изминал ден, бедните ставаха още по-бедни, а богатите — все по-богати. Много парфюмирани думи се чуваха за демокрация и грижа към човека, но всичко оставаше в сферата на голите обещания. В България имаше всичко друго, но не и политици, които да мислят за народа си.

На вълнолома вятърът се усили. Вичо вдигна яката на якето и забърза. Не се виждаха никакви рибари. Като стигна накрая до фара, се прислони зад него на завет и метна въдицата. Унило зачака някоя погладна от него риба да клъвне.

* * *

Преди да влезе в пристанището, Докторът спря на рибарския пристан. Не обърна внимание и не плати за паркинга на дотичалото с кочан билети момче. Обиколи набързо десетина продавачи и спря при един от тях.

— Избери трите най-големи калкана, които имаш! — нареди важно — И гледай да не ме излъжеш в кантара, че ще ги взема без пари! — леко откряхна спортното си сако, за да се види кобурът с пистолета под мишницата. Продавачът се засуети и започна да прехвърля рибите една след друга. Накрая задели трите най-големи и му ги показа.

— Тегли ги! — заповяда Докторът. Излязоха тридесет и пет килограма. — Като им махнеш копчетата и наполовина няма да тежат! — сви гнусливо устни, докато плащаше. Накара да му ги завият в найлон и внимателно ги сложи в багажника на колата. — Седем хиляди лева! — мърмореше докато се качваше — да не сте я хранили тая риба бе, келеша с келеша! — Изви леко БМВ-то и когато застана с гръб към рибарите, натисна силно газта. Колелата рязко се превъртяха и запратиха назад цели облаци прахоляк. Продавачите замижаха и се наведоха, но мръсотията покри и рибата, и тях самите. Люти закани ги

задавиха по-силно от прахта, но дори сега, когато го нямаше оня баровец с тузарска кола и пистолета, навъсени мълчаха. Само в очите им блестеше оная горда омраза, присъща на бедните, но честни хора, към нароилите се напоследък богаташи.

Докторът подмина наредените камиони с пшеница и закова спирачки пред бариерата. Представи се на сержанта, който пазеше и влезе в пристанището. Спря пред единия от двата големи крана и погледна предпазливо към отворената паст на висящата му кофа.

— Няма страшно! — викна отгоре кранистът.

— Я си гледай работата! — отвърна му Докторът и се здрависа с притичалия шеф на митницата — Можем ли да започваме?

— Няма никакъв проблем! — усмихна се митничарят — Документите са наред, на кораба му вдигнаха товарните люкове и само тебе чакат, за да почнат!

— Давай тогава! — с властен жест разпореди Докторът. Митничарят се запъти към бариерата и след малко първите камиони забръмчаха към товарната рампа. Кранът пусна хищната си уста и тя се заби в купа пшеница. После я вдигна и завъртя над кораба. Едри житни зърна се плиснаха и полетяха към зейналия бункер.

— Добре! — потри доволно ръце Докторът и отвори багажника на колата. — Ей, момче! — извика към един от моряците на кораба — Ела тук, да ти дам нещо!

Морякът нахално го изгледа и му обърна гръб.

— Не се разправяй с тях! — каза върналият се митничар — Говори направо с капитана! Той знае български!

След малко капитанът се показва и слезе при тях.

— Взел съм нещо за хапване! Ще го приготви ли готвачът ти? — запита Докторът.

— Иска ли питане, мой човек! — засмя се капитанът и уточни — Ядене от тебе — пиене от мене!

— Да се качваме, тогава — Докторът дръпна митничаря за ръката, но той отказа. Дебелият български бизнесмен, заедно с дебелия турски капитан, заизкачваха бавно спуснатата корабна стълба. В ръцете им се полюшваха три големи риби.

* * *

Краят на бамбуковата пръчка трепна. Вичо стисна въдицата, готов да засече. Чуването се повтори, после пак и накрая рязко дръпна надолу. Той опъна влакното и завъртя макарата. На долната кука се мяташе малко пясъчно попче. Откачи го и смени стръвта. Заметна отново и зачака. Вятърът брулеше гребените на вълните и мяташе водни пръски чак до него. Започна да зъзне от студ, а глад вече не усещаше. Беше му хванал цаката. Ако до обяд не хапнеше нищо, после стомахът му си траеше безмълвен и едва преди лягане болките започваха отново. До вечерта улови още две попчета и прибра с безчувствени от студа пръсти такъмите си. Бавно се затътри към къщи. Преди да влезе, отскубна от градинката в двора няколко пера лук, изрови моркови и заедно с китка лющян и магданоз, ги изми на чешмата отвън. Изчисти трите попчета и обели един голям картоф. Сложи зеленчуците и рибата в бялата тенджерка и я напълни с вода. Щеше да е хубаво да капне и малко олио, но бе свършило. Печката уютно гореше, а близнаците си гукаха кротко в кошарата. На масата се виждаха два хляба и когато той въпросително погледна жена си, тя тъжно каза:

— Майка ти мина на обяд и ги остави!

— Е, тогава всичко е наред! Имаме хляб, а аз хванах три попчета и след малко чорбата ще е готова! Какво повече искаш?

Жена му дойде до него, зарови пръсти в косата му и сериозно го погледна в очите:

— Мислиш ли, че това ни стига?

* * *

Върху дълга маса в капитанска каюта вдигаха пара три блюда, с приготвен по различен начин калкан. Имаше и пържен, и варен, и на скара — да ти е драго да избираш! Капитанът и Докторът се преместиха и седнаха, но продължиха да пият мастика. Тия продълговати, плетени дамаджанки ухаеха тъй примамливо, толкова лек и приятен вкус имаше гръцката мастика, че по едно време Докторът не се стърпя, грабна дамаджанката и я целуна с възхищение:

— Ей туй се казва пиене, мама му стара! От младо момиче е по-сладка!

Капитанът се засмя и кимна в знак на съгласие:

— Истинският моряк пие само мастика! И винаги е силен мъж! Мастиката помага на оная работа, да знаеш!

Докторът се разплу в усмивка:

— Аз и без мастика, съм като нерез! И ги рендосвам всеки ден по една, че да не ми омръзват! Сменям ги като носни кърпи и им плащам за това, че съм им направил хубавото! Като помислиш само, колко хитро нещо са туй жените! Хем кефа си правят, хем пари печелят! А да не би да се изтъркват, а?

— Ами дай си и ти задника под наем, като ти се вижда толкоз лесно! — пошегува се капитанът.

— Аз вече съм го дал, но за друга работа! — стана сериозен Докторът и потупа пистолета под мишницата си.

— Трябваше да оставиш желязото долу, на митницата! Не те знам като се напиеш, какви ги вършиш! — укори го капитанът.

— Аз и без това заминавам! — надигна се Докторът — Имам да свърша и малко работа в града!

— Ами хапни от рибата, де! Ще се заноса инак!

— Изяж я ти!

— Аз риба не ям! От малък съм тъй! Дай ми на мене агнешко и ми гледай сеира!

— Другият път ще ти донеса три агнета! И един пръч! — прихна да се хили Докторът, взе едното блюдо с калкана и го метна в морето. Изхвърли и останалата риба и направи нескопосано темане на капитана. Турчинът леко кимна с глава, но Докторът се задра:

— Искам да ми козируваш! Какъв капитан си ти, като не можеш да козируваш?

Капитанът се засмя и го потупа по рамото:

— Аз козирувам само на турското знаме! Не се обиждай аркадаш, ама сякаш те хвана мастиката!

Докторът не отвърна и заслиза внимателно по стълбите. Като стъпи на земята замърмори ядосан:

— Не ще да козирува! На мене не ще! Ще козирува на знамето! По-голямо знаме от парите няма, бе гьолсерсем такъв! В мене са парите — значи на мене ще козируваш! Ясно? — обърна се и погледна към кораба. Капитанът стоеше облегнат на перилата и спокойно го наблюдаваше. Докторът вдигна ръка и извика:

— В мене са парите — значи аз слагам знаците! В България е така!

Капитанът му обърна гръб, точно като моряка си от преди малко. Вятърът изведнъж подбра праха от големия куп пшеница встрани и го запрати в лицето на Доктора.

* * *

Когато обра и последната лъжица чорба от паницата, Вичо въздъхна доволен и изтри потта от челото си.

— Ей, от рибената чорба по-вкусно нещо няма!

Жена му се усмихна подигравателно:

— Особено като е без риба!

— Три попчета все са нещо! И Христос имал три риби, но нахранил цял град, нали?

— Ти да не се мислиш за Христос?

— А защо не? Я ме виж, какъв съм мършав и брадясал! Същински Исус Христос! Трябва ми само един кръст и да ми забият пироните!

— Те вече са го направили!

— Кои те?

Жена му бавно вдигна очи. Зениците ѝ постепенно се разшириха и го погълнаха. В мрака им засвяткаха фарове на мощни коли, запищяха куршуми и познати гласове, мазно започнаха да дават познати обещания. После всичко заглъхна, удавено в черна вода. Тя се лееше неспирно и отмиваше всичко мръсно. Вичо протегна ръка, за да докосне водата и се сепна. Сълзите на жена му пареха пръстите му и го караха да я обича. Той я притисна до себе си, а болката заговори вместо него:

— Те не могат да ни погубят! Дори да ядем по три риби на ден, ние пак ще оцелеем! Ние сме хората на тази земя! Другото е лъжа!

Жена му изви гальовно глава. Черното се бе стопило в очите ѝ, и сега там синееше надежда!

ЗА ЕДНА ГАЙДА

Локомотивът стоеше тук от много време. Отдавна беше загубил лъскавата си чернота и сега сивееше като огромна стара врана, отпуснала безпомощно криле върху глухата линия. Бръчки от червено-кафява ръжда браздяха мощното му тяло, издуваха боядисаните места в големи мехури подобни на язви, а изпод спиците на стоманените му колела се провираха всякакви бурени и треволяци. Точно под скарата отпред, се жълтееше радостно и предизвикателно цяла поляна от лайкучка, прободена на няколко места от алени макове. И най-малкият ветрец караше маковете да се накланят страхливо, уплашени сякаш от безжизнената, но всяваща респект грамада на локомотива.

Един ден точно по обяд, някакъв старец пресече линиите, изкачи бавно железопътния насип и се спря пред захвърлената машина.

— Гледай ти! — помисли старецът и поглади със суха длан мъртвото желязо — Колко много си приличаме с тебе! И ти — стар, и аз — стар, и ти — сам, и аз — сам, и тебе са те забравили всички, и мене също! Ама че работа!

После обиколи локомотива, огледа го отвсякъде, сякаш щеше да го купува и клекна пред дъхавата лайкучка. Приятното и тръпчиво ухание се смесваше с острата миризма на смола от нагретите траверси, будеше някакви заспали спомени или чувства у стареца, но годините му бяха вече толкова много, а сърцето толкова изтощено, че по-добре да не се сецаше за нищо. Беше му добре и така — в топлия летен ден срещна приятел, какъвто отдавна му липсваше. Старецът приседна на една страна и изгледа изпод вежди локомотива:

— Трябва да си бил голяма хала на младини, а?! — с открито възхищение гледаше високия корпус на парния котел и комина над него — Сигурно бая работа си свършил навремето, ама на сега...! — въздъхна тъжно и без да усети продължи мислите си на глас.

— И дядо ти Горан беше млад и силен някога а ето, че вече също като тебе за нищо не става! Отидоха си годинките приятелче, отидоха си!

Локомотивът, съгласен мълчеше и съжаляваше, че не може да разкаже на стареца за своя живот, пукаше загрят от топлината на слънцето и се молеше новия му приятел да не си тръгва скоро. Дядо Горан като че усети молбата му:

— Няма къде да ходя аз, сам човек съм! Имам само една гайда, но не мога да свиря на нея. Да ти кажа правичката, самотията е лоша и от смъртта! Вече толкова години я карам все сам, полза на никого не нося и се чудя защо дядо Господ още не ме прибира при себе си! Божа работа, можеш ли я разбра!

Малък зелен скакалец тупна върху избелялата рубашка на стареца, а оттам скочи на буфера на локомотива. Лека мараня трептеше над линиите, също като през онова далечно лято преди толкова години... Старецът преглътна сухо:

— Сетих се откъде се знаем! Ти може и да не си същият, но няма значение! Аз да ти кажа каква беше работата тогава!

Локомотивът притихнал заслуша.

— Него ден още от сутринта ми трепереше едното око. Не беше за хубаво! Нарамихме косите с Вичо — малкото ми братче и тръгнахме за долната ливада до линията. — Бате! — вика ми братлето — нека да взема гайдата! Като почиваме, да си свиря!

— Не става! — ежа се аз — На работа сме тръгнали, а не на седянка! До довечера не можем я сколаса, пък ти ще ми свириш!

— Моля ти се, бате! — вика той, но аз не давам. Насълзиха му се очите на братлето, но повече нищо не каза. Тръгнахме мълчешком към ливадата. Тогава Вичо беше на дванадесет години, един добър такъв, все усмихнат и много ме слушаше. Аз му бях и за баща, и за майка заедно. Тате, Бог да го прости, го убиха в Междусъюзническата война, а майка ни умря малко след него. Болнава беше завалията и все кашляше. Изгасна си, ей тъй, без да усетим един ден! Останахме сами с баба Тодора и с мъката си! Най-хубавото нещо тогава беше гайдата на Вичо. Подарък я имаше от селския пъдар, че все при него стоеше като малък. Там и се научи да свири толкова добре. Вечер се събирахме при чешмата на мегдана и Вичо като засвиреше да видиш! Каква игра, какъв смях, каква веселба беше! И как миришеше на бъз и на млади моми!

Влакът остро изпука, но старецът не го чу. Споменът бе овлажнил избелелите му сини очи, а болката го караше да разказва без

да спира:

— Слязохме при ливадата и я подкарахме. Здраво косихме с братлето и до обяд прехвърлихме половината. Седнахме малко да починем и да хапнем хляб и аз го накарах да донесе бъкела с водата. Слагахме го на сянка под един голям камък в края на ливадата. Отиде Вичо и след малко го чух да вика:

— Бате! Бате! Ела бе, батко! — гласът му един пречупен такъв, да ти настръхне косата! Скочих веднага и се втурнах натам, а като стигнахме гледам, как една пепелянка се вие и бяга настрани! Братчето ми се държи за ръката, а там, малко над китката, синяет две дупчици от ухапаното и тънка струйка кръв се процежда от раната. Чувал бях, че ако се изсмуче отровата веднага, може да оцелее човекът и опитах. Смуках и плюх, смуках и плюх, но файда нямаше. Отпусна се Вичо и само продума:

— Бате, гайдата! Пази я, батко!

Взех го на ръце и хукнах към селото. Като минавах покрай железопътната линия, жегата трепереше също като сега и зад гърба си чух влака да пуфти. Оставих Вичо на земята и застанах на средата на линията. Размахвах ръце да го спра, без да ми мине и през ум, че може да ме прегази. Щом наближи, локомотивът засвири тревожно и като видя, че не се махам, удари спирачка и спря. Ей на толкоз разстояние колкото сме сега, спря от мене! Пък може да си бил и ти, а? — погледна въпросително той, но машината само го гледаше с изпочупените си фенери и мълчеше. Старецът наведе глава и продължи без желание:

— Качихме братлето и го закарахме до гарата, но то по пътя умря! Отиде си малкият, а аз останах! Да ме питаш за какво, не мога да ти каза! Остана ми само гайдата от него! Пазя я и до сега! Като не опазих братлето си, разбрах че едно хубаво нещо да имаш на тоя свят, трябва да живееш за него... и да го пазиш!

Ако само бях му дал да я вземе тогава тази пуста гайда, можеше да е още жив! Ех, ако знаех...! — тежко въздъхна старецът и прекара длан през мокрите си очи.

Локомотивът слушаше тъжния разказ и много му се искаше да има поне малко пара, поне колкото за една човешка въздишка!

Вятърът духна и понесе наоколо пухчета от близките тополи. Макове пак се заклатиха, но този път към стареца. Сякаш прекланяха

глави пред човешката болка. Откъм близката улица се издигна хвърчило, с рошава пъстроцветна опашка. То се изви нависоко и заклати учудено глава. Долу на глухата линия, седнали един срещу друг, се гледаха един стар локомотив и един стар човек. Толкова отчаяние и самота имаше между двамата, че дори въздухът трептейки, бягаше от тях и издигаше хвърчилото по-нависоко. То се завъртя бавно и поклати игриво опашка, искаше му се да иде още нагоре, за да може да погледне над облаците, над човешката мъка и дори над времето. Знаеше, че това ще стане, защото го държат детски ръце!

ХОРОТО

Ангел нямаше дарба да пее, не му се удаваше да изиграе едно право хоро дори, но без музика не можеше. Носеше я някъде из ъгловатата си душа на строител и я вграждаше в зидовете на къщите, които издигаше с големите си квадратни длани. Сигурно затова го търсеха от цялата околия и никога не оставаше без работа. Най обичаше нашата, българска народна музика. Като пийнеше, а това ставаше често, той слагаше на грамофона изтъркани от слушане плочи на Ибро Лолов и Борис Карлов, поставяше ръце на кръста и започваше бавно и неравномерно да притропва. Приличаше с нещо на ония нещастни големи мечки в цирка, научени да играят по принуда. Също като тях пристъпваше тежко и мълчаливо, с някаква животинска тъга в очите. Дъщеря му — Маринка се смееше и го дърпаше за крачола на панталона.

— Тате, тате! — викаше тя весело — Ти си моя тати, нали?

Ангел се навеждаше и внимателно, като цвете я вдигаше над главата си. Детето пицеше от страх и удоволствие, вкопчваше малките си пръстчета в косата му, а той се радваше с цялото си сърце. Беше горд, че дъщеря му е толкова хубава, че е част от него и може да пее като птичка. После я гушваше в скута си и смешно молеше:

— Маринче, изпей твоята песничка татювото!

Детето веднага, с готовност запяваше. Тънкото му гласче вярно и чисто трептеше: „Изгряла е месечинка...!“ Наивната детска песен трогваше Ангел до сълзи и понеже му бе трудно да изрази чувствата си, просто бъркаше за протрития си портфейл и вадеше по някое левче за дъвка или бонбони. Той обичаше дъщеря си повече от всичко на този измамен и крехък свят. И през ум не му минаваше мисълта, че нещо лошо може да ѝ се случи. Така минаваха дните му, запълнени с много труд и кратко, измамно кратко щастие.

Когато му съобщиха лошата вест, той тъкмо оформяше един ръбат камък. Чука и камъка се изплъзнаха от ръцете му и изтрополиха

на земята. Лицето му посивя в безизразна маска, само присвитите очи и стиснати здраво зъби издаваха болката му.

— Не може да бъде! Не може да бъде! — с глух глас повтаряше Ангел, докато бягаше към дома си. Още от края на улицата видя линейката пред къщата и събраните наоколо хора. Втурна се между тях и нахълта в стаята. На канапето лежеше Маринка, някак странно бяла, с неестествено подгънати ръце. Край нея все още се суетяха докторът и медицинската сестра. Жена му седеше до краката на детето и явно бе в шок. Очите ѝ бяха изцъклени и празни, само сухите ѝ кокалести пръсти мачкаха забрадката. Ангел се строполи пред леглото и обхвана красивата, безжизнена глава на дъщеря си. Притисна я до себе си и безмълвно зариде. Всичко се беше свършило за него със смъртта на детето му.

Дните след погребението се завъртяха в тъжна, ненужна въртележка. Ангел ходеше на работа и се прибираше в някакъв безпаметен унес. Не говореше с никого, не виждаше нищо и не усещаше как по цели часове стои вцепенен и чужд на всичко покрай него. Като станаха 40 дни и направиха помен на детето, измъчената му душа потърси спасение в бутилката. Почти на един дъх изпи две шишета ракия и излезе от къщи. Отвън на улицата растеше малка липа, за стъблото на която дъщеря му преди връзваше ластик и подскачаше в своите детски игри. И сега се виждаше малко парченце от ластика, а нарисуваните от нея с керемидата по тротоара цветя, все още не бяха изтрити и сякаш пееха, пееха! — „Изгряла е месечинка...!“

Ангел се люшна напред и с ръце на кръста запристъпва. Песента ехтеше в главата му, всяка дума късаше душата му на парчета, защото Маринчето пак пееше за него. По изсушеното му ръбато лице се плъзнаха тежки бащини сълзи и закапаха на тротоара сред нарисуваните цветя като закъснял есенен дъжд.

На отсрещния тротоар мина влюбена двойка и момичето дръпна момчето за ръката:

— Виж онзи човек какво прави!

Момчето хвърли поглед и пренебрежително сви вежди:

— Напил се е и играе хоро! Не му обръщай внимание!

Двамата продължиха, хванати за ръце. Те не знаеха какво ги чака в края на улицата!

ПОДАРЪК ЗА КОЛЕДА

Беше жестока зима. Хората се лутаха в студа и страха си. Късно в деня преди Коледа, двама гладни мъже стояха един срещу друг и се гледаха с омраза. Намираха се в един селски двор и единият стискаше къса, очукана брадва с явна закана, а в ръцете на другия пърхаше жива кокошка. Ако не беше самата нелепа действителност, всичко щеше да изглежда адски смешно.

— Пусни кокошката! — дрезгаво заповяда по-възрастният с брадвата.

— Няма! — стисна я по-здраво другият, а тя изкряка от болка.

— Ще те убия, крадливо куче! — брадвата се издигна заплашително, човекът с кокошката изпсува, хвърли я в лицето на стопанина и побягна. Направи няколко крачки в снега и изведнъж пропадна сред двора. От дупката долетя вик на болка, който сподавено премина в стон.

— Е, намери си го! — продума стопанинът на двора и захвърли брадвата встрани. Приблужи се и погледна към пострадалия крадец. Мъжът в ямата бе нарязан точно през гърлото от парчета стъкло, останали от едно счупено черчево от парник. Кръвта му се лееше обилно и багреше снега в толкова тъмночервено, че при сумрака на идващата вечер петната изглеждаха почти черни.

— А-а-а! — само изпъшка крадецът и се свлече на дъното на ямата. От джоба на захабеното му палто се плъзна малка кутия с цветни моливи и спря в собствената му кръв.

— Ей, я ставай! — глухо заповяда стопанинът.

Мъжът долу не мръдна.

* * *

Гарсоньерата се намиреше в последния блок, на последния етаж в тоя краен квартал на града. Прозорците ѝ гледаха на север, но през

тях не се виждаше нищо, защото бяха замръзнали. Скреж блестеше по стените на малкия кухненски бокс, въпреки топлината, идваща от единствения реотан на електрическата печка. Пред нея, на детско дървено столче, облечено в голяма шофьорска шуба, на главата с фес, на краката с ботушки, седеше около петгодишно момиченце, протегнало ръце към топлината. То монотонно си повтаряше едно двустишие от коледната песничка, която бяха учили до вчера в детската градина. Постепенно навън се здрачи и сякаш стана по-студено. Синьо-виолетовото наметало на нощта изведнъж се строши при звъна откъм входната врата.

— Тате, тате! — побягна радостно хлапето, но когато отвори, видя само бабата от втория етаж, с малка чиния кекс в ръцете.

— Вземи, Янче! — подаде кекса старицата. — Да се подсладите за Коледа! — А то, баща ти, бива ли да го няма баш сега?! Печката гори ли ви? Хайде, ако искаш, слез при мен на топло, доде се върне татко ти!

— Мерси, мерси, бабо! — едва успя да прекъсне пороя от думи детето, взе кекса и малко нелюбезно затвори вратата. Повлече шубата обратно и се върна пак на столчето, пред печката. Въздъхна дълго, като уморен от чакане възрастен човек и изтри навлажнените си очи.

* * *

Два часа след като измъкна крадеца от ямата, бай Васил, обясняваше на пристигналия фелдшер:

— Нищо не съм му сторил, бе Тодоре! С пръст не съм го пипнал! Искях само да го уплаша с брадвата, а той като хукна! Глей сега, каква стана! Да му опустее и ямата, дете не я запуших на времето! Право отгоре й налетя!

Фелдшерът го гледаше мълчаливо и несъзнателно гризеше долната си устна. Даваше си сметка, че много не може да помогне на пострадалия, дори нямаше как да телефонира до болницата в града. Пътят бе непроходим от вчерашната поледица, в селото нямаше ток и вода, а телефонната и телеграфна връзка също бяха прекъснати. Тази вечер бе празник и дядо Коледа щедро бе изтърсил торбата с подаръци за бедните. На тях в България друго не им се полагаше.

— Ей, Колето бе! — плесна се по челото бай Васил.

Фелдшерът го погледна въпросително, но видя само гърба му при вратата. След пет минути, при голямата желязна порта, пред най-хубавата къща в селото, бай Васил чукаше с две ръце, колкото може по-силно. Една немска овчарка и два добермана залаяха истерично отвътре и направиха шума оглушителен. Откъм къщата светна силна лампа и се чу мъжки глас:

— Кой хлопа там!

Бай Васил се провикна и надвил лая на кучетата, обясни на стопанина защо го безпокои.

— Чакай малко! — чу се отвътре и след като светна още една външна лампа, мъжът разгони кучетата и отвори вратата. Единствената къща в селото, където имаше ток, бе неговата, благодарение на дизеловия агрегат, глухо бучащ откъм мазето.

— Човек, бе Коле! Човек пострада у нас на двора и трябва да се обадим в града за помощ!

— К'во му стана?

— Абе, остави! Тръгнал да ми краде кокошките, ама за беля падна в ямата на двора и си нарязва гърлото, завалията! Кръв изтече, колкото от една свиня! Давай, звъни по мобифона на бърза помощ в града, че фелдшерът се чуди какво да го прави!

— Да бе! Как не! Той ще краде, пък ти ще го спасяваш! — свъси вежди Кольо — И той намерил баш от кого да краде! Че ти имаш ли кокошки?

— Запазих две, ако се сети синът да наобиколи по празниците, но мани ги кокошките! Дай да видим как ще спасяваме човека!

— Човек...! — изскърца със зъби Кольо. В лютия студ бе излязъл само по риза, от зачервената му едра като на бик глава струеше пара, а огромното му туловище, стъпило на къси криви крака, будеше скрита заплаха. С явно нежелание измъкна мобифона, закачен на колана на панталона му. Набра нужния номер и след малко се свърза. Стана ясно, че болният трябва да се заведе до града, ако искат да оживее.

— Е, чу сам! — процеди Кольо — Като искаш, води си го в града! От мен толкоз!

— Чакай, Коле! — дръпна се бай Васил — не е шега работа туй, ей! Ще си отиде човекът, ще погине марцина! Изкарай джипа да го

откараме до града! Сам си казвал, че Мицубишито може да мине отвсякъде! Аз ще платя бензина!

— Ще платиш! — присмя се другият — Ти за хляб пари нямаш, ще ми плащаш! Аз кола за хайдуци нямам! — обърна гръб и понечи да затвори вратата.

— Ей! — страшно изрева бай Васил. Кольо учуден се обърна. — Изкарай джипа, хайдутино, че лошо ти се пише! По-голям хайдук от тебе в село няма! Ама ха!

Кольо се подсмихна накриво и затръшна портата пред лицето му.

— Верицата ти и мръсна гад! — отчаяно изпсува бай Васил и безпомощно се заглежда към близките къщи.

* * *

Яна захвърли подгизналата от сълзи кърпичка и заплака с глас. Навън вече се чуваха гърмежи, хората се веселяха и пееха, а тя разбра, че с татко ѝ сигурно се е случило нещо лошо, щом не се върна досега. Беше обещал да ѝ опече пиленце на празника, но не обясни как ще го купи, като нямаха пари. Просто излезе и не се върна. Изведнъж жичката на реотана изпуши и угасна. Студът я сграбчи с ледените си пръсти и тя уплашена побягна навън. Притича по стълбите до втория етаж и зачука по вратата на старицата. След малко тя се отвори.

— Бабо, бабо! — изплака детето. — Тати го няма и печката угасна!

— Ела, пиле! — хвана го за ръката старата жена и го прибра.

В кратко резюме на седмичната криминална хроника по радиото, между десетината измръзнали и умрели от глад старци, редовните кражби и изнасилвания, дикторът събщи и за смъртта на крадец на кокошки в близкото до града село. Заедно с него се бе обесил и похитеният стопанин на кокошките. Необичайно в случая било, че в ръцете на обесения намерили опръскана с кръв кутия цветни моливи.

Беше Коледа срещу 1997 година в България.

СИНИЯТ КОН

На Елка Няголова

Не четеш ли тези редове защото ти е скучно? И защото нямаш кураж да плеснеш живота зад врата и да му се изплезиш с усмивка? Не обичаш ли себе си? Не се ли мразиш поне? Вярващ ли в Нещо, човече?

Кой съм аз, че да те питам ли?

Кой си ти, че да не те питам?

Добре, добре! Нека да не спорим, а да видим какво можем да направим заедно!

Аз съм тоя, със Синия кон! И какво от това ли? Ами, че аз имам Син кон! А ти какво имаш, „Мерцедес“, „Ситроен“, „Трабант“?! Глупости! Това са вещи без душа, а ти си беден като щурец но не го разбираш! Твоята кола аз мога да я видя, да я пипна, дори да я покарам без усилие. Ти можеш ли да кажеш същото за мен? Можещ ли да яхнеш Синия ми кон? Не? Защото няма сини коне ли? Хайде, хайде! Няма да се лъжем я! Щом казвам, че имам, значи е така! Само че ти никога няма да го видиш, няма да го яхнеш и да препуснеш с него, докато не ми повярваш! О, ти не вярваш на измислици? Съжалявам те! Единственото истинско нещо край теб са измислиците! Когато разбереш и това, ще застанеш пред огледалото и ще си намигнеш! Ето пак питаш „Защо?“ Защото само щастливите хора си намигат сами в огледалото! Ясно?

Да, да! Ще разкажа за коня!

Аз също някога бях малък и също като теб вече съм забравил това, но помня тръпчивия вкус на вишните от съседския двор и нежното ухание на лятната вечер, поръсена върху филията с лютеница, която винаги ядях вън, на улицата. Спомням си и първия път, когато при мен дойде Синият кон!

Родителите ми бяха скромни хора и работеха по цял ден, но от това, разбира се, не забогатяхахме. Аз се шляех от сутрин до вечер из

голямата и интересна тогава улица. Играех си с децата на моята възраст, белех колената и лактите си и за едно лято не ми стигаха три чифта сандали. По него време стотинките бяха велико нещо, но рядко се намираха по пътя. Сега ги подритваме с пренебрежение, защото не можем да си купим нищо с тях, но тогава с пет стотинки в ръката заставах горд и висок почти колкото тезгяха на кварталната сладкарница, си купувах една вафла. Обикновена вафла „София“, толкова сладка и хрупкава, колкото едно простичко детско желание. Повярвайте, нямаше по-вкусен сладкиш на света от вафлата! Случваше се да намеря някоя монета на улицата и тогава бягах, колкото се може по-бързо, да не би да свършат вафлите, защото и това ставаше. Хората ядяха много вафли тогава и те бързо свършваха. Естествено родителите ми също купуваха разни лакомства от сладкарницата, понякога ми даваха и стотинки, но друго си е честно намерената на улицата монета! Пет стотинки за една вафла и това ми беше достатъчно!

През един горещ следобед, прекаран върху дървото на старата зарзала в казармата, тръгнах да се прибирам в къщи. Джобовете на късите ми панталони бяха пълни с кисели не узрели плодове, но аз ги дъвчех упорито и правех сметка за колко зарзали бих получил една димка от другите деца. Имаше и такива които се страхуваха да се катерят по дърветата. Улицата ни се намираше до градската казарма, чийто двор бе ограден от бодлива тел, през която лесно се мушкахме, защото бяхме малки. Често ходехме в този двор с парче конец, на края на което слагахме топче черна смола, Пускахме топчето в някоя от безбройните дупки по земята и почти винаги вадехме големи мъхнати паяци, залепнали за смолата. Затваряхме ги в празни кибритени кутийки и после ги освобождавахме по двойки. Паяците винаги се вчепкваха и започваха да се бият, а ние викахме в подкрепа на собствения паяк. Ставаше много весело!

Сега вървях бавно, защото бе ужасно горещо, а пред мен двама войника внимателно разтвориха бодливата тел и се провряха през нея. От джоба на единия изпадна монета и блесна на слънцето. Никой не я забеляза. Много често войниците се измъкваха така от казармата, за да си купуват цигари, вафли иди нещо за пиене. Години по-късно им направиха лавка на портала, но тогава я караха така. Понякога, щом ги

хванеха и ги наказваха, защото нямаха право да напускат казармения двор, но те пак излизаха.

Очите ми залепнаха за монетата и аз веднага я вдигнах. Бяха двадесет стотинки, или цели четири вафли. Знаех, че храната на войниците никога не е достатъчна, виждах бях с каква загриженост си брояха стотинките и левчетата в сладкарницата, за да им стигнат за вафли и цигари, но аз намирах двадесет стотинки за пръв път. Какво трябваше да направя? Докато се чудех, войникът, от чийто джоб падна монетата, случайно се обърна и познах в него онзи войник, който се грижеше за хубавия кон в двора на казармата. Тоя кон имаше огромни топли очи, светложълта грива и ужасен синджир, вързан през двата му крака, за да не може да бяга. Често стоях и го гледах как пасе. Веднъж войникът бе ме качил на гърба на коня, без да го моля за това.

— Харесва ли ти? — запита той. — Подарявам ти го за пет минути!

Харесваше ми разбира се, а петте минути свършиха много бързо. Като ме свали, войникът каза, че най-красивото животно е конят.

— Ако толкова ти се иска — посъветва ме той, — измисли си един твой кон, но гледай да е различен от моя, за да не ги бъркаме! После го яхай и обикаляй света с него? Ще видиш колко хубаво е да си имаш кон!

Тогавя не проумях, как може човек да има измислен кон, с който да препуска, на воля. Сега гледах отдалечаващите се фигури на войниците и изведнъж моят кон се появи пред мен! Познах го веднага, защото беше син, за да се различава от другите. Разбрах защо е дошъл и го яхнах на момента. Ди-и-й, конче! — извиках силно и той ме понесе към войниците. Когато ги настигнах, конят спря и аз протегнах ръката, в която държах намерената монета: — Батко, паднаха ти стотинките! Там, при оградата! Войниците се спогледаха мълчаливо, после й двамата като по команда извадиха по един тънък портфейл. Показаха ми снимки на техните деца, защото излезе, че и двамата били женени и някъде там далеч, по едно малко хлапе ги чакало и се учело да казва думата „Тати“, Погалиха ме по главата и пъхнаха по едно левче в шепата ми. Цели два лева! Докато проумея какво се е случило, те си заминаха. След това много често яхах синия си кон и препусках от оградата до сладкарницата и обратно, за да купувам разни неща на войниците. Те винаги ми оставяха стотинки за благодарност, но аз

гордо показвах двата лева и заявявах, че си имам достатъчно. След това лято започнах първи клас, а в края на годината свидетелството ми беше отлично. На следващото лято оградиха казармата с висока циментова стена, която Синият кон не можеше да прескочи.

В гимназията имах много гаджета, които водех на кино, а после в парка, за да ги целувам. Успехът ми сред момичетата бе два пъти по-голям, от това в бележника. Често развявах дългия си перчем, яхнал велосипед и почти бях забравил за Синия кон. Веднъж видях три момичета да си купуват захарен памук и очите ми залепнаха за едното, точно както някога за монетата от двадесет стотинки. Такова, момиче не бях срещал до сега. Не знам с какво се различаваше от останалите, но желанието да се запозная с него, превърна велосипеда в стария ми приятел, Синият кон, и аз се понесох към тях възможно най-бързо. Момичето вървеше по средата между двете си приятелки и държеше памука в ръка. Минавайки край тях се протегнах и откъгнах бялата топка. Всичко стана почти мигновено и момичето дори не се усети. Стоеше с голямата пръчка в ръка и се пулеше учудено, а аз се смеех напред и хапвах от плячката. След няколко години запитах Синия кон, ще може ли да ни носи двамата с момичето, а той само се усмихна в знак на съгласие. Такива са те Сините коне, не казват нищо, но всичко знаят и правят най-доброто за стопаните си!

Когато сам вече имах деца и им разказвах приказки за Синия кон, се случи нещо страшно! Хората се разделиха на групи и застанаха едни срещу други. Започнаха да се замерят с омраза, като деца със снежни топки. Лъжата и кражбата завладяха душите на много българи и те се превърнаха в „червен“, „син“, „зелен“ и не знам какъв още „електорат“. На ден умираха повече, отколкото се раждаха и тия, които оцеляваха, мразеха себе си и всичко, наоколо, защото това бе цената на новия живот. В стремежа си към свобода, получена от парите, големите забравиха, че са били деца и са вярвали в приказки, малките изведнъж съзряха и вместо да мечтаят за приключения, замечтаха за пари и евтина удоволствия, а земята пресъхна. Тая плодородна и китна земя, хранила стотици поколения, изведнъж посивя и се сбръчка като старческа длан, ослепя без реките и езерата си. Глад и болести натиснаха човеци и добитък, а безверието изрита лъва от националния ни герб и Стана символ на гибелта на нацията.

Ужасно звучи, нали?

Ужасното е, че е истина!

През лятото, в което единственото нещо, с което можехме да се гордеем пред другите държави бе футболът, си позволих да заведа жена си и децата си за една седмица на море. Времето бе прекрасно и всяка вечер дълго се разхождахме из крайбрежните алеи на курорта. От всички туристи ние, българите, бяхме най-малко, а в скъпите ресторанти и увеселителни заведения се мярахме почти само като обслужващ персонал. През последната вечер преди да си тръгнем, от една пейка пред нас стана млада двойка англичани и прегърнати щастливо потънаха в мрака. На облегалката на пейката остана да виси черната кожена чантичка на мъжа. Погледнах въпросително жена си и тъжната и усмивка ми каза повече от всякакъв отговор. Децата ми също бяха забелязали забравената вещ и малкият отиде и я взе. Отворихме я. Освен паспорта и документите на мъжа, вътре лежах триста четиридесет и пет английски лири. Достатъчно пари, за да прекараме поне десет дни комфортно, като чужденци, на нашия си български курорт.

— Това са почти по сто лева, за всеки ден от годината! — тихо промълви дъщеря ми.

— И можем да си купим много сладоледи „Делта“! — допълни малкият с детска надежда. Аз ги изгледах сериозно и запитах: — Нали съм ви разказвал за Синия кон? Питайте него какво да направите! Децата се спогледаха и въздъхнаха разочаровано. Синът ми взе чантичката, а дъщеря ми тръгна с него след англичаните. Тя учеше в езикова гимназия и знаеше как да се разбере с тях. След малко се върнаха с по една английска лира в ръцете. Мълчаха и не смееха да я сложат в джобовете си. Тогава Синият кон за пръв път ми прошепна нещо на ухото. Аз бързо извадих собствения си портфейл и от най-дълбоката преградка извадих ония две книжни левчета, които някога бях получил в подобна ситуация от войниците. Сега те бяха избелели, протъркани и почти без стойност, но аз гордо ги подарих на децата:

— Ако ги вземете, трябва да върнете лирите на англичаните!

— А не можем ли да запазим и левчето, и лирата? — из хитрува синът ми.

— Не! Или едното, или другото! Изберете сами!

— Ние върнахме толкова лири, че сега за една ли? — изсмя се дъщеря ми и без колебание взе едното левче.

— Моето е по-хубаво! — взе синът ми и другото. После хукнаха да гонят англичаните. Забавиха се доста, а като се върнаха искрено съжالياваха, че не са ги намерили.

— Какви ли физиономии щяха да направят, като им върнем жалкото подаяние? — чудеше се дъщеря ми и размахваше банкнотата небрежно.

— Физиономии на булдоци! Те нали са английски! — твърдо отвърна синът ми, чиито най-богати познания бяха предимно киноложки.

— Е, парите са си ваши, при това честно спечелени! — успокоих духовете аз. — Ако искате, ги похарчете, но знаете ли какво бих направил аз с тях?

Децата ме погледнаха въпросително. Взех двете банкноти от малкия и внимателно завих лева в лирата.

— Така се пази един лев! Нищо, че не можете да си купите и една вафла с него...

— Да, ама можем да си купим Син кон! — отвърна синът ми.

— Това вече съвсем почтено си го заслужихте! — нямаше как да не се съглася с него. И когато същата вечер децата ми както винаги си избраха най-малките и евтини шоколадчета от рецепцията на хотела, аз ги спрях решително. Отброих необходимите пари за връщането ни у дома на другия ден и по равно им разделих останалата сума.

— Сега, след като имате по едно левче за Синия кон, вече сте богати и можете да си купите от най-големите шоколади!

Децата се засмяха доволни, а по едно време синът ми застана пред мен и сериозно запита:

— Тате, защо да не пуснем Синия кон и на другите, дето са бедни? Така и те ще се радват и ще ядат големи шоколади като нас!

— Кой ти даде тази идея? Малкият хитро се усмихна, приближи и като сложи ръката си до ухото ми, прошепна тайнствено:

— Синият кон!

Може да не вярваш, но в този момент видях щастието! Видях блесналите от доброта очи на сина си и разбрах, че животът ми не е минал напразно. Имаше кой да яха Синия кон след мен и това ми стигаше!

А ти още ли не искаш да повярваш в измислиците?

Вярвай, моля те! Само те са ни останали!

Само те...

ОБЕКТИВ В ЗАСАДА

I. ПРИЯТЕЛИ

Из голямата празна автогара вятърът се гонеше с няколко врабчета, един отворен прозорец потракваше ритмично, а на скъсаните кожени пейки мършав старец с пробита сламена шапка си говореше кротко с малко циганче. Двамата бяха така улисани в разговора, че не видяха дебелия фотограф, който се притаи до входа с апарат в ръка. Те не забелязаха как той ги снима, а после неусетно се примъкна до тях и ги заслуша.

— Колко изкара днес? — питаше старецът. Циганчето буташе с кибритена клечка голяма черна муха без крила върху парче картон. Отвърна със завъртане на ръка неопределено, но това не задоволи стареца и той повтори въпроса си.

— Чакай, щя кажа! — съгласи се малкият просяк — Слушай, Петко! — скара се на мухата, която бързо се придвижваше към края на картоната и я завърна с клечката. — Мирно! — заповяда и, а после бръкна в джоба на сплесканите си с мръсни петна панталонки. Извади няколко смачкани левчета и започна да ги брой важно. Неизмитото му смугло лице имаше толкова сериозно изражение, че фотографът не се стърпя и пак ги снима.

— Единайсе! — авторитетно заяви циганчето и ги прибра отново в джоба. Старецът се подсмихна, извади цигара от протъркана кожена табакера и я запали. Опъна си два-три пъти и я даде на малкия. Той също смукна дима като опитен пушач и върна цигарата. Така, подобно на стари бойни другари, изпушиха цигарата и си продължиха разговора.

— Защо си я кръстил на моето име? — посочи мухата старецът.

Циганчето я чукуна с клечката и го погледна изкосо:

— Не ти ли харесва?

— Е, карай! — махна с ръка старецът. — А със Стоичков какво стана?

Малкият подрипна възбудено и започна да обяснява, как мухата Стоичков тъкмо щяла да вкара гол, но понеже много силно бягала,

паднала от игрището и някакъв минувач я смачкал. Можела да стане голям национал, но и се разминало. Сега обучавал Петко да рита, но той бил непослушен и не изпълнявал каквото трябва. На тренировките всичко правел обратно:

— Аз му казвам „Наляво“! — той ходи надясно, аз му викам „Натам“! — той идва насам! — горещеше се малкият треньор. — Как ще играе на сериозен мач — не знам!

Старецът си подръпна жълтия от цигарите мустак и обясни:

„Одрал ми е кожата! Аз като бях малък все наопаки правех всичко. Щом си я кръстил на мене, трябва и да ми прилича, нали?“

Циганчето се съгласи с кимване на глава и продължи да побутва мухата с клечката. Навън започна да притъмнява, откъм гишетата се появи чистачка с гребло и мокър парцал, който буташе пред себе си. Старецът я забеляза и бутна малкия:

— Айде, трябва да ставаме!

Двамата се надигнаха, минаха край фотографа без да му обърнат внимание и излязоха навън. Той ги последва на разстояние, като не ги изпускаше от поглед. Отвън, на пустия паркинг се виждаха два-три бракувани автобуса, край които се въртеше мършав, бездомен пес. Старецът и момчето се спряха и започнаха да спорят.

— За какво и е на мухата цял лев? — възмущаваше се старецът. — Стига и една троха хляб!

— Туй се казва „трансфер“! — поясни циганчето. — Давам пари да рита по-хубаво! Всички футболисти го правят!

— Но тя не е човек! Тя не разбира от пари! — възрази старецът.

— Ама се казва Петко, нали?! — с необорима логика отвърна малкият.

— И като е Петко, в кой джоб ще си мушне левчето? — не мирясваше старецът.

— Ти ще и ги пазиш! Като се съберат много, ще и купиш една целувка да живее в нея. Хем ще си лежи, хем ще си хапва сладичко! Разбра ли ква е фатката сега?

— Разбрах? — неубедено отвърна старецът.

— Взимай тогава! — циганчето извади левчетата, отброи шест на стареца, а другите си прибра обратно. Възрастният човек взе парите, тупна малчугана по рамото и се заклати към крайния от бракуваните автобуси.

— Чао! — викна след него малкият просяк. Старецът махна с ръка, без да се обръща, после бутна вратата на счупения автобус и влезе вътре. На пода бяха застлани много картони, покритие червено, прокъсано одеяло. Той се отпусна бавно на една страна и притвори уморено очи.

Отвън циганчето мина край фотографа, който го спря и запита:

— Какъв ти е този старец?

— Приятел! — изпъчи се малчуганът.

— А защо му даваш пари?

— Аз съм му спонсор! — гордо заяви малкият печалбар. — Да има за хляб и цигари човекът!

Фотографът се засмя, а циганчето протегна ръка:

— Дай два лева, господине!

Ицо Дебелия се бръкна и извади тънка пачка банкноти. Отброи две по пет и една от един лев и му ги подаде.

— Единайсе лева?! — ококори се малчуганът изненадан.

— Вземай и бягай! — смигна заговорнически фотографът и си тръгна. Малко по-късно, като направи снимките, се спря на една, която озаглави „Приятели“. Имаше предвид стареца, момчето и мухата Петко. Щеше да я пусне на първа страница, защото беше истински шедьовър. После засвирука с уста доволен, че зад хубавата снимка има нещо още по-хубаво, което той знаеше, но другите дори не подозираха!

II. СИНЯТА РОКЛЯ

Първите дни на август донесоха малко свежест и прохлада, но горещината по обяд си оставаше все същата. Точно в един такъв горещ обяд Ицо Дебелия се качи в микробуса за Варна. Яката на лятната риза залепваше като тиксо за врата му, а с потта си можеше да напълни цял микроязовир. Ицо намести фотографската чанта между краката си на пода и се опита да види нещо повече от гърдите на момичето, седнало на седалката до него. Синята и рокля беше с дълбоко деколте и показваше достатъчно, но щом видя зърната при едно завъртане на спътничката си, той се успокои напълно. Гледката го задоволи и сега, по пътя, можеше да дремне, мечтаейки какво би станало, ако спътничката му...

Пътя до морето проспа и дори не разбра кога са слезли останалите пътници. Шофьорът го събуди, а отпуснатото тяло и подутите крака не вещаеха нищо добро за разходката из черноморския град. С неохота се надигна и слезе. В тая жега се чувстваше като голяма кисела краставица в буркан със саламура. Тръгна без път и посока, ей тъй, да не стои на едно място в задухата, а и все пак работа беше дошъл да върши. Улицата го изведе до брега на морето и там, зърнал пейка на едно сенчесто място, той се запъти към нея, отпусна уморените си телеса и се загледа в избелялата синева на водата пред себе си. На рейд пред пристанището десетина кораба си чакаха реда, гларусите мълчаливо подскачаха по покрива на плажната баня, а хора в горещината наоколо не се забелязваха. Ицо извади старата „Минолта“ и я зареди. Постави обектив за далечно снимане и погледна през визьора. От опит знаеше, че през обектива нещата придобиваха по-друго звучене и се виждаха детайли, на които с просто око не би обърнал внимание или просто не би видял. А и най-добрите му снимки бяха станали случайно и непринудено. Поразгледа хоризонта с корабите, опита се да види подробности от жените на плажа, проследи полета на една малка чайка и неочаквано се спря на едно синьо петно с бели точки. Фокусира внимателно и видя своята спътничка от

микробуса, щастливо усмихната в прегръдките на някакъв моряк. Те се намираха на една алея, петдесетина метра по-надолу от Ицо и нямаше нужда човек да се замисли дали се обичат тия двамата. Целуваха се дълго и жадно, ръцете на моряка шареха по цялото тяло на момичето, а когато той я завъртя около себе си, тя го хвана за ръката и игриво го повлече напред по алеята. През това време фотографът изщрака десетина прекрасни пози и със задоволство си помисли, че е изпълнил идеално мисията си за вестника. Беше му хубаво като гледаше влюбените и сякаш сам участваше в старата магия, наречена ЛЮБОВ.

Стана от пейката и се отправи към плажа. Направи няколко рутинни снимки на чадъри, голи тела и гларуси и тръгна обратно към автогарата. По пътя се отби в един-два магазина, поседя в малко барче с чаша студена „Кола“ в ръка и като си погледна часовника установи, че се е шлял достатъчно, за да се прибира вече. Сега не беше толкова горещо и лекият ветреца приятно разхлаждаше тялото му. Маршрутката, в която се качи, беше почти пълна, а последно след него влезе... отново момичето със синята рокля. Пак седна до него, но дори не го забеляза, толкова зареян бе погледът и. Не обърна внимание и на това, че той за втори път фиксира атрибутите в позачервената и вече пазва. Когато пристигнаха, от микробуса първо слезе момичето, а веднага след него се измъкна Ицо. Срецу тях млад мъж с брада пусна едно русо момиченце, върху главата на което трептеше голяма синя панделка на бели точки.

— Мамо, мамо! — писукаше хлапето, докато момичето не го вдигна на ръце.

— Нямахме какво да правим и дойдохме да те посрещнем — мило обясни мъжът с брадата. — Как е леля Поля?

— А, нищо особено! Пак я е натиснала склерозата и трябваше да се оплаче на някого — с досада отвърна момичето и връчи детето на мъжа си. Той го пое с едната си ръка, а с другата леко обгърна синята рокля на бели точки. Дватама тръгнаха бавно, като бяха чудесен обект за снимка на щастливо младо семейство. Малко по-нататък момичето се освободи от ръката на съпруга си. Нещо размахваше и обясняваше припряно. Мъжът я успокояваше внимателно и така се изгубиха между хората.

Ицо Дебелия отпусна фотографската си чанта до краката и изтри изпотените си длани отстрани на панталона. Наведе се и извади

„Минолтата“. Отвори я и освети лентата. Скъса ненужната вече част, а останалата зареди отново. Знаеше, че никой професионален фотограф не би се поддал на подобно изкушение, но знаеше също, че не би направил тия снимки за нищо на света. Изведнъж неговите сто и седемнадесет килограма му се сториха смешно леки в сравнение с тежестта на синята рокля на момичето и той леко закрачи напред.

ПЕСЕНТА НА ЧАСОВНИКА

На Марко Илиев

С всяка изминала година все повече занемарявах работата си. Застоявах се у дома, навън се движех предимно с кола, а добрият апетит и спокойният сън, бяха направо лукс за мен. Затова пък, хронично лошото настроение и дежурната ми заядливост, започнаха да заместват и добрите, и лошите черти в характера ми. Толкова трудно ми харесваше нещо наоколо, толкова много ми липсваше онзи непринуден хумор и смях, с който приемах преди и най-злобните удари на живота, че сега бях готов да сторя й престъпление, за да си ги възвърна. Или, ако трябваше да бъда съвсем откровен и възможно най-кратък, се налагаше да призная, че просто остарявах. А не бях в никакъв случай възрастен. Доста скоро бях преминал средата на тридесетте и очаквах в тая зряла и изпълнена с жизненост и сила възраст, тепърва да постигна големите успехи в кариерата и живота си. Уви, дните си минаваха неусетно, а аз събирах все повече неудовлетворение и горчилка от себе си и живота. Така дойде един момент, в който останах сам, защото малкото ми приятели се отдръпнаха, разочаровани от мен, а същото можеше да се каже в общи линии, за родителите и семейството ми, защото те не можеха ей-тъй, просто да ме зарежат, а се налагаше да ме търпят, с цената на много компромиси. Все по същото това време, се прирастих към алкохола. Не бях пияница в буквалния смисъл на думата, но доста често прибягвах до помощта на бутилката, когато не се чувствах добре. Имах чувството, че затъвам в някакво бласто, докато един ден...

Връщах се омърлушен от работа, когато чух някой да вика името ми. По улицата не се виждаше никой, а слабият и дрезгав глас ми напомняше зов за помощ, затова се огледах по-внимателно. От другата страна на улицата, в малката къщурка на дядо Дончо Сейкото, забелязах отворен прозорец и как през него ми маха немощно

старецът. Приблжих до оградата, но той помоли да вляза вътре и аз го сторих. Бутнах прогнилата старовремска врата на стаичката му, която никога не се заключваше и влязох. Не бях стъпвал тук от пет-шест години, но всичко ми беше толкова близко и познато, тъй силно ме връщаше към детството ми, че се задъхах от вълнение и приседнах на дървената пейка под закачалката. Пред мен, на старата, потъмняла от годините маса, светеха като малки слънца десетина дюли и чакаха.

— Нали вече ги даваш на сина ми? — посочих ухаещите на есен плодове. Имахме си нещо като ритуал със стареца и още от времето когато бях дете, всяка година през октомври, той ме викаше тук и ми даваше най-едрите дюли. Не знам защо го правеше, но по онова време, той беше единственият човек в квартала, който ме разбираше и защитаваше понякога дори от родителите ми. Наистина, тогава бях доста щур и не минаваше ден, да не направя нова беля. Годините минаваха, аз пораснах, ожених се, роди ми се дъщеря а после син и едва, когато синът ми стана на три години, дядо Дончо престана да ме вика за дюлите, но продължи да ги дава, сега вече на сина ми. Имаше някаква причина, тоя път старецът да вика пак мен и аз зачаках, да чуя каква беше тя. Обикновено, той обичаше да мълчи, но когато заговореше, казваше много верни неща, съвсем различни от баналните нравоучения ма баща ми, или конското евангелие на учителите ми.

— Слушай Гоше! — с изтънял глас задочна той. — Дойде ми и на мен времето, моето момче. И аз изсъхнах, и от дюлята само един клон ражда вече, та си викам, да се видим за последно и да си кажем сбогом с добро! — Думите му звучаха спокойно, човешки, без следа от самосъжаление или мъка. Беше съвсем измършавял старецът, но се държеше мъжки и с едно старовремско достойнство, което днес щеше да предизвика усмивка, но бе милион пъти по-истинско и по-ценно от хилядите безскрупулни условности, които ни заобикаляха. Засмях се насила:

— Е, дядо Дончо, не бързай да се отписваш още! На колко години стана?

Старецът примижа, после започна беззвучно да се смее. Бистрите му сини очи засияха сякаш в тях се бе сбрала шепата живот, която все още стискаше здраво.

— На 93 години съм, Гоше, и на тоя свят, вече съм си оправил всичките сметки! Само една ми остана да видя с тебе и тогава

спокойно ще си умра! Затуй те извиках сега!

Нищо не ми идваше на ум да му отвърна. На стареца не му трябваша утеха и съчувствие, а само малко внимание. Винаги бе живял сам, без всякакви роднини и може би затова, все още бе здрав и с целия си разум. Виждах как се присмива и на живота, и на смъртта, но не го разбирах, защото не знаех какво да правя със собствения си живот, а за смъртта се страхувах дори да помисля. Стоях и чаках.

— Помниш ли, като уби с прашката онуй, бялото гълъбче? — подхвърли все още с усмивка старецът. Размърдах се неспокойно. Помнех, разбира се. Тогава бях пет-шестгодишен и един ден, в продължение на половин час, се опитвах да убия кацналия на стряхата бял гълъб. Камъчетата хвърчаха край главата му, но той стоеше спокойно и само поглеждаше любопитно с едно око към мен. Когато накрая все пак го улучих и той падна в краката ми, аз много се изплаших и го занесох на дядо Дончо. Кръвта беше изцапала снежната белота на перата, главата на птицата висеше безжизнена, а отворените и очи ме гледаха и сякаш с ням упрек питаха „Защо, защо?“ Много плаках тогава и се упреквах за безмилостно жестоката си постъпка, а старецът кротко ме утеши и каза, че това навярно ще е последното убийство без нужда в живота ми. Така и стана. Повече не посегнах към прашката и като изключа рибите, които ловя и до днес, не съм отнел живота на някое друго същество.

— А помниш ли въглищата, дето ми ги носеше, като си счупих крака? — дядо Дончо ме гледаше с поглед, който минаваше през мен. Той не уточни, че кракът си бе счупил не сам, а му го бяха счупили, при побоя в милицията, заради часовника. Пак беше есен тогава и ме бяха набедили в квартала за една поразия, която не бях извършил. Заради това, месеци наред не поздравявах никого от възрастните ми съседи а на дядо Дончо затрупах двора с крадени въглища. От благодарност, разбира се. Случи се така, че в началото на учебната година ме сви апандисита и трябваше да постъпя в болница, Клъцнаха го набързо, но стоях още няколко дни в болницата, докато се оправя съвсем. Точно в това време, някой хлапак вероятно, опянал парче тел, завързано за две от акациите, напреко на улицата. Минал някакъв моторист и за малко не се обезглавил. Махленските клюкарки веднага раздули версията, че това е моя работа и за кратко време се стигнало до там, че кварталният председател на ОФ-то — един стар лентяй на

име Пешо Кривия, се упътил към къщи с протестна нота. Не намерил никого, понеже нашите били на работа и се спрял при дядо Дончо, да ме одумва. Старецът знаеше къде съм, затова го послушал малко и казал:

— Не момчето е опънало телта. Пешо, а самият ти! И изобщо, на тебе толкова ти е умът в главата, че стига точно, колкото да опънеш една тел през улицата, за да събориш някой невинен! Може и дете да е, няма значение! Важното за теб е, да се събори някой на земята!

От тогава Пешо Кривия го намрази и всякак му търсеше цаката. За съжаление я намери мръсникът, при това доста скоро. Родът на дядо Дончо някъде от Балкана, но той не обичаше много да го споменава. Никой не знаеше какъв вятър го бе довял из широката Добруджанска равнина, не бяхме виждали, нито чували за роднините му, освен за дядо му Петко, които някога построил часовникова кула в родния си град. Това бе гордостта и мечтата на дядо Дончо, и той като своя дядо, бе решил да издигне часовник в собствения си двор. Дори бе получил архитектурно разрешение и основите на часовниковата кула бяха вече положени. Сам бе изидал стените от дялан камък, на височина човешки ръст, но не успя да го довърши горкият. Забраниха му от милицията, след като го биха и разпитваха една седмица, счупиха му крака и накрая го пуснаха. За всичко бе виновен Пешо Кривия.

Като разбраха за проекта, зевзеците от махалата взеха да подиграват дядо Дончо. Питаха каква марка ще е часовникът, как ще се навива и дали ще звъни сутрин, да ги събужда. Старият, разбира се, не им остана длъжен и отвърна, че това ще „Сейко“ и няма да се навива, а ще се опъва с топузи. Пешо Кривият щял да опъва топузите, щото и без това друга работа нямал. А за звъненето — щял да звънне, но само веднъж — като дойде края на социализма. Той всъщност затова и правел часовника — да брой, колко време му остава на този фалшив строй. Приказките му стигнаха до ушите на ОФ-председателя и той не се забави, да го накове в милицията. Резултатът от това бе счупеният крак на стареца и новият му прякор — „Сейкото“, а всеобщото презрение принуди Пешо Кривия да се премести да живее в срещуположния край на града. Имаше и друга последица от дръзкото изказване ни дядо Дончо. Кой знае защо, тази есен от „Топливо“ не му докараха въглища, въпреки че си бе направил заявка. Лично баща ми ходи да оправи недоразумението, защото старецът бе със счупен крак,

но там го отрязали набързо и му казали да си гледа работата, за да не си изпати и той. Това ми даде повод да нападам товарните вагони с въглища на гарата и да снабдявам стареца тайно. Той едва пролетта узна, когато гаровия милиционер му каза за мен. Нашият квартал беше малък и всички, общо взето се познаваха. Мястото, на което бе разположена къщата ни, от едната страна гледаше към улицата, а от другата граничеше с железопътните линии на гарата. За хлапак като мен, не бе особено трудно да се покатеря на някой товарен вагон и да напълня кофа въглища. Понякога съседите ме виждаха, но си траеха, защото знаеха къде ги нося. Беше ме засичал и милиционерът на гарата, но се правеше на разсеян. Той бе свестен човек и когато веднъж влакът рязко тръгна за маневра и аз нямаше как да скоча в движение, той спря композицията, уж заради преминаващ под вагоните човек. Още веднъж се срещнахме двамата, когато той случайно мина край вагона, от който вземах въглища. Спря се, изгледа ме с присвити очи и надигна брезента, с който бяха покрити брикетите, за да мога по-лесно да напълня кофата. После се обърна и си продължи пътя, сякаш нищо не бе станало.

Сега, като се замисля, ми се струва, че повече човещина имаше у хората през онова време.

— Помня и за гълъба, помня и за въглищата! — уверих дядо Дончо. Може би старецът наистина си отиваше и тия сантиментални спомени му носеха някаква утеха.

— Не те питам, само за да се намираме на приказка! — като че ли долови мислите ми той — Искам да се разберем с тебе за часовника!

— За кой часовник? — не разбрах аз.

— За тоя, дето съм го почнал в двора, но така не можах и да го свърша!

— И какво за него? — все още не можех да включа аз. Дядо Дончо помълча малко, изгледа ме, сякаш да прецени колко струвам и направо запита:

— Ще го довършиш ли, вместо мен?

Едва не се изсмях на предложението му. Само това оставаше — сега и на мен да започнат да викат в квартала Гошо Сейкото. Значи на стареца, все пак някоя бурма му се бе разхлабила накрая, щом и на смъртния си одър, не се отказваше от своята фикс-идея. Изкашлях се

от неудобство, защото не исках направо да му отказвам, но той ме изпревари:

— Чуй ме по-напред, а можеш да ми отговориш и по-късно!

— Добре! — кимнах доволен, че ми спести неудобните обяснения.

— Значи, аз те познавам от дете, нали? — някак риторично заговори той — Мога спокойно да твърдя, че и като малък, а и сега, ти много се различаваш от връстниците си наоколо. По-умен си от тях, но си и по-див! Нещо недолюбваш законите и правилата, затова и по-често си патиш в живота! До тук прав ли съм?

— Ами, има нещо такова! — съгласих се неуверено.

— Тъй като гледам, на друг не бих оставил тая работа в ръцете, защото ще я оплеска! Ти обаче, ще я свършиш както трябва!

— Дядо Дончо, ама аз...

— Знам, знам! — прекъсна ме старецът — Ще кажеш, че си зает, че не разбираш от строежи, че не ти е по сърце и сигурно ще си прав! Само че, аз друг близък човек, освен тебе си нямам и затова направих тук едно завещание. Всичко е законно, нотариално заверено е и според него, като умра аз, къщата и двора остават за тебе, само срещу едно условие — да завършиш часовника! — той ме изгледа уморено, сигурно очакваше възражения от моя страна, но аз мълчах и той продължи — Гледам те всеки ден, като отиваш и се връщаш от работа и право да ти кажа, не ми харесваш нещо! Отпуснал си се един такъв, навел си глава и не приличаш на себе си! Те и другите хора се промениха, оскотяха някак в последно време покрай тоя недоимък, но то в такава време се вижда, кой колко струва! Като всичко ти е наред, лесно можеш да си весел и добър! Ха сега да видим, в мизерията колко на е човешината! — старецът млъкна, изтощен от приказките.

Притвори очи и дълго стоя притихнал, но когато аз се надигнах да си ходя, той се ококори и вдигна ръка да ме спре:

— Чакай Гоше, още не съм свършил! — въздъхна тежко и думите му сега, едва се чуваха в тишината — Загубихме си вярата, моето момче! Не вярваме в Бога, в управниците, в себе си дори! Накъде върви тоя народ — сам не знае! Към гибел отива българското племе, към края си! И лошото е, че всеки го вижда, но никой нищо не прави! Ето и ти — като си си ми, а последната ми молба не искаш да изпълниш! — Понечих да възразя, но той не ме остави — машината за

часовника е в другата стая! Механизмът е прост, лесно ще го разбереш! Почни го отначало заради мен, а ще видиш после, че няма да съжالياваш! Може и някои да ти се смеят, но ти не ги слушай! То си ни е в кръвта, отначало всичко да отричаме, но накрая да го признаем и се съгласим! Тоя часовник е за тебе, за сина ти и за останалите! Направи го сине!

— Добре, дядо Дончо! — побързах да го успокоя — Ще го направя! — обещах му не защото мислех да го сторя, а за да него огорчавам. Той обаче ме познаваше повече, отколкото предполагам, защото ме извикало себе си, стисна ми развълнувано ръцете и каза:

— Сега не си вярваш, но един ден наистина ще го направиш! И няма да бъде, заради имота, които ти оставям, а заради песента на часовника! Бог да ти помага, моето момче и сбогом! — той млъкна, сви се и някак посивя. Дишаше тежко и накъсано, а очите му вече не виждаха. Взех дюлите от масата и се прибрах вкъщи. Казах на нашите, че старецът не е добре и майка ми, заедно с една възрастна (съседка отидоха да го видят. Няколко часа по-късно, дядо. Дончо умря.

Погребахме го на другия ден, както му е редът, споменахме го с добро идните пак се повлякоха глухо и тежко, заляха ни с мътилката на проблемите си, като дива, излязла от коритото си река. Струва ми се, съзнателно се опитвах да не мисля за добрия старец и неговото странно завещание. Зимата ми помагаше за това, но когато дойде пролетта и нещо закипя в кръвта ми, един ден захвърлих всичко и тръгнах към къщата на дядо Дончо. Нямах намерение да правя каквото и да било, исках само да чуя песента на часовника, за която говореше старецът. Бях просто любопитен и нищо повече.

Бутнах вратата и се стъписах, от това което видях. За няколко месеца, паяжините така бяха омотали малката стая, прахът засипал всяка вещь, че тоя път не умиление, а необясним езически страх ме обзе. Като че ли самата смърт се бе настанила в къщата. Влязох в стаята, където трябваше да се намира механизма на часовника и видях един голям сандък от шперплат. Разковах го набързо и извадих доста тежката машинария. Освен четирите циферблата, имаше една проста, но удивително здрава механика и дузина медни камбани. Реших да проверя, дали е изправен и го приведох в действие.

Колелата се завъртяха и ритмично заработиха. Всичко беше наред, затова преместих стрелката на кръгъл час и малките камбани

запах. Звукът им беше чист и мелодичен, а песента — толкова позната и толкова забравена, толкова стара и толкова нова, толкова българска, че ме караше да се възхищавам и срамувам едновременно, за това, че и аз съм българин. Неволно запах думите ѝ:

*„Питат ли ме
де зората
ме ѝ огряла първи път,
питат ли ме
де ѝ земята,
що най любя на света!...“*

Камбаните утихнаха, но аз продължих песента, защото тя ми връщаше детството, мечтите, топлите ръце на майка ми, желанието да видя и науча много нови неща, връщаше ми светлината и огъня, и надеждата, че животът е хубав и си струва да се живее. Едва сега разбрах, за каква вяра бе говорил дядо Дончо и усетих, колко много ми бе липсвала напоследък. Прибрах часовника обратно в кутията и я заковах. Напуснах спокоен къщата, защото знаех какво да правя. На другия ден закачих отвън, на улицата голяма табела, със следния надпис — „Който се чувства българин, да донесе един камък за часовниковата кула!“

Самият аз, за няколко дни събрах от един дол, в края на града, достатъчно камъни, за да мога още следващата неделя, да почна строежа. Купих малко вар и пясък, забърках хоросан и започнех да зидам. Времето беше топло, край мен се въртеше сина ми и се опитваше сам да си направи хвърчило. Единственият клон на дюлята, бе отрупан с големи като пеперуди цветове, значи наесен пак щяхме да се радваме на плодовете и. Докато се огледам и се сърбаха няколко мъже до оградата. Всички те бяха по-възрастни от мен, наблюдаваха ме с усмивка и пускаха по някоя шега. Нямаше никаква злоба в закачките им, дори личеше явна несигурност, която бай Янко — най-старият от групата, преодоля с въпроса:

— И като не донесем по един камък, значи не сме българи, а?

— Не сте! — дръзко отвърнах аз.

— Защо? — веднага се обадиха няколко гласа. Оставих мистрията и ги загледах един по един. Мълчах и ги гледах спокойно, а те свеждаха виделите си какво ли не очи, преглъщаха и се мръщеа на нещо. Като им се нагледах, се върнах към работата си. Повече не ми досаждаха, защото гузно и тихомълком се изнизаха някъде.

Малко преди обяд се появи първият от тях. Буташе ръчна количка, която пронизително скърцаше с единственото си колело. Вкара я в двора и изсипа няколко молоза. После отиде, за още. През това време започнаха да идват и останалите. Трупаха камъните на купчина, която непрекъснато растеше. Някои мърмореха нещо, други споменаваха роднините на депутати, като особено внимание заделяха за майките им, а бай Янко не изтрая и като изръмжа, че от зидане разбирам колкото свиня от кладенчова вода, ме избути и започна сам да реди камъните. Другите само това и чакаха. Юрнаха се по домовете си и се върнаха с чукове, тесли и разни летви. Започнаха да се бутат и да спорят, как по-добре се прави такъв строеж. Междувременно оформяха камъните и помагаха както могат на бай Янко. Мен съвсем ме избутиха настрани, а един дори имаше наглостта да заяви, че само съм се пречкал. Щях да кажа нещо, но добре, че са ми здрави предните зъби, та си затрях. До вечерта камъните привършиха, а строежът доста се издигна. През следващата седмица обаче, настана истински кошмар. Де, кой минеше по нашата улица, носеше камъни и ги хвърляше в двора. Стана някаква мода, дори хлапетата да мъкнат огромни камънаци, а когато забелязах, че и жените, изгърбени от тежестта влагат своя дял за българското, начаса махнах табелата от улицата. Върхът бе, когато в петък вечерта, докато си миех колата отвън, спря лъскав чер „Мерцедес“ и от него излезе костюмиран баровец. Изглежда ме недоверчиво, а после запита:

— Извинете, тук ли се събираха камъни за България?

Ако не беше толкова сериозен щях да се изсмея. Посочих му двора, той отвори багажника и така, както си беше с костюма, бая се озори, докато примъкне три големи гранитни блока. Държеше си на класата човекът. Ей-така се точеха какви ли не образи, докато буквално затрупаха двора на дядо Дончо.

Стоях, гледах грамадата от камъни и много ми се искаше добрият старец да може да види отнякъде, как хората носеха и трупаха не само

материал за строежа, но и част от себе си, от онова потайно и дълбоко скрито у всеки от нас — БЪЛГАРСКОТО!

И когато следващата неделя пред бай Янко и неговите помощници застана дядо Ахмет, който живееше чак долу, до пазара и разтовари от стара детска количка няколко камъка, никой не се учуди, а баш-зидаря си свали кепето в знак на уважение.

Така, часовниковата кула бе построена и аз много внимателно монтирах самият часовник. Пак беше неделя, една слънчева и топла неделя през май, когато улицата буквално се задръсти за откриването. Всичко бе неофициално, но хората бяха в празнично облекло, говореха шумно, смееха се и никак, ама никак не бързаха. Гледах ги и се чудех — това ли бяха хората, които до вчера се мразеха, ограбваха и срамуваха, че са българи? Това същите хора ли бяха, или някакви други? Кой бяха истинските — ония от вчера, или тия от днес? Докато се питах, наближи обяд и малко преди дванадесет, пуснах в ход часовника. Когато двете стрелки застанаха една върху друга, той запя с камбаните си. Цялата улица утихна, само чистите звуци на песента се чуваха далеч над хората, къщите и цъфналите дървета. И никой не разбра, кой запя пръв, но изведнъж пролетният вятър се стъписа и притаи, защото от голямата, препълнена от хора улица, като химн се понесе към небето:

„Питат ли ме де зората...“

А моят син ме дръпна за ръкава и каза:

— Тате, електронният ми часовник има шестнадесет мелодии, но тая я няма!?

Отвърнах му, че всеки българин носи тая песен, ме в часовника, а в сърцето си.

Не знам дали ме разбра, но се надявах, някой ден като порасне, да я запее и той!

САМИ В МОРЕТО

В хотела синът и майката пристигнаха вечерта, малко преди да се стъмни. Премръзнали от студа навън, те застанаха пред газовата камина в ресторанта и протегнаха ръце към огъня.

— За пръв път виждам такава камина! — сподели момчето с майка си.

На пръв поглед камината си беше нормална, но на мястото, където трябваше да се намират дървата, бяха прекарани четири водопроводни тръби с дупки по цялата им дължина. От дупките струеше природна газ и гореше без никаква миризма. Под камината бе изведена тръбата, подаваща газта, а устройството за пускането и бе обикновен водопроводен кран.

— Защо газта не мирише като вкъщи? — запита любопитният хлапак, но преди майката да отвърне нещо, от единствената маса, на която имаше хора в заведението се обади плешив мъх, облечен в луксозен костюм.

— Газта не мирише момче! Тук има сонди, каптирана е иде направо от земята. Вашата мирише, защото в завода прибавят миризлив газ в бутилките. Иначе може да се отровите, или да ви гръмне къщата ако не я усетите!

Момчето повдигна недоверчиво вежди и погледна въпросително майка си. Тя се усмихна в отговор:

— Не знам! Сигурно е така!

Мъжът се надигна от масата и с жест ги покани:

— Защо не седнете при нас? Ако нощувате тук, сега на вечеря ще опитате специалитета на заведението — прочутият боб с ребра, а сутринта на закуска — най-вкусната агнешка чорба, която сте яли изобщо! Гарантирам ви, защото сам ще приготвя всичко!

— Вие готвач ли сте? — наивният въпрос на момчето развесели мъха и той с ненужна скромност, целяща да впечатли майката отвърна:

— Не, аз съм само собственикът, момче! Но мога и да готвя някои работи, ако се появят скъпи гости като вас!

— Защо мислите, че сме „скъпи“?

— Ами то си личи!

— По какво?

— По хубавата ти майка и по умните въпроси, които задава синът и!

— Иронията ви е неуместна! — тихо каза жената. Очите и блестяха с цвета на огъня, гъстата кестенява коса тежко се скланяше над раменете, а широкото спортно яке не успяваше да скрие изящната и фигура. Мъжът дойде пред нея и сведе почитателно глава:

— Моля да ми простите, ако с нещо съм ви обидил! Аз съм един див собственик на хотел край един див бряг, на едно диво море в една дива държава! Не съм виждал истински красива жена от, много, много време и сигурно затова не умея да водя светски разговор! Ако седнете на моята маса, ще бъдете мои гости и всичко ще бъде бесплатно! Поканата ми е израз на добри чувства и намерения и ще ме огорчите, ако не приемете.

Жената се изчерви от ласкателствата, погледна момчето въпросително, но то стоеше втренчило поглед в пламъците и сигурно нещо вече си мечтаеше.

— Ами... — подвоуми се тя — може да седнем за малко, но трябва да лягаме, защото утре ще ставаме рано за риба.

— Вие ловите риба? — учудването на мъжа изглеждаше непринудено.

— Разбира се, че не! — отвърна жената — Ще лови синът ми, а аз съм само за компания. Ще откачам хванатите риби! — смехът и се сипеше лек и приятен, плъзгаше се по плешивата глава на мъжа и създаваше настроение в празния ресторант. Седнаха на масата и се запознаха. Тук, малко по-встрани стояха още двама мъже, явно познати на собственика. Опитаха се доста тромаво да бъдат любезни и с това спечелиха симпатиите на жената. И двамата бяха местни рибари и много скоро единият обясняваше нещо интересно на момчето, а собственикът свободно и вече съвсем открито ухажваше майката. След първия аперитив всички си говореха като стари познати, опитваха се да изглеждат умни, интересни и мъжествени и вечерта се очертаваше като една приятна изненада за жената.

— Сто пъти ме е молил да го пусна с приятелите му за риба, но се страхувах, че може да стане някоя беля. Все пак, море е това! —

обясняваше майката — И когато онзи ден приятелчето му донесе пет килограма сафрид от това място тук, реших да опитаме. Мислех, че условията са по-мизерни, но това, което виждам ми харесва!

— Да смятам ли, че и аз ви харесвам? — интимно приближи плешивата си глава собственикът.

— Ех, вие! — червенината от лицето на майката не слизаше, но си личеше, че се чувства добре. От другата страна на масата момчето задаваше безбройните си въпроси, а рибарят с удоволствие му отговаряше. Постепенно аперитивите се умножиха и преди да сервираат вечерята жената почувства, че е пияна. Пожела да излезе на чист въздух и собственикът веднага тръгна с нея навън. Момчето в момента се учеше да връзва моряшки възли и дори не забеляза, че майка му излезе.

— Вие нарочно ме напихте! — смееше се жената, а вятърът развяваше буйната ѝ коса и будеше безумни желаниа у собственика на хотела.

— Разбира се! — не отричаше той и полека я водеше към морето. Нощта се бе смесила с лепкавата морска влага и жената потрепери от студ.

— Да се връщаме вече! — помоли тя — Студено ми е! Мъжът свали коприненото си сако и го наметна на раменете и.

— Няма да се върнем, преди да сте видяла морето от вишката!

— Че то е тъмно и нищо не се вижда! — дръпна се жената, но силните ръце на мъжа я обгърнаха през кръста и трябваше да продължи. На вишката се качиха по отвесна желязна стълба. Горе вятърът бе още по-силен, морето бучеше злоещо и тъмно напред, и сякаш клатеше малката платформа на наблюдателницата.

— Хайде да слизаме! — тя тръгна към стълбата, но мъжът и прегради пътя. Бледата светлина откъм хотела осветяваше масивния гол череп, стиснатите му челюсти се отвориха и промълвиха:

— После! Жената изведнъж изтрезня; Тя захвърли в краката му сакото и заплаши:

— Ще викам!

— Викай! — изсмя се той и я сграбчи. Повали я на пода, ръката му се плъзна между краката и, и с едно рязко движение и скъса бельото. Грубо проникна в нея и изръмжа от удоволствие. С настървение замачка гърдите и, глух за отчаяните ѝ стонове. Затисната

под огромното му туловище, жената хлипаше унижена и безпомощна. Като свърши, той се изправи и запали цигара.

— И през ум да не ти минава, че можеш да ме накиснеш в нещо! Налягай си задника и няма да имаш проблеми — заплаши я спокойно и пръв слезе по стълбата. Долу я почака да се спусне и подигравателно ѝ предложи сакото:

— Наметни го и си избърши лицето, че синчето ти ще започне да задава въпроси! А как ще отговориш на такъв въпрос — „Мамо, ти курва ли си?“

Жената рязко се изви и го удари през лицето Посегна пак, но той и хвана ръката. Стисна я силно и запита:

— Пак ли ти се иска?

— Ако ме докоснеш отново, ще те убия! — гласът ѝ се накъсваше от вълнение и той разбра, че тя не се шегува. Пусна и ръката и след малко се прибраха един по един в ресторанта. Малко покъсно майката и синът и се качиха в стаята и си легнаха.

Утрото освети един пуст бряг, с бясно разбиващи се вълни върху камъните. Вятърът се бе усилил и правеше бели гребените по вълните. На малкия пристан, свита в дебелилото си яке, бавно крачеше жената. Под очите и тъмнееха сините кръгове от безсънието, главата я болеше ужасно, а щом погледнеше към вишната, стомахът и се свиваше неприятно и тя едва удържаше да не повърне. Към нея се приближи рибарят, който цяла вечер занимава сина и. Покашля се неловко и забеляза, че най-вероятно денят няма да е подходящ за риболов. Жената го изгледа студено и не отвърна нищо.

— Знам за снощи! — продължи рибарят — Оня нерез се похвали какво е сторил! Ако го осъдите, ще ви стана свидетел!... Имам да уреждам свои сметки с него! — сякаш за оправдание допълни той.

— Това мръсно животно! — презрително сви очи жената. — Ако не бях с детето, щеше да види той...!

— А защо вие водите сина си за риба? Той баща няма ли?

— Живеем сами! Изобщо не съм се женила!

— Ясно!

— Какво ви е ясно? — блеснаха ядно кехлибарените и очи.

— Ами и аз съм от същата черга, затова! Благодарение на него!
— посочи към хотела той.

— Оставили сте жена си в ръцете му?! — недоумение, гняв и презрение изписаха на лицето и грозна маска.

— Оставил съм! — намуси се той — Като влезнем с лодката в морето, по цял ден не се прибираме. Де да знам какви са ги мътили докато ме е нямало, но един ден тя си събра багажа и се премести при него. Ей тъй, без никакви обяснения! Сега му върши всичката слугинска работа в кръчмата, при това безплатно.

— И вие не направихте нищо?!

— Какво да направя? Тя сама си отиде! — кротката му усмивка я накара да го почувства близък в общата им болка. Разбра колко неуместно е да го упреква, след като самата тя не бе сторила и едва ли щеше да направи нещо, за да си получи заслуженото хотелиерът.

— Мамо! — дочу се откъм хотела. През отворения прозорец на стаята синът ѝ махаше с ръка. Тя му махна в отговор и тръгна към него. Рибарят се упъти с приведени рамене към мрежите, опънати на брега за кърпене.

Към обяд времето съвсем се развали. Вероятно скоро щеше да завали дъжд, но момчето не мислеше да се отказва от риболова. То се бе вмъкнало в една привързана към пристана малка лодка тип „Кадет“ и ловеше попчета. В зеления живарник вече се мятаха десетина добри парчета, а огромната глава на един лихмус току се надигаше над останалите, сякаш за глътка въздух в предсмъртната си агония. Майката се бе свила върху една обърната лодка и с празни очи гледаше морето. По някое време момчето смени такъма и започна да мята за сафрид. Не вадеше нищо, но хвърляше отново и отново, докато закачи чепарето на дъното. Опъна по-здраво, но разбра, че освен да го скъса, друго не му остава. В това време към тях се приближи собственикът на хотела. Беше сменил копринения костюм с военно яке в защитна окраска. Майката му обърна гръб и дори се премести върху най-далечната от обърнатите лодки на пристана.

— Закачи ли? — попива мъжът.

— Страх ме е, че ще го скъсам! — отвърна момчето.

— Има само един начин да се откачи!

— Как?

— Като се дърпа на обратната страна!

— Но така трябва да вляза в морето! — погледна със страх бялата пяна от разбитите върху камъните вълни отсреща момчето.

— Сухо дупе — риба не яде! — ухили се мъжът и закрачи към хотела. Останало само, момчето се огледа, побутна големите весла, привързани към лодката и посегна към въжето, с което бе вързана за кея. Лесно отвърза моряшкия възел и загреба навътре. Гребеше се трудно, защото греблата не бяха от тая лодка, тежаха и се удряха едно в друго при краищата. Нарани си ръката и докато махаше от болка ударения пръст, вятърът поде лодката и я забута навътре в морето. Влакното на въдицата се опъна, изсвистя тънко и се скъса. От брега майка му го видя и скочи уплашена.

— Калине, излизай! — извика тя и веднага разбра, че се бе случило лошото, от което толкова се страхуваше. „Кадета“ бързо и леко се носеше по вълните, момчето отчаяно гребеше, но без особена полза. Изведнъж се скъса въжето, с което бе привързано едното гребло и лодката се завъртя безпомощно. Момчето ужасено се разплака и започна да вика за помощ. Гласът му се чуваше трудно, защото вятърът отсяваше звука в морето и много скоро пресекна. Майката изпадна в паника. Скачаше върху лодките, блъскаше ги, за да обърне някоя и като видя, че няма смисъл, хукна да търси помощ. Налетя на собственика, при входа на хотела и извика, че синът и се дави. Отстрани се появи и рибарят и без да се мае започна да се съблича.

— Обадете се за помощ на фара! Аз ще го хвана! — извика и се затича към извития край на залива. Там брегът влизаше най-вътре в морето. Стигнал ръба му, той се хвърли сред пяната на разбитите вълни и заплува към лодката. Тя ту се показваше, ту се скриваше и рибарят едва ли щеше да я стигне. Майката прехапа устни да не се разплаче на глас.

— Хайде в джипа! — подкани я хотелиерът намръщен — Трябва да извикаме помощ! Тя погледна през него и поклати глава:

— Върви ти! Аз не мога да ги оставя! — обърна се и затича към мястото, където бе скочил в морето рибарят. Хотелиерът изпсува и запали джипа. Натисна докрай газта и под четирите колела захвърчаха камъни и пръст. Трябваше да намери помощ, защото ако се случеше нещо лошо с момчето, цялата работа щеше да замирише много лошо. Щеше да се разбере за снощното изнасилване, покрай него за още няколко предишни, за незаконния лов в резервата наблизко и за още куп други мръсотии.

Момчето с мъка удържаше лодката да не се обърне. Вълните подхвърляха плоскодънката като коркова тапа, вътре вече се плискаше доста вода, а нямаше с какво да я изгребе. Сълзите му пресъхнаха от страх, мокрите, дрехи залепнаха по тялото и понеже не можеше да плува, вече виждаше как потъва и се дави. Отпусна се отчаяно на пода и зачака неизбежния край. Не мислеше и не се надяваше на нищо и на никой. Само му стана чудно, защо, след като е едва дванадесетгодишен и не е сторил нищо лошо никому, трябва да умира така нелепо. На тоя свят имаше единствено майка си и за нея му беше мъчно сега. Очите му пак се наляха със сълзи и момчето се опита да ги изтрие с мократа си ожулена длан. Не беше ли някакъв лош сън всичко това? — погледна мръсните надвесени облаци над себе си, потрепери и се отпусна. Само вятърът рошеше дългите му момчешки мигли, хвърляше морски пръски и вилнеете като изтърван зъл дух от бутилка.

На сто метра от лодката рибарят напругаше последни сили да я стигне. Вече му беше ясно, че връщане назад няма. Дори да заплуваше обратно към брега, нямаше да успее да излезе. Ледената, вода и вълните щяха да повлекат отмалялото му тяло към дъното и най-последно щеше да свърши. — „Да ти пикая на живота!“ — изръмжа през зъби той и продължи да размахва механично ръце.

Трябваше да спаси това невръстно коте в лодката, пък ако ще това да е последното нещо в живота му.

На брега майката следеше с безумни очи малката, подскачаща топчица на лодката и се молеше. Призоваваше Бог и всички възможни сили да спасят сина и. Обещаваеше всичко — целия си живот щеше да даде, само да живее момчето и.

— Миличък, миличък Боже! — редеше тя — Спаси ми го, спаси ми рожбата, пък ако щеш ми вземи душата после! Без него не ми трябва живот. Боже! Нищо не искам, само детето ми да е живо!

Изведнъж заваля. Набъбналите тумбаци на облаците заизливаха потоци вода, а вятърът измокрен, се скри някъде на сухо. Студените гъсти капки разтвориха очите на момчето и то леко се размърда. Всичко край него беше вода, студ и болка. Вълните плавно и замайващо люлееха лодката, но сега тя стоеше някак по-стабилна и сигурна. Надигна се на лакти и едва съзря тънката ивица бряг в далечината. Разплака се. Плачеше с глас като хълцаше и подсмърчаше, а дъждът миеше сълзите му и пълнеше лодката.

— Недей рева, ами почни да изгребваш водата! — стресна го изнемощял мъжки глас наблизно. То забеляза на няколко метра от себе си посинялото лице на рибаря и едва го позна.

— Няма с какво да я изхвърлям! — проплака отчаяно.

— Давай с шепи! — стигна до него дрезгавият глас на спасителя му. То започна веднага, а след малко рибарят го достигна и се хвана за задната част на лодката. Тя изведнъж застана като закована, без да се клати настрани. Момчето клекна на колене и бързо-бързо захвърля вода с малките си шепи.

— Няма страшно, боцмане! — окуражи го рибарят и дори разтегна виолетовите си устни в усмивка. Дъждът започна да намалява и след малко съвсем спря. Някъде по средата на небето слънцето разкъса облаците и протегна ръка към тях. Момчето и рибарят се спогледаха и разбраха, че им предстои още доста време напред, в което ще си говорят за риби, моряшки възли и други мъжки неща. И повече нямаше да бъдат сами, защото имаше кой да ги чака на брега!

ДАСКАЛА

В рибарската бригада Даскалът дойде рано през пролетта, когато освен кая, друго не се обаждаше. Почука на отворената врата на хижата и като си свали шапката, запита:

— Има ли работа при вас, момчета? Като за мене така? Рибарите бяха насядали край дългата нащърбена маса и чакаха Дончо да разлее чорбата. Бутилка каварненска мастика стоеше самотна и празна в средата и напомняше за неуспешните дни напоследък. Всички погледи се насочиха към бай Георги. Като шеф на бригадата, той трябваше да откаже на непознатия. Старият рибар подсмръкна, смръщи гъстите си избелели от слънцето и вятъра вежди и отвърна с въпрос:

— От какво разбираш най-много? Непознатият се усмихна тъжно и премести шапката си от едната ръка в другата:

— От биология! Бях учител 36 години и преподавах биология и химия в една гимназия. Но от работа не се боя! Мога да върша всичко, което ми дадете!

Бай Георги се изкашля тежко и посочи празната маса:

— Виж ни хала, Даскале! За нас няма работа, дето морето ни е майка и баща, както се казва, а за тебе ли? Ти си учен човек, ще разбереш!

— Да има риба, ши та земим, що да не та земим! — обади се Рамзито в подкрепа на шефа си. — Риба няма, аркадаш, риба няма?

— Е, щом няма, здраве да има — тръгна да си върви Даскала, но бай Георги го спря на прага.

— Тъй и тъй си дошъл дотук, седни да хапнеш една чорба с нас! От рибарската чорба по-вкусна няма.

Даскалът се поколеба за момент, пък свърна и застана до масата. Рибарите се сбутаха и му направиха място. Той разкопча поотърканото си палто и го метна, на облегалката на стола. Остана по избеляла домашно плетена фланела, която някога ще е била синя, но сега сивееше като миша козина. Дончо напълни една ламаринена чиния с димяща чорба и я сложи пред бай Георги. Втората чиния беше за

Даскала. После сипа и на останалите и сам седна на масата. Всички засърбаха шумно и апетитно.

— Ех, да имаше една ракийка сега! — не се стърпя Дончо. Мъжете изръмжаха заканително, с пълни уста и жадни очи. Откъм двора се дочу някои да вика. Дончо стана и излезе да види кои е. След малко се върна зачервен и възбуден. Седна си на мястото и привидно спокоен рече:

— Момчета, хапвайте по-живо, че рибата няма вас да чака! Всички наскочаха и вкупом заразпитваха кой е идвал и какво е съобщил. Младият рибар обясни, че дядо Рачо Казака току-що излязъл от морето с пълна каса сафрид, карагъоз и дори две малки акули. Отпушила се дупката най-сетне и риба имало в изобилие. Рибарите заговориха на висок глас с блеснали от надежда погледи, започнаха да обличат старите ватенки и да потрепват нетърпеливо с гумените ботуши. След толкова празни седмици, най-последно им бе излязъл късметът и сега бързаха да влязат в морето час по скоро. Само Даскалът стоеше мълчалив пред недоядената чорба и гледаше с пусти очи. Бай Георги се приближи до него с гумена мушамата в ръка и му я подаде.

— Не зяпай, Даскале, ами се обличай! Ти си дойде с късмет. Значи оставаш при нас! На един рибар късмет му трябва повече и от здраве дори! Айде да не губим време!

Старият учител припряно навлече мушамата и нахлузи някакви дълги ботуши до коленете. Всички се изсипаха навън и отвързаха голямата лодка. Морето ги пое спокойно и великодушно, в синята необятност на простора си.

Вечерта излязоха с толкова риба, колкото бай Георги не помнеше да са вадели от двадесет години насам. Даскалът им беше донесъл късмет и те го приеха с радост сред тях. Така той стана рибар на стари години.

Завъртяха се дните неусетно, понапълни рибата мрежите и бригадата събра доста парици. Изплатиха си борча за ремонта на лодката и започнаха да заделят по някой лев встрани. Имаше и за пиене, и за ядене доволно. Всяка вечер се веселяха и не пропускаха да вдигнат наздравница за Даскала. А той мълчаливо се усмихваше и кимаше добряшки с глава. Да се чуди човек, как може един учител, дете цял живот все с приказки си е вадил хляба, толкова малко да говори. Един ден бай Георги го запита направо:

— Кажи бе Даскале, какво толкова ти тежи на душата, че все мълчиш и си някак занесен? Уж си с нас, пък умът ти другаде! Да си темерут, не си, мама му стара! Кажи си болката, че да ти олекне!

Даскалът постоя малко смутен, после бавно започна разказа си. Имал един син и живеел във Варна. Жена му починала преди доста години и той сам отгледал детето. Като дошло време да излиза от казарма, синът му не се върнал вкъщи, а се запилял с приятели в София. Намерил там работа и квартира, и я подкарал както си знае. Само че приятелите му излезли фалшиви и покрай тях, синът му станал наркоман. От година на година все повече затъвал и накрая изпаднал в тежък шок. Организмът му бил унищожен от наркотиците и не му оставал много живот. Тогава Даскала си продал апартамента и се опитал с парите да го лекува, но вече било прекалено късно.

Тук той замълча отново, а в кротките му очи рибарите съзряха толкова мъка, колкото вода нямаше в морето. Те насядаха близо до него и запрегльщаха като риби на сухо. Рамзито избърса с тежката си, нацепена от мрежата ръка, една самотна сълза, хлътнала из бръчките на кафявото му лице и с дрезгав глас каза:

— Даскале, ши прощаваш на нас глупостите! Прости хора сме ний и грешно правим понякога, ама не сме лоши и щото си нямаш никой, да знайш, че ний сме ти семейството сега! Да знайш, че на мене си ми и баща, и брат наедно!

Даскалът ги огледа мълчаливо и се усмихна по негово си тъжно, кротко и разбиращо.

До есента рибарите спастриха по някоя хилядарка и всеки си купи по нещо. Дончо един ден паркира в двора на хижата поочукана западна кола, купена на старо, Рамзито взе на жена си японски телевизори мощен касетофон, а бай Георги подари на двамата си внука по един мотоциклет. Останалите също наместиха за едно или друго изкаралите с много труд и доста късмет пари, и доволни благославяха даскала. Никога досега бригадата ме бе имала такъв успешен сезон.

В една от последните топли есенни утрини, рибарите намериха Даскала мъртъв. Той имаше навика да става рано и да сяде на прага на хижата. Гледаше някъде далеч към морето, сякаш търсеше нещо неуловимо в безкрая на водната шир. И сега стоеше тъй, облеган на стената, с отворени очи. Спокоен и превъзмогнал суетнята на живота. Мъжете от новото му семейство го взеха и положиха внимателно на

легло му. Бай Георги бръкна под възглавницата, където всички знаеха, че Даскалът държи парите си и извади дебела пачка банкноти. Те бяха завити в обикновен лист от тетрадка, на който пишеше — „Парите са за лечение на деца-наркомани!“

Шефът на рибарската бригада бръкна в задния си джоб и измъкна стар, олющен портфейл. Извади всички пари, които бяха в него и ги сложи при парите на Даскала. Останалите мъже го последваха и струпаха всички банкноти, с които разполагаха в момента. Това беше най-малкото, което можеха да направят за Даскала и за, себе си.

На другия ден риба в мрежите нямаше.

Не се появи тя и в следващите дни. Морето ръмжеше сърдито и зло за нещо...

ПЪТЯТ ПРЕД НАС

На Красимира Кангсюви

I

Някъде между Търговище и Търново шофьорът трябваше да свие за своето село и аз го помолих да спре на кръстовището. Скочих на главния път, камионът ми свирна за довиждане и ръмжейки, сякаш задавен от собствения си дим, бавно се отдалечи. Дръпнах ципа на якето и закрачих по банкета на пътя. Късният есенен следобед вече проваляше. Повървах малко, а после спрях и зачаках. Все нещо подходящо щеше да мине. Бях сам, за пръв път от много време се чувствах спокоен и безгрижен. Струваше ми се, че съм част от природата наоколо. В тая тишина като нищо можех да мина за дърво или пътен знак, но звук на автомобилен мотор разруши илюзията. Преди да съм вдигнал ръка, оборотите на приближаващата „Ниса“ намаляха и аз неволно се усмихнах, защото номерът и беше с кюстендилска регистрация. Ако не изникнеше нещо непредвидено, пътуването до София ми бе подsigурено. Колата спря и засмяно шофьорче ми махна да се кача.

— Е това е късмет! — казах вместо поздрав и се наместих на седалката:

— За къде си? — отвърна момчето и ми подаде пакет цигари.

— До София, мерси! — отказах цигарите и обясних, че съм стар язваджия, за да пуша.

— Абе карах едни боклуци до Варна, от там ми натовариха други, за обратно и сега се прибирам — заобяснява шофьорчето без да го питам. — Цял ден се друсам в тая кошница, а тя даже радио няма. Няма с кого два лафа да обеля на кръст, затова като видя стопаджия го качвам — продължаваше си приказката той. Сигурно бе около двадесетгодишен, но двете бръчки на челото и ухабените груби ръце, стиснали подскачащото кормило издаваха нелекия му живот. С тоя щръкнал перчем и сините си очи, ми напомняше за един чешки артист, играл в някакъв филм напоследък. — Като нищо мога и да заспя, ей тъй на, както си карам? — редеше си момчето проблемите, а аз, кой знае защо, се чувствах много стар с моите тридесет и една години.

„Нисата“ миришеше на изгоряло масло и явно не бе в първа младост, въпреки че бе скоро боядисана. На всеки баир момчето се надвесваше леко напред, като ездач, които преодолява препятствие, помагайки на коня си. След изкачване на стръмнината то си отдъхваше с думите — А тъй, Марийке, не ме излагаш, и доволно продължаваше монолога си. Затоплен от двигателя и отпуснат от добродушното бърборене на момчето, неусетно заспах. Събудих се вече по тъмно, тъкмо като излизахме от някакво градче. Момчето се засмя и ми смигна — Ти май му дремна, а? Де да можех и аз малко, ама няма как!

Накрая, точно при табелата с името на градчето, бе застанало момиче с развята на една страна руса коса и също като мен махаше на стоп.

— Да я вземем, а? — подсмива се моят водач и след като кимнах неопределено свърна встрани и спря.

— За София? — надникна стопаджийката през вратата, която отворих.

— Качвай се, но не знам как ще се сместите с приятелчето — отвърна шофьора.

— Ще се оправим някак! — самоуверено заяви малката нахалница и ме избута от половината седалка, за да седне. С тръгването се понаместихме.

— Е, да, няма начин да не се оправим! — недоволно измърморих, защото ми бяха нарушили спокойствието. Малката ме изгледа въпросително и със сериозен вид изръси:

— Извинете, не ви ли е приятно?

Беше мой ред да я огледам и реших да не и оставам дължен:

— Защо, трябва ли?

Момичето повдигна вежди, после разкопча и съблече грейката.

— Атака? — под блузката щръкнаха две гърди като праскови, които нямаха нужда от сутиен.

— Интересно, ако и сега ми е неприятно, ще свалите ли оставалото? — запитах, а шофьорчето зацвили от смях. Малката ококори очи и поклати заплашително глава:

— О-о, значи се правите на опасния стар вълк, а? — и без да дочака отговор добави. — Обаче не сте! Само се правите! Даже и да се съблека, не си струва! Нищо не можете да направите на тая тясна седалка! За такова нещо трябва условия!

— За какво нещо? — придадох си възможно по-глупав вид. Сега момичето се засмя. Смехът и бе истински и доставяше удоволствие да се слуша.

— Ей, ама вие наистина сте опасен! Дори сте по-опасен, защото не изглеждате на такъв!

— На какъв?

— На никакъв! — тросна се тя и замълча. Не изтрая много обаче и пак подхвана.

— Като видите стопаджийка, значи е ваш човек! Може да я поднасяте, както си щете, а ако ви се отвори парашута може и да я изчукате, нали?

— Парашута може и да не се отвори, но изчукването е задължително! — иронично отбелязах, а тя се нацупи.

— Държете се като гаден даскал!

— Защото съм такъв! — повдигнах рамене, а после се поправих.
— Всъщност, бях такъв!

Двигателят замая главите ни с поредната порция прегорял дим, а шофьорчето махна с ръка:

То бива безработица, ама това напоследък на нищо не прилича! Аз и на тая бракма съм доволен, щото поне си вадя хляба с нея. То за друго май и не остава, макар че жената получава някой лев майчински. Ама колко са те? — запали нова цигара и продължи — Дъщеря ми е двегодишна, а малкият други ден става на шест месеца. Не ме питай колко струва „хуманата“ и с какъв зор я намирам! Като прибавиш — наема за квартирата, тока и храната, то май за друго не остана! Гледай как я караме, а уж сме млади и ни се живее! Че и ние сме хора, дявол да го вземе! Няма да живеем хиляда години я!

След неочаквано сериозната изповед на шофьора всички се умълчахме, а „Нисата“ сякаш да потвърди мизерното ежедневие на стопанина си, спуска гума. Това като че ли върна доброто настроение на момчето. С виновна усмивка ни предложи:

— Вие тръгнете бавно напред, аз ще стегна Марийка до десет минути ще продължим. Тъй се обичаме ние с нея — тя ми свие номер, аз и го върна — ха-ха-ха — прозвуча гласът му вече иззад колана.

Спогледахме се с момичето и слязохме.

— Да ти помогна нещо! — застанах до шофьорчето, но то се изсмя добродушно:

— Бягай, даскале! Не е за тебе работа! Виж там, може и да помогнеш! — посочи към вече тръгналото напред момиче. Свих рамене и го послушах. Закрачих бавно след момичето, като неволно се възхищавах на хубавото му тяло. Така, по дънки и блузка, с високото си малко задниче и талия колкото дланта ми, действуваше едновременно предизвикателно и в същия момент трогваше. Не гледах на нея като на жена, въпреки че бих я пожелал, без да се замисля. Толкова хубава, в полумрака напомняше на фея от приказните сънища. В тоя момент, сякаш интуитивно доловило мислите ми, момичето спря и се обърна. Бе на десетина метра от мен, просто си стоеше и ме гледаше. С всяка крачка я приближавах, без да свалям поглед от очите и. Застанах пред нея в мълчаливо очакване. Тя вдигна бавно ръце и изведнъж, току под носа ми, плесна силно и се засмя:

— Ей, какво Ви става? Ходите като сомнамбул по пътя! Почувствах се неловко, защото бе разбрала, че я харесвам:

— Ами Вие направо ме омагьосахте!

Тя направи привидно учудена физиономия, после някак делово подаде ръка:

— Казвам се Мария, като колата! — и веднага мина на ти. — Мислех, че ще се държиш поне до София, но май са ти много слаби ангелите! Впрочем, всички даскали са такива! Поех малката и топла длан и се представих. Попитах защо и е толкова лошо мнението за колегите ми, а тя направо уточни:

— В гимназията имахме четирима мъже — учители и всичките се опитаха да ме яхнат! Дори Николов, който вече минава петдесетте! Да не мислиш, че е чак толкова хубаво да те Свалят кой от където завърне! Особено пък простаците! — погледна ме сериозно и със съвсем тих глас запита — Сигурно мислиш, че съм голяма фукла, нали?

Засмях се. Това момиче ми харесваше. Казах и го. Видях, че и достави удоволствие и призна без да я питам:

— Не знам колко си щур, но преди малко помислих, че ще ме целунеш!

— Толкова лошо ли щеше да бъде?

— Не знам, трябваше да опиташ! Проклетата хлапачка си търсеше белята.

— Веднага ще поправа грешката! — заявих, но в същия момент тя подскочи като коза и побягна напред:

— Знам, че си опасен! Няма защо да го доказваш! А и навярно не искаш да те причислявам към досадниците, нали? Тя си беше малка, хитра и лукава женичка.

— Откъде си сигурна, че съм нещо повече? Тя се приближи и много сериозно отвърна:

— Отникъде! Просто си по — различен! Стана ми смешно. Всеки друг мъж на мое място в момента, би се държал и говорил по подобен начин.

— Много бързо ме опозна, бе маце! Говориш, сякаш сме били в една група в детската градина!

— Първо — не съм Маца, а Мария и второ — ако искаш да знаеш, никак не ти отива да се правиш на много печен!

— Да-а! — съгласих се — Сигурно си права! — обърнах гръб и закрачих напред. Малко сред себе си чувах стъпките и.

— Какво ще правиш в София? — запитах най-миролюбиво.

— То не е магарешка грижа! — заядливо отвърна тя. Спрях се. Беше прекалила и нямах намерение да я трая:

— Слушай, хлапачке! Най-лесната работа е да ти врътна два шамара и да намокриш кълките! Само че няма да го сторя, защото е глупаво, точно толкова, колкото и да ме обиждаш без причина!

Разочарованието ми от нея сигурно се бе изписало достатъчно ясно на лицето ми, защото макар, че се бе наежила да се кара, изглежда размисли и се отказа. Погледна ме изпод вежди и въпреки да не личеше, че съжалява, рече:

— Извинявай! Не го казах, за да те обидя!

— Ти добре ли си? — избухнах аз — Да не би случайно да си ми направила комплимент, а аз да не съм разбрал?

— Казах вече, че съжалявам! Ама и ти имаш един речник!

— Какъвто въпросът — такъв и отговорът!

— Да, бе! Точно за учител! Да ти врътна кълката и да се намокриш! — каза го, като ме имитираше доста сполучливо и въпреки, че не исках, се разсмях: Тя също се усмихна и това стопи напрежението помежду ни.

— Знаеш ли, Вальо? — за пръв път се обърна по име към мен — С никого не съм се скарвала толкова бързо досега! С никой непознат,

разбира се!

— Че аз непознат ли съм! Мислех, че вече съм ти ясен?

— Ако искаш, вярвай, но те приемам като стар, стар приятел, когото не съм срещала много отдавна!

— Добрите стари приятели не се карат, щом се видят! Тя ме погледна и едва сега, на приближаващата светлина забелязах, че очите и са кафяви и много красиви — големи и леко извити, като на японка.

— А ако приятелят много ти е липсвал? — каза го така, сякаш се отнасяше за мен — Първо ти се иска да му се накараш, а после...

— После? — с глух глас запитах, хванах и я целунах по свежите, леко отворени устни. Отвърна ми толкова непринудено и топло, че се осъзнах едва когато клаксона на „Нисата“ продра магията, обхванала и двамата. Като някакви кретени стояхме на асфалта и в светлината на фаровете се целувахме. Всичко беше толкова бързо и неочаквано, та ми се струваше че гледам някакъв филм.

— Айде бе, хора! — викаше през Прозореца шофьорът — Нали щяхте да ходите в София?

Качихме се и продължихме пътуването. Мария се сгуши в мен, като от време на време ме поглеждаше усмихната. Преди да влезем в столицата, заспа. Шофьорчето изглежда се чувствуваше малко неловко, защото през цялото време пуши без да отрони дума. В София спря близо до Централни хали, угаси двигателя и притеснено запита:

— Какво ще правим сега, куклата? Тъй сладко е заспала, че да ти е жал да я събудиш!

— Няма проблеми! — отвърнах и духнах в лицето на Мария. Като злато се разпиля русата и коса. Леко се размърда и отвори очи. Благодарихме и слязохме от колата. Като се сбогувахме, шофьорчето усмихнато ми заръча:

— И да я пазиш, ей!

Като му махах с ръка, извиках:

— На никого няма да я дам!

„Нисата“ като муха забръмча, отдалечавайки се под светлината на уличните лампи. Останахме само двамата.

II

Цяла нощ се разхождахме с Мария из заспалия столичен град. Въздухът, макар и хладен, бе свеж и приятен — нещо нетипично за вечно опушената София. От време на време по пустите улици прелитаха такситата, а едно дори спря до нас. Отпратихме го и продължихме безкрайния си разговор. Така, крачейки бавно, притиснати един към друг, ми се струваше че можем да вървим до края на света.

Мария бе студентка в Софийския университет за първа година, специалност — българска филология. Имаше удобна квартира от самостоятелна стая в някакъв апартамент, близо до центъра на града. Беше сама и нямаше намерение да я дели с никого, въпреки високия наем.

— Нашите държат да имам всичко! Честно казано, дори ме глежат малко! — призна тя. Баща и бил полковник, командир на малко поделение някъде из нейния край, а майка и вече трета година работела в Мозамбик като лекарка. Почти всеки месец и пращала нови вносни тоалети и обувки.

— Аз съм сама, нямам брат или сестра и всичко е само за мен! — малко снобски самодоволно заключи по някое време тя.

— А защо, като имаш достатъчно средства, пътуваш на стоп?

— А иначе как щях да те срещна? — отговори на въпроса ми с въпрос.

Замълчахме. Неусетно се бе разсъмнало и ахроматичната светлина на утрото превръщаше всичко наоколо в елементи на чернобяла фотография. Спусналият се студ и вятър, носещ облаци прах, изявяваха претенциите си към новия ден. Спряхме във входа на една стара кооперация и Мария се притисна до мен.

— Каж ми нещо за себе си!

Вдигнах яката на якето си. Темата не ми харесваше. За да подтисна една прозявка, сложих длан пред устата си и през нея промърморих:

— Няма нищо за казване!

Тя ми свали дланта, целуна ме нежно и настоя:

— Мъничко ще ми кажеш! Все пак не си престъпник, я! Замислих се. Погледнато от нечия страна, за някого можех да съм дори престъпник. Или предател да речем. Не ми се говореше, но започнах:

— Не мога да кажа нищо добро за себе си, Мария. Като малък бях послушно дете, като голям — също. Родителите ми ме изучиха, настаниха на работа, купиха ми жилище и кола, а накрая дори ме ожениха. Вярно, избраха ми симпатична жена, но тя ме вълнуваше точно толкова, колкото и цветния ми телевизор в хола. На пръв поглед, за останалите, всичко при мен беше наред, дори се намираха ахмаци да ми завиждат. Един ден обаче, жена ми заяви, че е бременна. Тя се радваше, а мен ме обзе големият ужас. Само това ми липсваше, за да се превърна в абсолютен крепостен селянин. Това, че живеехме в голям град, не оправяше нещата, защото си беше една скучна и глуха провинция. Седмица — две след това, съпругата ми с разочарование установи, че и се е разминало. Излезе, че и едно дете като хората не съм могъл да и направя. На всичко отгоре взе да ме утешава, че имаме много време и все някой ден работата ще стане както трябва. Мълчах, гледах и слушах, но накрая нервите ми не издържах. За да не изтърва и последния си шанс, да усетя вкуса на свободата, една вечер се напих като прасе и я напуснах. Ей така, без видима причина. Преместих се у нашите, но те бяха на нейна страна и ми натякваха ежедневно, че съм виновен. Изкараха ме алкохолик, неблагодарник и какво ли не още. За да им докажа, че не са съвсем прави, на трезва глава напуснах работа, а после и тях самите. Просто си взех якето и излязох на пътя. Там те срещнах и сега стоим тук двамата, а не съм сигурен дали всичко не е сън, или някоя от измислиците, които си съчинявам нощем, като не ми се спи. Това е.

— Значи ти просто си избягал? — упрекна ме Мария.

— Може и така да се каже! — не възразих аз.

— Но това не е честно! — долових болка в гласа и. — Постъпил си като безотговорен егоист.

— Сигурно си права, защото и другите това казваха.

— И сега ще се шляеш няколко дни тук, а като ти омръзне, ще избачкаш номера „Блудният син се завръща“, нали?

— Нямам такова намерение!

— Сега може би нямаш, но точно това ще направиш!

— Няма?

— Има! Глупак, такъв! А аз си помислих, че... — не можа да продължи тя, защото се разплака. И за да не се чувства толкова нещастна взе, та ми извъртя един як шамар, а после побягна. По улицата вече имаше доста хора, които бързаха за работа или кой знае къде на майната си. Реших, че много съм се застоял на това място, затова бавно тръгнах. Не знаех накъде отивам, но нямаше никакво значение, защото сега всичко ми принадлежеше. И шумния град, и мръсните трамваи, и гълъбите по покривите, и най-вече СВОБОДАТА ми, която не знаех какво да правя.

III

След два дни щеше да е Коледа и аз тръгнах да напазаря нещо за празничната вечер. Току що ми бяха броили първата заплата от новата работа, а тя бе почти двойно повече, от тая, която получавах като учител преди. Имах книжка на професионален шофьор от казармата и благодарение на нея сега всеки ден карах най-потрошения камион в София. Работех към едно автостопанство и разнасях варов разтвор по строежите. От предприятието ми уредиха стая в общежитие, достойно за някой филм на ужасите. Такова гето, заринато с боклуци, хлебарки и утайки от човешката раса, трудно би си представил човек. На мен обаче ми харесваше, сигурно защото не бях по-добър от тях.

— Влязох в един магазин за деликатеси и започнах да разглеждам изложените стоки. Накрая купих бутилка шампанско и една щафета смядовска луканка.

Платих и тръгнах да излизам, а пред мен изведнъж застана Мария. Стоеше и ме гледаше мълчаливо, със сериозни очи, хората ни побутнаха, защото им пречехме, докато тя не ме хвана за ръката и излязохме навън. Хиляди цветни крушки се опитваха да стоплят студената зимна вечер, стотици хора вървяха край нас, а ние мълчахме. Накрая Мария проговори:

— Значи си останал! Повдигнах рамене в отговор. Какво можех да кажа на това красиво младо момиче? Че ще плюя на единственото, пък било и неразумно свое решение в живота ли? Как ли пък не! Друго ако не, то поне инат имах в изобилие. Можех и на нея да дам, но тя си имаше достатъчно. Личеше и по физиономията.

— Видях те през витрината и влязох да се убедя, че си ти! — сякаш за оправдание отбеляза тя.

— Е, аз ли съм?

Усмихна се насила. В сребристото си кожено палто и белите ботуши, изглеждаше като коледен подарък, само дето и трябваше една панделка отгоре. Стори ми се пораснала и някак по-женствена.

— Много си хубава! — опитах се да бъда вежлив.

— Ами, все същата съм си! — засмя се доверчиво Мария и ме хвана под ръка — Нали може?

— Може, но вземи това! — подадох и лулуката, за да ми е удобно. Вървахме бавно и мълчаливо. Като стигнахме площада пред Народното събрание, тя запита накъде отиваме. Погледнах я учудено:

— Просто се разхождаме!

— Мислех, че ме водиш в квартирата си! — сериозно каза Мария.

— Откъде накъде? — дадох си вид на глупак.

— Извинявай, заблудила съм се! Предположих, че вече можеш да вземаш решения сам!

— Мога и за това не те водя в оная дупка, където спя нощем!

— А искаш ли да ме заведеш изобщо някъде?

— Не само искам, но и ще го направя!

— И къде ще ходим?

— Не казвам! Ти откога не си пътувала на стоп? Тя се засмя:

— Ако искаш да знаеш, това бе единственият стоп в живота ми!

— И се нацели точно на мен?!

— Защо, не ти ли харесва?

— На мен ми харесва, но на теб едва ли!

— Ти за мен не мисли? Казвай къде отиваме на стоп сега!

— Върви и не питай! Искам да те изненадам! — Добре! Да тръгваме, че ми е студено!

Забързахме. Оставих я пред НДК и с едно такси отпращих към автобазата. На портала се обадох на пазача бай Манол, че имам спешна работа и трябва да изкарам камиона. Той кимна заговорнически и прибра стотачката, която му мушнах в ръката. Запалих „Камаз“ — а и го подгоних по празните вече булеварди. В кабината всичко дрънчеше, подскачаше и хлопаше, но парното работеше идеално и скоро стъклата се изпотиха от топлина. На тротоара пред НДК Мария ме чакаше и аз заковах спирачки пред нея. Уплашена от големия грозен камион, тя се дръпна назад, но когато отворих вратата и я извиках, бързо като катеричка скочи в кабината.

— Ей, какво е това ужасно нещо? — имаше предвид сплескания с вар „Камаз“, но аз не отговорих, защото тъкмо навлизах в едно оживено кръстовище. Малко по-късно, излязъл вече на околоръстното шосе, я запитах на къде да карам. Тя си съблече кожуха и запита:

— Не си откраднал камиона, нали?

Уточних, че можем да разполагаме с него следващите два дни, защото бяха почивни. Разказах и как съм се устроил, като непрекъснато се шегувах, но тя стоеше сериозна и току ме поглеждаше изпитателно. Накрая ме помоли да спра. Отбих вдясно и загасих двигателя. Само парното бучеше тихо и навяваше топъл въздух.

— Наясно ли си със себе си, Вальо? — хвана ме за ръката и я стисна силно.

— Какво искаш да кажеш? — направих се на утрепал.

— Много добре знаеш, за какво те питам! Издърпах си ръката. Не исках да говоря за неща, които ме връщаха назад. Тя постоя малко, очаквайки отговор, после тихо заговори:

— Като те видях в магазина, идеше ми да скоча до небето от радост! Знам, че е глупаво, след като сме били само една нощ заедно, но аз съм си такава. Като приема някого от първия път, той си остава при мен завинаги.

— Защо избяга тогава? — прекъснах я аз.

— Защото помислих, че си страхливец! И защото едва те харесах и ти побърза да ме разочароваш!

— Като ти казах истината!?... Май по-добре бе да ти дръпна някаква лъжа и да те изучукам, а после разочаровай се колкото щеш!

— Спри! — запуши ми устата с длан — Ако беше такъв, нямаше да те харесам още там, на шосето! Спомняш ли си, тогава ти казах, че си по-различен от другите?

— Спомням си, че се целуваше прекрасно!

— Забравила съм вече! Не съм го правила от два месеца!

— Какво чакаме тогава? — приближих я аз. Тя се вкопчи в мен и впи горещите си устни в моите. Камионът като че ли се завъртя на шосето. След малко Мария ме отблъсна грубо:

— Дръпни се! Трябва да уточним нещата! Хванах кормилото и го стиснах здраво. Мразех да говоря за това, какво ми е на душата.

— Е, уточнявай тогава! Мери, тегли, смятай, прави си бакалските сметки, но мен не ме набърквай в това! Знаеш, че обикновено разочаровам хората край себе си.

— Знам, че ми харесваш Вальо! Знам още, че искам да сме заедно днес, утре и всичките дни напред, но се страхувам от възможността един ден да си тръгнеш, както си го правил вече преди!

— Какво очакваш от мен? Да обещаю, че ще съм послушно дете?
— изръмжах неохотно. Пак се опитвах да ми надянат хомот.

— Ако наистина си решил, да започнеш начисто, от ден първи, сега ще подкараш тоя глупав камион към твоя град! Ще ме представиш на бившата си жена и родителите си и ще им обясниш всичко! Ще го направиш; ако ме искаш разбира се! Ако ти трябва само за леглото, обръщай и карай в квартирата ми! За мен не е проблем да преспя един път с тебе! Казах вече, че ми харесваш!

— А защо само веднъж? — опитвах да се пазаря — Не може ли повече?

— Не ставай нахален! Това ще ти е подарък за Коледа! Решавай сега!

— Какво да решавам, като ти вече всичко си решила?

— Изборът е твой, скъпи! — присмя ми се тя.

— Не обичам друг да ми казва какво да правя, Мария! Дори решението да ми харесва! Точно затова избягах, ако си спомняш! И не мисли, че съм умрял за едното чукане! Не приемам никакви подаръци, ако ще ми поставят условия! Ясно? — бях повишил глас, без да усетя.

— Добре, не викай! — пак залепи длан на устата ми тя.

— Измити ли са ти ръцете? — хванах я за пръстите и ги ухапах със зъби. Стиснах леко и тя изписка престорено:

— Знаех си аз, че си големият лош вълк! Ще ме ядеш ли, или ще си умра невкусена?

— Направо умирам от глад! — заявих и се нахвърлих да го доказвам. Кабината на камиона не бе комфортна като квартирата и, но определено бе за предпочитане пред моята. Като свършихме я запитах:

— Защо не каза, че ти е за пръв път?

— Защото не ме пита! И защото с теб всичко ми е за пръв път — автостопа и чукането, и желанието да бъда само твоя!

— И желанието да бъда само твой! — провокирах я, но тя не се смути:

— Защо не? Аз не обичам да делея своето с другите!

— Че откога съм твоя собственост?

— От сега!

— Така ли?

— Така!

— Е, — въздъгнах — май пак ще те разочаровам! Не съм ти джобно ножче и нямам намерение да ставам такова, госпожичке! Свободен човек съм и ще правя каквото си искам, дори и да не ти харесва!

— Защо, до тук всичко ми хареса!

— От тук нататък, обаче?

— Ти ще кажеш!

— Какво да кажа?

— Какво ще правиш!

— Нищо няма да казвам, а ще запаля камиона и ще тръгнем!

— Закъде?

— Има ли значение?

— За мен има, но това тебе, като СВОБОДЕН човек — тя натърти на думата — изобщо не те засяга!

— Добре! — съгласих се и завъртях стартера. Дадох мигач и обърнах Към София. Включих на по-висока предавка и погледнах към Мария. Беше се отпуснала спокойно на седалката и гледаше през страничното стъкло. Не изглеждаше на разстроена.

— Какво ме зяпаш? — беше уловила погледа ми в отражението на стъклото — Мислиш, че ще ревна да се оплаквам ли?

— Не съм казал такова нещо!

— Но си го помисли?

— Няма такава работа!

Тя се завъртя към мен и закрещя:

— Мисли си каквото искаш! Прави каквото искаш! Все ми е едно, щом сме заедно! — и за да не бъде отстъплението и пълно, добави — Мръсно прасе такова!

— Е, да чуя и аз една хубава приказка от тебе! — облекчено въздъгнах. Дълбоко в себе си, се надявах да стане точно така. Напред, встрани блеснаха неоновите светлини на някаква бензиностанция. Намалих и спрях до, нафтовата колонка.

— Наливай до горе! — казах на приближилия се бензинаджия. Той мушна човката, на маркуча и горивото засвистя в резервоара. Щом заредих, извих машината и оставих столицата зад гърба си. Набрах скорост, а Мария подскочи на седалката:

— Сега пък накъде тръгна?

— Чака ни дълъг път, собственичке!

— Колко дълъг?

— Около петстотин километра, а после ще видим! Тя се приближи до мен, обви ръка край врата ми и ме целуна по ухото:

— Какво ще видим после, Вальо?

— Колко ще издържим ние двамата!

— Искаш ли го наистина?

— Да!

— Повече от свободата си?

Ама, че хлапачка! Тя не разбираше, че свободата изобщо, беше някакво илюзорно понятие, почти без смисъл.

Възможността да се лиша от свободата си сам, за нещо толкова хубаво, като чувството, което изпитвах към нея, бе самата свобода. И понеже нещо много сложно се получи, отвърнах:

— Обичам те!

Камионът наистина бе абсолютна браква, но имаше много мелодични тромби. Натиснах ги продължително и затова не чух какво ми каза Мария. Обаче се досетих. Но няма да го споделя, защото това беше много лично нещо и трябваше да си гледам пътя. А има ли нещо по-хубаво от пътя, който е пред нас?

ВКУСЪТ НА НЕЩАТА

— Какво ще кажеш за Марти? — запита ме Вальо, като седнахме на чаша бира, малко след тениса и доста преди обяда. Погледнах го. Очите му светеха с онзи идиотизъм, характерен за първата фаза на влюбване у всеки мъж. Дожаля ми за него.

— Не ти трябва бяла на главата!

— Така си и мислех. Че ще отговориш!

— Тогава защо ме питаш?

— Ей-тъй, да видя дали си все същият егоист!

— Все същият съм!

Замълчахме. Допих си набързо бирата и понечих да стана.

— Чакай! — помоли приятелят ми — Пий още една! Аз черпя!

— Виж ми шкембето! — нарочно си отпуснах корема и той леко увисна над гащетата, Вальо се усмихна накриво:

— Сядай, мръсно прасе! Кажи ми нещо за нея! Отпуснах се. Щеше да му пуши главата на глупака. Каквото и да му кажех, нямаше да има значение. Важно бе да говорим за нея. Така или иначе, щеше да изгори, можех да му спестя поне някоя и друга илюзия.

— Мартина не е за теб, братле!

— Но за теб беше, нали?! — обидено сви устни той.

— И за мен не беше, ако наистина те интересува!

— Хайде бе! Ама си я чукал и сега те гледа като Господ!

— Отстрани сигурно така изглежда! Всъщност беше една банална история, преди сто години.

— Да, разбира се! Обичайната банална история за „Господин Голямата Работа“.

Въздъгнах уморено. Приятелят ми започваше да ме ядосва.

— Още една дума и си тръгвам!

— Съжалявам! — изглеждаше достатъчно искрен, за да не го оставя сам.

— Я заръчай по едно скорчезе щом си такъв досадник! — Той стана и сам донесе двете уискита. В моята чаша, както трябва, имаше

една бучка лед, докато в неговата бяха цели три. Разклатих малко леда и отпих.

— Да продължавам ли?

— Да, но и ти ме разбери! Ти дойде тук преди три дни, а аз съм от началото на сезона. Значи, досега са ми харесали всичко две жени, а излезе, че ти си спал и с двете! Кажеш, на какво прилича това?

— На случайност! Ти май завиждаш, а братле?

— Не ти завиждам, дръвнико! Просто ме е яд, че аз постигам всичко с много труд и накрая все съм излъган, а при теб нещата са лесни като на кино!

— Лесни са! — стана ми смешно. — Ако искаш, да се трапим! Вземи моите три развода и четири деца, с всичките им главоболия, а ми дай жена си с малкия! Става ли?

— Нямах предвид това! Исках да кажа, че при теб всичко изглежда някак по-лесно! Не ми забелязвай, моля те! От години не съм се чувствал така! Сякаш Марти е единствената жена в света! Направо съм изкукал!

— Прав си!

— За какво?

— Изкукал си!

Вальо се засмя. Облегна се назад в стола и небрежно отпи от уискито. Едва ли му усещаше вкуса. За него от бирата по-добро пиене нямаше. И от жена му по-хубава нямаше, но явно сега нещата се бяха променили. След няколко сезона на плажа, най-после д-р Костов се бе влюбил. Сега всичко се въртеше около него и трябваше да му се угажда като на болен. Боже, как повтаряха хората глупостите си!

— Е, разкажи ми най-после за нея! Повече няма да те прекъсвам!

— Добре, но... — погледнах към празната си чаша. Той скочи и след малко се върна с чаша двойно уиски. Ледчето обаче си бе самичко.

— Браво! — похвалих го аз. — Заслужаваш медал! Ако стоя в компанията ти още три дни, съвсем ще се пропия!

Той подпря лакти на масата и се приготви да слуша. Не исках да го разочаровам, затова започнах:

— Преди да срещна Мартина не бях изневерявал на първата си жена, а бяхме женени повече от година! Живко беше роден, аз се чувствах щастлив съпруг и баща и изобщо всичко цъфтеше и

връзваше, както казваш ти — като на кино. Една вечер се връщах от работа с тролея и мина контрола. Пред мен някаква гимназистка се бе заблеяла и я хванаха без билет. Всъщност, имаше билет, но бе забравила да го перфорира. Онази вещица — контрольорката, се развика, стана скандал и накрая, за да млъкне, аз платих глобата. Когато слязох на моята спирка, слезе и момичето. Трябвало да ми благодари и тя го стори на момента. Там, пред хората ми лепна такава целувка, че ми изтръпнаха краката. Обаче в тоя момент на спирката се случи тъстът ми и без да пита, ми друсна един по мутрата. Ако питаш мен — чиста случайност, но стана весело и аз реших да изпратя Мартина. Само че, вместо в дома си, тя ме заведе в квартирата на някаква нейна позната. По-нататък разбираш!

През нея година тя завърши гимназия, а аз се разведох. После Мартина забременя и докато се чудех, трябва ли да се женя и за нея, тя махна детето и забягна с тъпанаря на местната рокгрупа. От тогава сме се виждали няколко пъти, все случайно като сега, и тя винаги ми налита като в началото. Внушила си е, че съм първата и любов и колкото повече го повтаря, толкова повече си вярва. Иначе не е омъжена още, но успя да разбие семейството и на някакъв даскал. Значи, дотук сме двама, а, ти се каниш да ставаш третия глупак! Колко му е — не си казал — не ти е пламнала чергата!

Вальо стоеше в същата поза и ме гледаше замислено. Когато реших, че разговорът ни е приключил и се надигнах, той каза сякаш на себе си:

— Знаещ, че обичам Светла и малкия! Не желая да им причинявам болка, затова нямам сериозни намерения към Марти. Ако има как да я опозная по-отблизо, а после — всеки по пътя си, всичко ще е О'Кей!

— Значи, чукаш и бягаш?

— Не бъди циничен! Тази жена наистина ме вълнува!

Добре! Вълнувай се тогава до утре вечер, защото тогава ще можеш да я забършеш по-лесно. Ще празнуваме рождения й ден в бялото барче. Ако си навит, ела към седем вечерта!

Без да дочакам отговор, си тръгнах. Бях сигурен, че ще дойде, а аз вече имах нещо наум!

На другата вечер барчето бе задръстено от приятели на Мартина. Може би затова, като дойде, Вальо не забеляза жена си веднага. Тя

седеше по-навътре, а и за него други жени наоколо май нямаше. Беше купил огромен букет рози и с доста глупав вид ги поднесе на рожденичката. Смутолеви и нещо на ухото, на което тя отвърна със смях, и го покани да седне. Той се намести до нея и с готовност се хвана за чашата. Шампанското разбира се не закъсня и всички се изредихме да я поздравяваме.

— Пия за най-красивата жена тази вечер! — изцепи се приятелят ми. — Мечтата на всеки мъж! — И докато възторжено оглеждаше какво впечатление е направил тостът му, съзря жена си. Светла също държеше чаша с шампанско, също се усмихваше, но кой знае защо Вальо направо се вдърви. Такъв удар не очакваше завалията и май му дойде много. Забрави дори да си седне на стола, а продължаваше да стърчи като кол, без да пие и сигурно без да диша. Марти спаси положението. Погледна бармана и той пусна музика.

— Обещала съм първия танц! — игриво заяви тя и дръпна Вальо да танцуват между масите. Всички изръкопляскаха, а най-силно ръкопляскаше Светла.

Ако не сте виждали да се въртят хубаво момиче с крачещ чайник, трябваше да сте там, за да ги съзрете. Струваше ми се, че на моменти капакът му подрънква и аха да изпусне пара от зачервената си физиономия. Слава Богу, танцът свърши и той се добра до мястото си. Изглежда друго не му оставаше, защото започна да надига чаша след чаша. Искаше да се спаси лесно копелето. Преди да се е напил съвсем, аз поканих Светла да танцуваме. Тя поначало си е хубава, но сега се бе пременила специално за случая. Обви ръце край врата ми и се притисна сладно до мен. Завъртяхме се леко, като че ли в барчето бяхме само двамата, а танцът бе вид секс, достъпен само за привилегировани. Другите пак взеха да пляскат, а на Вальо очите му щяха да изскочат от възмущение. Все пак изтрая, докато седнем и се изправи пред нас.

— Подъл тип! — сравнително разбираемо излезе, сякаш от дъното на душата му. — Махай се от жена ми!

— Ама, че дребен собственик! — погледна ме начумерено Светла. — Не му стига най-красивата жена, ами налита и на останалите!

— Не му се сърди, той си е такъв! — оправдах го аз.

— Да му направим ли място?

— Само ако престане да пие!

След като седна между нас, от алкохола или от емоциите, приятелят ми се наведе, взе лицето си в шепи и диво се разсмя. После веселбата приключи и аз трябваше да изпращам Мартина.

След три дни, малко след тениса и доста преди обяда, пиехме бира с Вальо.

— Довечера пътувам! — съобщих небрежно аз.

— Защо? — учуди се приятелят ми.

— Свърши ми отпуската!

Замълчахме. Някакъв малолетен гларус кацна на кофата за смет наблизко и се опита да измъкне парче недоядена пица. Почти бе успял, когато долетя друг, по-голям и с ужасно крякане го прогони. Откъм плажа вълните равномерно се разбиваха, обичайната човешка глъчка ми се струваше адски примамлива, може би защото трябваше да си ходя. Винаги е така — като си там, не му усещаш вкуса, но като тръгваш, всичко ти става много скъпо.

И с хората е така.

Даже със собствената жена!

БЯГСТВО

Един ден реших да се махна от този скучен, забит в калта на равнината град. Бяха ми омръзнали много неща, за да стоя повече в него. Дългите студени зими, сухите прашни лета, дребнавите мераци на хората и провинциалния дух във всичко, до което се докосвах, бяха само част от лепкавата тиня, в която затъвах неусетно от години. Имаше още много причини за да се разкарам от тук, но за беда се намираха и такива, които ме задържаха и правеха живота ми поносим. Това бяха старите ми родители и едно диво място в края на града, където често обичах да ходя. Точно на това място се намирах, когато взех важното си решение. Тук идвах обикновено като нямах работа, или като се чувствах зле. Сядах на една ниска, изкривена ябълка и далеч от уличната суета слушах, тихия шепот на листата и тревите, от редките дървета и храсти наоколо. Нещо в мен се отпускате, ставаше ми по-леко и макар да приближавах вече тридесетте, все още обичах да си мечтая за разни невъзможни неща. Кратките мигове самота ми помагаша да преглъщам ежедневните си проблеми и да се надявам, че все някой ден всичко ще се оправи. Нямах нищо конкретно предвид, просто вярвах в добрия си шанс и във времето, което ми предстоеше.

През този ден ми се случиха две неприятности, които ме разстроиха и принудиха да потърся утеха при старата ябълка. Заради нежеланието ми да се женя, още от сутринта се скарах с нашите и отидох по-рано на работа. Докато бърках в джоба си за ключовете от хранилището, отвътре дочух смях и като в евтина комедия се заслушах до вратата. Не бях го правил никога, но вътре говореха за мен и то неприятни неща. При това излизаха от устата на най-добрия ми приятел. С Васко бяхме съседни, заедно учехме от деца, заедно изкарахме казармата, пак заедно държахме изпити в учителския институт, макар и по различни специалности, а накрая успяхме да се наредим и в едно училище заедно. Той не разполагаше с хранилище, затова му бях дал ключ от моето, да го ползува когато му се наложи. В момента той много усърдно обясняваше недостатъците ми на Дида —

една симпатична млада колежка, която ме заглеждаше напоследък — Вики е абсолютен перко! — звучеше убедително гласът му — Никой в тоя град не го познава по-добре от мен! Щом ти казвам, че не става, значи съм сигурен в това!

— И какво толкова му има? Да не е обратен случайно?

— Не е педи, но е по-лошо! Той е луд бе, Дидке! Луд за връзване! Ако взема да ти разказвам какви щуротии е правил като малък, а и сега продължава да ги върши, ще ти настръхне косата! Казвам ти, стой по-далеч от него!

— А ти как го траеш? Нали уж сте приятели?

— Ех, приятели! Той ми е наказанието на мене! Толкова отдавна сме все заедно, че го чувствавам като част от себе си! Онази — полошата част. Абе, нещо като голяма брадавица на носа! Знаеш, че те грози, но не я режеш, защото е част от тебе! Това е!

— Все пак не изглежда на луд! — настоя колежката — Че е особняк съм съгласна, но той и така ми харесва!

— Добре! — впрегна се приятелят ми — Ти си красиво момиче и всеки нормален мъж като мене, би се радвал да бъде с теб! Хайде да се обзаложим...

По коридора се чуха стъпки и аз се дръпнах от вратата. Направих се, че излизам от хранилището, кимнах на прислужничката, повлякла мокрия парцал в края на коридора и излязох от училище. Тръгнах по улиците без посока и се чудех, с какво съм заслужил лошото отношение на приятеля ми към мен. Освен маниакалната му похотливост, друго обяснение не намирах. От две седмици насам, той ми надуваше главата, колко секси била Дида и как той щял да я изучука. Заради тия му мераци, преди година го заряза жена му и сега Васко се представяше за ерген като мен. Двете му хубави деца, разбира се не влизаха в сметката, защото живееха при жена му. В това всъщност бе разликата ни, до миналата година. Той се ожени като завършвахме института, но това не му пречеше, да продължи да търчи като, козел, след всяка срещната жена. Съпругата му бе търпелив човек и го трая повече от достатъчно, Васко я взе съвсем за глупачка и тя се принуди накрая да се разведе с него. Тава не му подейства особено, дори в известен смисъл му развърза ръцете. Сега бе навъртял няколко жени едновременно, мамеше ги по някакъв начин и с всяка от тях намираше време да се види и разбира се да прави най-страшния секс под

слънцето. Като всеки коцкар и той бе невероятен самохвалко, особено за оная работа.

Без да разбере, бях стигнал до моето място. Седнах на ябълката и се замислих. Трябваше да се махна от тук! На никого не бях нужен, освен на родителите си и то заради внучетата, които можех да им създам евентуално. Това никак не ми харесваше!

Вятърът изведнъж просвири през сухата миналогодишна трева и ме накара да си вдигна яката. Ранната пролет лъжеше с игривото, закачливо слънце, което се подаваше за момент, сипеше щедро топлина, а в следващия миг се скриваше зад облаците и тънкият леден дъх на зимата, властно покриваше всичко. Снегът отдавна се бе разтопил но нейде из навлечените все още със зимни дрехи хора, се таеше страхът от студа, по-страшен от самия студ. Погледнах си часовника. Време беше да вървя на работа. По програма имах първите три часа след обяд, а след това бях свободен. Можех да се прибера в къщи и да си стегна багажа. Утре щях да реша, накъде да вървя.

В училищния двор влязох, точно като биеше звънецът. Машинално поздравявах учениците, а на вратата забелязах, че стои Дида. Хубава беше колежката, но не ме вълнуваше. Кимнах й мълчаливо като се разминавахме, а тя ме дръпна за ръката и запита:

— Какво ще правиш след третия час Виктор?

В друг случай щях да и кажа, че съм зает, защото не обичах празни разговори и евтини свалки с колежки. Сетих се обаче, за облога в хранилището, между нея и приятеля ми макар да не знаех точно за какво е, отвърнах уж безразлично. — Нямам представа! Все ще измисля нещо! Очите и леко се разтвориха и тя отметна дългата си коса назад. С любопитна усмивка ми предложи:

— Какво ще кажеш, ако отидем в някое барче, за по едно кафе? Просто така ще постоим, ще поговорим?

— Добре! — не можех да се позная аз. — Както кажеш!

— Да не ти бъркам работата нещо? — за всеки случай се застрахова тя.

— Нищо не ми бъркаш, но няма да ти хареса! Аз съм скучен човек и не знам, как да забавлявам гаджета като теб! — Ще видим! Засмя се Дида — Чакам те след третия час, да знаеш!

— О, кей — оставих я и си тръгнах към кабинета. Последният звънец удари и започнах урока. Някъде към края на часа, в стаята влезе

Васко и ентузиазирано ми предложи, да ходим в една автокъща. Продавали много изгодно едно „Рено-5“ и трябвало да го видя, докато не са го купили. Колата била точно каквато съм търсел. Той отдавна знаеше за желанието ми, да си купя кола, а аз вече бях наясно, какъв им е облогът с колежката.

— Мерси? — отклоних предложението. — Вече не ме вълнуват трошките по автобитаците! Снощи се разбрахме с нашите, за една нова „Лада“ от магазина!

— Тъй ли? — оцъкли се изненадан той — Че нали нямаха пари?

— Те и сега си нямат — лъжех нагло аз. — Но ще продадат оная къща на село и работата ще стане!

— Bravo бе! — фалшивият възторг просто преливаше от него. — Тогава да вървим да се почерпим за случая! Чакам те да изкараш часовете и тръгваме нали?

— Няма да стане! — отрязах го спокойно. — После съм зает! Той ме изгледа подозрително:

— Какво ще правиш?

Свих мълчаливо рамене и се обърнах към учениците. Васко измърмори нещо, но аз не му обърнах внимание и той бе принуден да напусне стаята. През междучасието пак ми досажда, но без особен ефект. Виждах как се ядосва копелето и се чудех, как не съм се сетил до сега, че не аз, а той прилича на брадавица. Космата, черна и нахална брадавица с претенции, на име Васко.

— Я се разкарай! — не издържах накрая — Виждаш, че не съм на кеф, затова ме остави! Или искаш да ти светна някой по човката?

— Добре, де! — отдръпна се той — Щом повече държиш на едно курве, отколкото на стария си авер, върви при него! Но да знаеш, че ми дължиш една бутилка „Балантайнс“! Бате Васко ти уреди работата, момченце!

Мълчаливо пристъпих към него. Знаехме се отдавна и той разбра какво ще последва. Припряно се отдалечи и така най-после ме остави на мира. Изкарах останалите два часа и слязох при входа на школото. Дида вече ме чакаше, доволна от успеха си над мен, или по-скоро от спечеленото уиски. Влязохме в първото барче по пътя. Поръчахме си кафе и тя каза:

— Ще ти призная нещо, но искам преди това да ми отговориш, защо се съгласи да излезем заедно?

Погледнах я. Имаше правилно, дълго лице, изящен като на римлянка нос и малко голяма, но красива уста. Всичко това се забелязваше, едва след като човек успееше да изплува от зелените вирове на очите и. С дългата си черна коса, притежаваше чара на индианка, но магията и не ме хващаше. Въпреки това, се наведох над масата и я целунах дълго и страстно. Заведението нещо утихна, но то си беше съвсем в реда на нещата. В голямо село като нашия град, всеки ден не се случваха такива работи. Оставих я и си седнах на мястото. Тя въздъхна като дете, от сладоледа на което е останала само клечката. Сега вече можех да и кажа.

— Чух за глупавия ви бас с Васко! Стана случайно! Тя докосна устните си:

— И това ли стана случайно?

— Не, разбира се! Целунах те съвсем преднамерено, но не вярвам да ми се сърдиш за това!

— Защо го направи все пак?

— За да те убедя, че съм перко!

Дида се засмя. Глътна малко от кафето и закачливо ме изгледа:

— Харесвам перковците!

— Аз съм по-друг тип!

— Харесвам твоя тип!

Май не ми оставаха много изходи. Трябваше да се разкарам, докато все още можех. Оставих една банкнота за кафето и станах:

— Време е да си вървя!

— Ти май се уплаши?

— Позна! — веднага се съгласих.

— Имам да ти казвам още нещо!

— Казвай и да бягам!

— Васко не ти е никакъв приятел! Днес като си отвори мръсната уста и такива ми ги надрънка за тебе...!

— А ти приятелка ли си ми?

— Да! — гласеше скромният ѝ отговор.

— Тогава защо не му запуши лайнометката? Тя облеци очи и прихна да се смее. Изправи се и ме дръпна да излизаме навън.

— Ама, че си прасе! — започна уж да ми се кара — Говориш като затворник, а си учител! Засрами се!

— Няма да се засрамя! И не съм никакъв учител! Затворник съм! Затворен съм в тоя тъп град, но утре ще избягам! От утре край на това!

— И къде ще ходиш?

— На майната си!

Замълчахме. Улиците започнаха да се изпълват с излизачи от работа хора. Все повече автомобили насищаха въздуха с изгорелите си газове и противно, ръмжаха. Не обичах това пиково време. Имах чувството, че се губя в тая кабафония. Сбогувах се с Дида и си тръгнах. Не бях изминал и сто крачки обаче, когато тя ме настигна и спря. Запита ме сериозно:

— Наистина ли ще ходиш някъде?

— Да, но това си е моя работа!

— Ще ме вземеш ли с теб?

— Не! Тя прехапа устните си. Тръсна глава и заяви:

— Добре! Ти може да си луд, но аз съм още по-луда! Искам да знаеш, че ако изобщо заминеш, аз ще стоя тук и ще те чакам, а ти рано или късно ще се върнеш! Разбра ли?

Тоя път я целунах без да искам. Стана някак неусетно и единственото, което разбрах беше, че не съм защитен от магията и. После се разделихме и аз се прибрах у дома.

На другия ден обясних на нашите, че отивам при някакво старо гадже в София. Пуснах си три месеца неплатен отпуск в училище и излязох в края на града. Застанах на шосето и зачаках някои да ме вземе на стоп. Само че или нямах късмет, или шофьорите през тоя ден бяха наложили ембарго на стопаджиите. Стоях до обяд, накрая се ядосах и се върнах обратно в града. Никога не се отказвах от решенията си, затова потърсих спасение на гарата. На линиите имаше две товарни композиции, поне една от които щеше да тръгне след известно време. Качих се в един празен вагон и зачаках. Тук поне ми провървя. След няколко минути пристигна пътнически влак и веднага след това вагонът под мен се люшна и бавно потегли. Като набра скорост, се опитах да се настаня по-удобно, но това бе невъзможно при силното клатушкане, лашкане и оглушително дрънчене край мен. Пред очите ми прелитаха покрайнините на града и чудно, но вече не ми се виждаха тъпи и досадни. С тръгването си. Като че ли бях простил всички грехове на града и сега ме вълнуваше единствено тръпката на неизвестното пред мен. Гледах пустата равнина, малките стада, овце

тук-там, самотните дървета в далечината и усещах, че оставям част от себе си сред тях, но не съжалявах. Знаех, че винаги мога да се върна, че дори имаше кой да ме посрещне, но знаех също, колко непознати реки, планини, градове и хора ме очакваха занапред. Не се чувствах беглец, макар вагонът непрекъснато да трополеше гадните си въпроси: — Защо бягаш? Защото всичко ти е познато ли?

— Ти така може да поискаш да избягаш и от себе си?

— Там също ще ти омръзне и тогава къде ще отидеш?

— Твоят град е в теб, в теб, в теб, в теб, а ако не искаш да го признаеш, значи наистина си луд, луд, луд, луд...

— Майната ти! — изкрещях му аз — Може да съм луд, но така усещам, че живея! Бягам, защото имам кураж да го направя! Хайде ти избягай от композицията, тъп вагон такъв!

Вагонът не отговори, както не говореше и преди това. Ниско над равнината плавно размахваха криле няколко щъркела и търсеха място за кацане. Бяха първите щъркели, които виждах през тази година и трябваше да си пожелаея нещо хубаво. Затворих очи...

КОЛЕЛОТО

Бай Киро е прост човек. Ако го накарате да раздели 72 на 6 наум, той ще ви изгледа като пирон в селски клозет, ще замърда беззвучно устни в някакви хипотетични негови сметки, ще включи и пръстите на ръцете си, докато накрая ги свие в юмрук и ви тресне с него по физиономията. Ако се разминете само с някоя блажна псувня, отидете и си купете билет от лотарията. Няма начин да не спечелите, защото сигурно сте невероятен късметлия. Иначе бай Киро е добра душа. Ако не го обиждате с каквато и да било умствена дейност, той ще си кротува и дори може да ви почерпи с цигара. Преди се водеше пазач на портала в голямата зърно-база на края на града. Седеше си на сплескания от твърдия стол задник и неизменно дялкаше някаква клечка. Броеше влизащите и излизащи камиони и ги отмяташе с резки върху клечката. Един камион — една резка, пет камиона — пет резки, точно като индианците, дето си водят сметки за скалпираните врагове върху дръжката на ножа. Сега обаче нещата се промениха и бай Киро също. Вече не е пазач, а бодигард и не трябва да стои на портала, а да обикаля вагоните със зърно и да ги пази от крадци. Въръжен е с нож, защото след дълги умувания, ръководството на зърно-базата стигна до извода, че ако му даде пистолет, бодигардът ще е прекалено опасен не само за крадците, но и за всички наоколо. За втория бодигард такъв проблем нямаше, защото беше младо момче и не му тежеше желязото отзад. Опасност да го използва непредсказуемо също не съществуваше. Заради явното и несправедливо разделение на охраната, бай Киро погръжваше шефовете от сутрин до вечер и не миряса, докато не го удовлетвори. Само че вместо пистолет, те му отпуснаха лъскав червен велосипед, с който да се придвижва по-бързо край линията. Младото бодигардче бягаше добре и нямаше нужда от подобна техника. За бай Киро обаче велосипедът се явяваше нещо като медал за вярна и добра служба през дългите години, които бе изкарал в зърно-базата. По този начин се неутрализира и раздорът, заради пищова, който „Отде да го знаеш — някой ден ще вземе да гръмне ей

тъй — самичък и да ти надупчи гъзо!“ — както коментираше бай Киро, поглеждайки към пистолета завистливо. Спорът утихна, но възникна друг проблем.

Старият бодигард не можеше да кара велосипед. През първите дни той го буташе до себе си и не признаваше пред никого своето безсилие. Като го закачаха отвърщаше, че му излезли хемороиди и в момента не можел да ползва новата придобивка. Когато обаче един ден самият главен шеф му подхвърли на майтап, че ще му отнемат велосипеда, щом все пеша си ходи, бай Киро побесня от яд и побърза да се научи да кара. Използваше времето след работа, когато нямаше кой да го види и да му се присмее. Стъпваше на степенката на някой вагон и така от високо се мятеше на велосипеда, със същата кръвожадност, с която йоркипетото скача върху млада ярка. За беда обаче не успяваше да запази равновесие и се изтъркулваше на земята, не изминал и пет метра. За два-три дни до такава степен се охлузи и натърти, че и да върви му беше трудно.

Тикаше колелото и накуцваше, поглеждайки стръвно през облепената си с пластири небръсната мутра. Товарачите, заедно с шофьорите на камиони се попикаваха от смях, като го гледаха но вред него се правеха на разсеяни и приказваха за сериозни неща като футбол или политика.

Един ден Милчо — младото, бодигардче, реши да му помогне. Сутринта докара отнейде черен стар велосипед и го подпря на рампата. Бай Киро го изгледа и зачака колегата си да започне да се вози с колелото, за да му се подиграе. Милчо обаче не докосна велосипеда през целия ден. Щом всички си заминаха и останаха само двамата, от безопасно разстояние момчето започна да показва началните умения за каране на колело. Като се убеди в добрите умения на колегата си, бай Киро се отпусна и стигна дотам, че му позволи да го придържа, докато въртеше педалите. Макар да падна още два пъти, старият бодигард се научи да язди червения звяр още същата вечер. Малко трудно вземаше завоите, но до края на седмицата и това усвои. Сега по цял ден не слизаше от колелото, прибираше се в дома си с него, без да чака проклетия тролей и да харчи пари за билет. Бай Киро бе открил велосипеда, макар и малко късно, но го караше с ентузиазъм, с какъвто никой млад притежател на спортен автомобил в града не можеше да се похвали. Върхът на удоволствието бе да звъни със звънчето, когато

някой му се изпречваше на пътя. Привидно уплашени товарачите бягаха и се кривяха във фалшив ужас, когато идваше насреща им, но той им прощаваше шегите, защото бе доволен, значи — и великодушен.

Тази сутрин се натрупаха много камиони. Сигурно се осъществяваше някаква голяма доставка на жито, защото дори шефовете се въртяха наоколо и следяха да върви работата бързо. Големите оранжеви „Камази“ се извъртаха на рампата и сред облаци прах изсипваха ценния си товар във вагоните. Бай Кири малко трудно се провираше между камионите с велосипеда, но сновеше напред-назад, за да впечатли началството с уменията си. По някое време му се допуши и той слезе от колелото. Подпря го на един камион отзад и си извади цигарите. Побара се за кибрит и като не намери, тръгна към най-близкия камион да запали от шофьора. Човекът му услужи и тъкмо старият, бодигард си опъна от цигарата, когато стана нещастieto.

Камионът, на който бе подпрял велосипеда, даде назад, за да освободи път на предния камион и събори колелото. Големите му двойни гуми смачкаха като хлебарка техниката на бай Кири, а после го дочупиха съвсем, като минаха повторно през велосипеда, за да се изкачи камионът на рампата. От червеното лъскаво колело останаха няколко нагънати тръби и изкривени спици. Бай Кири хлъцна и се хвана за сърцето. Пребледня като смъртник, а цигарата димеше в устата му и опушваше ококорените му от недоумение и гняв очи. Всичко, което успя да каже, беше — „Колелото е на отчет и ми се води!“

Разбрал за неволната беля, лично шефът дойде да го успокоява след малко, но старият бодигард мълчеше и дори с най-безобидна псувня не изказваше чувствата си. След обяда той помоли секретарката на зърно-базата да му напише молба за напускане и заедно с ножа я сложи на бюрото на шефа си. Не помогнаха увещанията, че ще му купят ново колело, нито лъжливите обещания, че в близко бъдеще ще помислят и за пистолет.

— Баста! — удари той с косматия си юмрук по бюрото и се заклати към вратата. От лавката до портала купи шише гроздова ракия и си тръгна пеша за вкъщи. Квадратната му приведена фигура се отдалечаваше, поклащайки се като току що тръгнала тухла-четворка.

Загубата на първата му истинска любов — колелото, бе отчупила още нещо от ръбатата му душа, нещо, което досега не познаваше.

РИБАРИ

Стоим с Даката на брега на язовира и ловим риба. Поточно се опитваме да ловим, защото от сутринта до сега, нищо не сме хванали. А вече приближава обяд, октомврийското слънце просветва зад циментовите мутри на облаците, стопля ни за малко и пак ни оставя на силния западен вятър. По това време вятърът винаги е студен, вдига малки вълни по водата и прави невъзможен риболов с плувка. Ние сме хвърлили по три въдици „на дъно“ и чакаме някое от звънчетата да се обади. Аз съм заложил само на суха царевица, с надежда, че някой голям шаран ще се излъже, а приятелят ми е набол три вида стръв — червей, малка рибка и царевица. За по-сигурно, малко над куките има по едно парче къспе, но и тая примамка не успява да съблазни рибата.

— Мамка ѝ на глупавата риба! — мърмори Даката. Той си е такъв — на всяка втора дума споменава мамата на нещо, обаче го прави без злоба и всякакъв лош умисъл. Просто навик. — Ако беше послушал да отидем за гъби сутринта, до сега да бяхме набрали по два чувала сърнели!

Излишно е да му Отвърщам, защото идеята да отидем първо за гъби и после, за риба бе моя, а не негова. Ако случайно го направех, рискувах да се впуснем в безкраен спор, от които в крайна сметка нямаше да решим нищо. Щяха да ми бъдат напомнени куп стари грехове, без всякаква връзка със случая, щяха да видят бял свят десетки неоспорими аргументи, срещу които само луд или човек, който не познава Даката би възразил. Той си е такъв — винаги е прав, винаги всичко знае и всичко може. Поне на думи!

— Вчера срещнах оная, русата Ева, дето ти беше гадже в гимназията! — сетих се и когато той любопитно присви очи в очакване, продължих — Станала е толкова дебела, че ако я видиш, сигурно няма да я познаеш. А какво маце беше навремето!

— Беше! — изсумтя той — Аз сега и да я срещна, няма да се спра с нея!

— Що бе, Дака?

— Щото хич не ми вървеше, докато ходех с нея! За една седмица тогава си счупих ръката, откраднаха ми спестяванията за мотора и накрая дори ме набиха! Тогава за пръв път лежах в ареста на полицията!

— А-а, да бе! — спомних си аз — Като пукна на онуй, нахалното арменче главата с гипса! Заради пръстена, нали?

— Ами как! — изръмжа приятелят ми — Ще подарява златен пръстен на гаджето ми той! Откъде накъде? Ай сиктир, бе, дрисльо! Ще ядеш гипса и още как!

Тук не издържам и се разсмивам с глас. Даката ме гледа накриво, махва с ръка и предупреждава:

— Сега ако закача въдица, пак заради оня кутсуз ще е! Не я споменавай, нейната мама...

Мълчим. Звънците висят неподвижно и не дават никаква надежда, че рибата ще обади. Със същия успех, можем да метнем въдиците в градския фонтан. Изведнъж чувам зад гърба си човешки глас:

— Бате, кълве ли, кълве ли?

Един голям и един малък циганин са се ококорили любопитно към нас. И двамата са черни, мършави и къдрави, само дето големият е брадясал и много прилича на фокстериера на моя началник.

— Айде чупката! — гони ги Даката, но те не помръдват. — Бягайте, че ми плашите рибата, бе! — сърди се приятелят ми.

— Че ний мълчим, бе бате! — оправдава се мангото.

— Кво кат мълчите? Тя само като ви види рибата и хуква на другия край на язовира!

Циганинът вдига вежди недоверчиво, без следа на обида.

— Като гледам тъй и преди да дойдем ние, тя все на другия край е стояла!

На мен пак ми е смешно, а Даката става и решава да се прави на бабаит. Започва със заплахата „Абе аз що не ви...“ пристъпвайки към неканените гости, ги засипва с лавина от псувни, акцентирайки най-много на произхода им, с което недвусмислено доказва, че расисти се въдят не само в Америка. Някакъв ефект обаче има, защото малкият циганин наднича иззад гърба на големия, но той изглежда не е от страхливите, или прекалено много разчита на найлоновата торба, вдигнал я като щит пред себе си. Дори успява да вметне едно:

— Чакай, бе бате! Виж какво ти нося! — и подрусва видимо доста тежката торба. Даката, опиянен и вдъхновен от словесната си атака, за момент спира и недоверчиво се вторачва в торбата. Циганинът я оставя внимателно на земята ловко бръква в нея и изважда цял свински бут.

— Евтино ще го давам, бате! Само за петстотин лева! Месото изглежда нормално и не може да бъде кучешко например, защото на места кожата не е одрана и свинската четина се жълтее настръхнала. По реални цени, едно такова бутче струва не по-малко от две хиляди в магазина. Забелязал интерес, мургавият търговец продължава:

— Абе, гледам аз, не фащате риба, викам на Сабрито — Дай да им занесем на тия хора малко свинско, че да не са съвсем на зян! Носехме го в града да го продаваме, ама дето ще го мъкнем чак до там...

— Що е толкоз евтино? — усъмнява се Даката на момента. Циганинът срамежливо свежда поглед и тихичко отвърща:

— Щото е краднато, бате! Нали знайш, ний циганите — това ни е работата! Ако не краднем, няма да яднем!

— А защо не си го изядете сами? — не мирясва приятелят ми.

— Върх, недей! — кокори се циганинът — Ний свинско не ядем! Аллах не дава!

— Че ти да не си турчин, бе? — вече се смее Даката. — Само това бутче ли носите?

— А, има още едно! — показва го в торбата печеният търговец. Даката го оглежда и него, връща първото обратно и се бърка в джоба:

— Давай ги и двете, но за 900 лева!

— Недей тъй, бате! Ний и без туй на загуба го даваме! Приятелят ми отброява банкнотите, тика ги в ръката му и заявява:

— Вземай и бягай, додето не съм размислил! Щото ако размисля...! — клати глава заплашително и сочи към мен. — Виждаш ли го тоя? Майор е в полицията! Вярно, че сега е в отпуск, но...!

След последните думи, циганите са си плюли на петите и цепят направо през разораната нива. И макар да бягат, не ми се виждат никак уплашени, а по-скоро доволни. Казвам това на Даката, но той, щастлив от успешната сделка отвърща:

— Няма по-хубава риба от свинското бутче, да знаеш! Хайде да обираме такъмните и да си ходим! Стига сме мръзнали на тоя гьол като

серсеми!

Тъй като съм съгласен с него, събираме въдиците и тръгваме обратно към града. Вървим по брега, аз нося раниците и пръчките, а Даката — торбата със свинското. Някъде към тополовата горичка, в самият край на язовира, минаваме край възрастен овчар и му кимваме за поздрав. Той се ухилва лукаво и пита:

— Много ли риба хванахте?

Аз си трая, но Даката се пъчи и заявява надутото:

— Абе, хванахме каквото трябва! Гладни няма да останем!

Човекът се подпира на тоягата си и весело подхвърля:

— Като ви гледам торбата, баш каквото трябва сте хванали! Само че, не го яжте момчета, че ще се отровите! За три дни, вие сте осмите будали, дето ги лъже оня циганин!

Двамата спираме като ударени от ток и започваме с въпросите. Оказва се, че малко над язовира се намира някакъв свинарник, от който преди седмица са изхвърлили десетина прасета на бунището. Умрели от някаква болест. Циганите се усетили и започнали търговия с рибарите.

— Един от излъганите като вас, всеки ден дохожда да дебне циганина да го хване, ама той хитър! Не се лъже, пустият му манго! Не можете го хвана, момчета! Само вие се лъжете, защото сте рибари! То затъ, от рибаря, само рибата дето е по-глупава де! Хи-хи-хи! — хили се овчарят кротко, засмивам се малко кисело и аз. Даката се измахва и праска торбата с бутоните в земята. После продължава с псувните и яловите закани. По някое време овчарят го прекъсва:

— Ами, ако не циганинът, а аз ви лъжа? Ей тъй — да прибера мръвките за мене! Тогава?

Даката се почесва и не знае какво да прави. Изпод гъстите вежди светват весело очите на стария пастир и той доволно заключва:

— Аз нали ви казвам, че освен вас, само рибите се лъжат тъй лесно! Ех, момчета!

Двамата с Даката си тръгваме. Вървим, мълчим и само вятърът присмехулно завърта фунии от прах по пътя. Не стига, че се прибираме с празни ръце, ами излезе, че сме и с празни глави. Все пак, да си рибар, не е лесна работа! За някои неща човек трябва да притежава нещо, а за някои — трябва да му липсва! Няма значение какво! Пък и нали играта е такава, че все някой трябва да е излъган накрая!

— Аз ти казах, да не я споменаваш тая кутсузлийка! — упреква ме на раздяла Даката — Само тя е виновна да се прецакаме тъй!

— Е, — кимамам виновно аз — друг път няма да я споменавам!

— Ха така! — влиза в ролята си на духовен водач приятелят ми. — Щото утре съм намислил да отидем на един язовир...! Няма да ти кажа, колко риба ще хванем!

ВЪПРОСИ

През есента на 1989 г. Михаела за пръв път видя Иван. Тогава тя бе десетгодишна, нацупена и разплакана пред входа на блока, в който живееха и двамата. Той се бе уволнил от казармата и се бе прибрал, без да извести родителите си. Искаше да ги изненада, но не успя, защото у дома нямаше никой. Щяха да се върнат чак вечерта след работа, а дотогава Иван трябваше да убие някак времето. Слезе с асансьора и отвън, на стълбите при входа, забеляза малката ревла. Нямаше какво да прави, затова я чукна с пръст по носа и се присмя:

— Е, какво голямо гадже си станала, а цивриш като бебе! Кажми какво се е случило! Да не си загуби близалката?

Михаела, или Миша, както я наричаха всички тогава, се дръпна рязко, тропна с крак и сви сърдито устни:

— Я се махай, лош такъв! Убийци с убийци гадни! — от зачервените ѝ от плача очи се зарониха нови сълзи и едва сега Иван забеляза малкото врабче до краката на момиченцето. Той цъкна с език, клекна и взе рошовата топка в длан. От човката на врабчето се бе стекла малка капка кръв, но телцето му бе още топло и от време на време потреперваше конвулсивно. Иван му отвори човката, изтри кръвта и с малко слюнка се опита да го съживи. То затвори човка, леко примърда, клепките му се дръпнаха, като да си отвори очите, но друг резултат нямаше.

— Остави си ми врабчето! — тросна се Миша — Само знаете да убивате, нали?!

Иван се засмя:

— Аз цяла казарма на границата изкарах, без да гръмна никого, а ти сега, за две минути, два пъти ме нарече убиец! Ей, че си люта!

Момиченцето направи гримаса и заобяснява:

— Всички момчета са лоши! Аз ги видях преди малко, как стреляха с прашки по врабчетата. Всяка сутрин им троша хляб да кълват и те свикнаха вече да идват ей-там, на пейка та, но тия тъпи момчета виж какво сториха! Убиха милото врабченце и сега другите

вече няма да идват, защото ще ги е страх! Всички момчета са лоши и гадни, и убийци!

— Мен не ме брой в сметката, кукло! — смигна и много смешно с двете очи младежът — Аз отдавна вече не съм момче, а за убиец още не съм пораснал! Я-я, виж твоят врабец колко е бърз! — Междувременно врабчето се бе съвзело и сега изведнъж литна нагоре и кацна на покрива на един гараж, а край него се струпа цял рояк врабчета. Момиченцето гледаше, невярващо на очите си, после плесна с ръце и заподскача от радост:

— Оживя, оживя! Няма да има национален траур и ще ходя на училище!

— Какво, какво? — не разбра Иван.

— Не са ли те учили, че когато президентът на една държава умре, има национален траур и никои не работи и не учи? Ние откога чакаме в училище нашият президент да умре, да знаеш!

— А стига, бе! — плесна се по врата Иван — Вие много сте се изучили нещо, напоследък! Твоето врабче да не би да е президент, случайно?

— Може и да е! — важно ококори очи Миша — Обикновено стрелят само по президентите! И в Америка е така! Чувала ли си за президента Кенеди?

— Чувал съм, чувал съм! — погали я по главата Иван и тръгна към кварталната кръчма. Там печеха вкусни кебапчета и няколко бири спокойно щеше да дочака вечерта. Зад гърба му го достигна детският глас:

— Можеше да кажеш едно ЧАО, нали? Малката цирла го гледаше някак особено, но той се засмя и отвърна:

— А ти можеше да кажеш едно МЕРСИ, загдето ти спасих президента!

През следващите дни есента се смръщи и заплака тихо и безутешно. Кой знае какви й бяха скърбите, но тя неусетно предаваше лошото си настроение и на хората. Свити и неприветливи, те излизаха и влизаха в големия петнадесет-етажен блок, без да обръщат внимание на едно малко момиченце, което често стоеше на входа и наблюдаваше своите приятели — врабчетата. Всеки ден, малко преди обяд, навън излизаше Иван и единствен дружелюбно поздравяваше:

— Здравей, врабчо! Чао врабчо! — и после се запиляваше нейде из града. Миша щастливо се усмихваше и се прибираще вкъщи. Тя още не можеше да осъзнае своята наивна детска любов, а на Иван и през ум не му минаваше, колко много място заема в мислите и сърцето на това малко хлапе.

После се случиха разни работи, които до тогава в държавата не бяха ставали и изведнъж всички хора пощуряха. Започнаха да крещят по улиците, да се карат, събираха се на митинги и вееха отначало сини, а по-късно и червени знамена, обиждаха се така, както учеха децата да не го правят и вършеха още много, много глупости. Стана нормално да се чака с часове на опашки за хляб, сирене и месо, а момчетата в класа на Миша се караха по нов начин: „Ще те отлюспя!“ стана най-страшната заплаха, а най-голямата обида — „Червен, или Син БОКЛУК!“

Малко след Нова година загинаха и родителите на Иван. Някакви пияници карали с непозволена скорост в града и на едно кръстовище блъснали малката „Шкода“ с голямото си БМВ. И бащата, и майката на Иван починали по-късно, в болницата. Грозна и нелепа смърт, за невинните в случая хорица, а хулиганите се спасиха с по една условна присъда и само година и половина затвор за шофьора им.

В дните след погребението Миша много рядко виждаше Иван, а и той минаваше край нея без дори да я погледне, Месец по-късно той съвсем се изгуби и момиченцето случайно чу съседите да говорят, че заминал в Камбоджа, да се бие в някаква война. Приказваха за сини каски, за оръжие, но Миша не изтрая да чуе всичко до край. Тя се заключи в детската си стая и заплака. Ако можеше, щеше да започне да се моли за Иван, но понеже не знаеше никаква молитва, всяка вечер, преди да заспи, тя си повтаряше под завивките:

— Лека нощ, врабчо! Пази се, врабчо! Живей врабчо! Времето минаваше, правителствата семеняха всяка година, но положението на обикновените хора не ставаше по-добро, а дори напротив — влошаваше се. Михаела вече знаеше какво значи да си беден, не само от детските приказки. От доста време баща ѝ беше безработен и докато той се чудеше как да си намери работа, семейството преживяваше от жалката учителска заплата на майката. Една вечер Михаела чу баща си да говори За Иван обясняваше на майка и, че момчето се върнало от Камбоджа и веднага заминало за Югославия. Там сега се водеше нова

война. Казваше, че е жалко да се съсипе животът му по такъв начин, споменаваше родителите му с добро и не вярваше Иван да оцелее. Миша се прибра, примаяла от вълнение в стаята си и за пръв път в живота си склучи ръце като за молитва, погледна тъмното небе през прозореца и тихо рече:

— Боже, пази ми го! Войната в Югославия се проточи няколко години, а през това време малкото момиченце се превърна в красива девойка, спираща погледите и на млади, и на не чак толкова млади мъже. В началото на септември 1995 г. Михаела навърши шестнадесетата и започна седемнадесетата си година. Беше израсла висока, стройна, с дълги крака и приятно закръглени форми. Почти нямаше ден да не ѝ се свалят момчетата от гимназията или разните бързо забогатели отрепки от града. Правеха ѝ сериозни предложения, изкушаваха я с пари, но тя ги гледеше с безразличие и някакво ботаническо любопитство. Все едно наблюдаваше врабчетата, както преди, когато беше малка, чудеше се на палячовските номера на момчетата, за да я впечатлят и презираше възрастните мъже, заради не скритата похот в очите им, точно както презираше някога жълтата котка на съседите, когато дебнеше нейните врабчета на пейката с алчен поглед. Съучениците и се чудеха и недоумяваха защо все още си няма приятел, но тя само се усмихваше мълчаливо. Беше спокойна и не я интересуваше никой, защото чакаше войната в Югославия да свърши и да се върне Иван. Нейният Иван, за когото всяка вечер тя отправяше взор към небето. И за миг не ѝ минаваше мисълта да допусне някой от празноглавите си съученици край себе си, или дори да сравнява Иван с тях. За нея, той беше герой, истински мъж и тя разбира се, щеше да му принадлежи, щом той се завърне. Михаела живееше с илюзии за любимия си, затова когато краят и на тая безсмислена война дойде, тя почти не спеше, в очакване на неговото пристигане. Беше един ден преди Коледа, когато двамата се срещнаха. Тя се връщаше от училище и пак при входа на блока, той ненадейно изскочи навън. Вървеше с ръце в джобовете на дебелото си яке, на главата му имаше остриган кръст, а очите му сивееха пусти и безразлични за всичко наоколо. Мина край нея, без да и обърне внимание, сякаш беше някакво дръвче на двора. Смешното беше, че тя стърчеше малко над него и той изобщо не я позна. Цялата разтреперана, Михаела извика името му. В първия момент той не реагира, но после забави крачка и бавно се обърна.

Гледаше красивото непознато момиче и се чудеше какво иска то от него.

— Аз съм Михаела, Миша, с врабчето! — посочи тя към старата пейка — Ти го спаси тогава, помниш ли?! Иван някак вдървено се усмихна и кимна:

— О, да, да! Ти тогава беше малка, спомням си. После се обърна и тръгна. Кръстът на главата му се полюшваше заплашително, като някой отровен паяк-кръстоносец. Момичето прехапа устни. Не можеше да го остави да си отиде така. Беше го чакала толкова време, а кой знае дали утре няма да избухне нова война и той да се запилее в нея. Тя хукна подире му, спря го и започнала обяснява всичко. Говореше бързо, бъркаше думите, от очите ѝ, течеха сълзи и хората, които минаваха край тях ги гледаха учудено, но тя не ги забелязваше. Пред нея сега имаше само един човек и това беше той — нейният любим. Накрая почти му извика:

— Обичам те Иване! Досега съм те чакала, чуваш ли! Звучеше почти театрално и ако някой от съучениците ѝ я видеше в тоя момент, би се разсмял веднага. Иван обаче бе видял много по-необичайни неща от любовта на едно почти непознато момиче. Много пъти той бе срещал смъртта, и разминал се някак с нея, сега не разбираше и не можеше да усети болката, която причиняваха думите му:

— Успокой се момиче! Аз не съм човека, когото чакаш! Доколкото си спомням, ти не си падаш много по убийците, а аз съм точно такъв! Станах такъв, разбираш ли?!

Тя го прекъсна, опитваше се да го убеди, че всичко ще се оправи, че трябва той да започне живота си отново, че тя ще е винаги с него, но Иван я гледаше с празен поглед и думите ѝ не стигаха до него. Когато тя за момент спря да говори, той рече — Чао, врабчо! — и си тръгна. Повече Михаела не го видя.

Всяка вечер след това, по времето, в което бе свикнала да се моли за Иван, тя поглеждаше небето и безгласно питаше:

— Боже, защо...?

ПРЕЗ МЪГЛАТА

За обяд бай Ангел изпържи яйца. Забърса старата мушама на масата и сложи двете чинии по средата. До тях нареди няколко дебело нарязани филии хляб, солницата и голяма гарафа, пълна с айран. Потърси люта чушка, но като не намери, изтърси няколко зърна чер пипер от мелничката и ги схруска. Залютя му приятно, вкусът бе като на силна ракия и доволно се позакашля. След това яйцата щяха да му се усладят повече.

— Милене! — провикна се той към другата стая. — Идвай да обядваме!

Почти веднага вратата се отвори и в кухнята влезе синът му. Момчето бе високо, слабо, с леко прегърбени рамене, бледо лице и черни тъжни очи. Скоро бе навършило двадесет и три години, но никой не би му дал повече от осемнадесет. Двамата седнаха от двата края на масата и посегнаха първо към хляба. Задъвкаха беззвучно, после придърпаха яйцата и скоро не остана нищо от храната. Синът взе гарафата, наля айран първо на баща си, а след това и на себе си. Пресушиха чашите бавно, на малки глътки. Бай Ангел въздъхна облекчено, като след добре свършена работа. Синът му го погледна и тихо започна:

— Та-та-та-та-та-та-та!

Бащата го успокои с ръка. Това им беше общата болка. От малък Милен заекваше много зле и не се намериха доктор и цяр да го излекуват. Ходиха и на врачки, и на баячки, и куршум му ляха, и светена вода пи, но нито полза имаше, нито надежда вече. С помощта на жестове, като глухонемите, момчето обясни, че е прочело нещо важно и за да разбере баща му какво точно е то, стана, отиде в другата стая и се върна с вестник в ръка. Бай Ангел го взе и си сложи очилата. На страницата за обяви с едър шрифт бе написано: „МЕЖДУНАРОДНИЯТ ЕКСТРАСЕНС И БИОЛЕЧИТЕЛ ВЛАДИМИР ГАСПАРЯН ЩЕ ВИ ПОМОГНЕ! ЕЛАТЕ ПРИ НАЙ-ДОБРИЯТ

УЧЕНИК НА КАШПИРОВСКИ И ЩЕ КАЖЕТЕ СБОГОМ НА БОЛЕСТИТЕ! РЕЗУЛТАТЪТ Е БЪРЗ И СИГУРЕН!“

Следваха уточнения за приемните часове, адреса и първоначалната такса от 1000 лева на преглед. Бащата остави вестника и свали бавно очилата, погледна сина си. Забеляза как в тъжните му очи просветна надежда и каза:

— Утре е сряда! Хубав ден е! Какво ще кажеш да опитаме? Милен се усмихна плахо, въздъхна с облекчение и кимна.

* * *

В трупата на Мойсей Обезич Катя изкара половин година. Работата бе лека, добре заплатена и не се налагаше да продава тялото си, за да живее. Всяка вечер изнасяха програма в три елитни заведения, а през останалото време бяха свободни да вършат каквото си искат. През първите седмици Катя спеше по цели дни. Опитваше се да забрави всичко. Не искаше, но в главата ѝ се редяха образите ту на родителите, ту на дядо Горчо, ту на брат и Иван. Между тях се промъкваша, мръсните липа на мъжете, с които бе спала за пари, грубите им хищни ръце и лепкавата миризма на банкноти, от които започваше да я сърби носът.

Единственото спасение бе сънят, но когато по-късно и той не идваше, се наложи да разкаже всичко на Нина. В крайна сметка, тя ѝ бе помогнала да влезе в трупата и се явяваше най-близкият и човек в момента. Един ден Нина я завари разплакана пред огледалото в хотелската стая, прегърна я и също се разплака. Носталгията мъчеше руското момиче, на моменти я караше да злобее срещу несправедливия живот, но през повечето време, широката ѝ славянска душа прощаваше всичко на всеки и се опитваше да помогне както може. Сега, видяла сълзите на Катя, простичко я помоли да разкаже какво и тежи. На Катя толкова и трябваше. Тя подсмръкна, изтри си очите и носа с кърпичка и като гледаше към ръцете си започна:

— Аз баща си не помня! Казвах „татко“ на втория си баща, защото майка ми се омъжила скоро, след като баща ми починал. Те не си губили времето, майка ми веднага забременяла и така преди да се науча да говоря, вече си имах братче. С Ванко бяхме все заедно,

играехме, смеехме се на детските си закачки и почти не се карахме. Той бе кротко дете и за разлика от майка ми и Васил — така се казваше вторият ми баща, ме обичаше чистосърдечно. Най-зле ставаше като дойдеше лятото. Другите деца се радваха заради ваканцията, морето и игрите, а аз тъжах. Всеки петнадесети юни ме качваха на автобуса и след два часа път, пристигах в село Шумка — при дядо ми Горчо. Той бе баща на истинския ми баща и при него изкарвах цялото лято — чак до петнадесети септември. Добър старец беше сиромашът, все се мъчеше да ми угажда, но нали бях дете, а в селото децата идваха на гости за малко и си тръгваха, аз скучаех и като коза по цял ден се катерех по баирите наоколо. В селото бяха останали трийсетина къщи, обитавани от по някой старец или бабичка. Събираха се на центъра, където веднъж дневно пристигаше автобусът, стояха на едни дървени пейки и мълчаха. По-страшно нещо от мълчанието на тези старци не съм виждала. Само когато някой от тях умреше, започваха да си спомнят живота му, бързаха да си кажат думата и после пак млъкваха, до следващото погребение. Така минаваше всяко лято, а аз се връщах у дома и слушах от Ванко колко хубаво било на морето, къде са ходили, какво са яли в ресторантите и плачех. Мъчно ми беше, че море бях виждала само на кино, а в ресторант влязох всичко четири пъти, докато станах на шестнадесет години. И четирите пъти там ме води Ванко — на рожденият си ден, без да знаят нашите. На него му даваха пари, защото бил мъж и когато стана на десет години, той ме хвана за ръка и ме заведе в най-хубавия ресторант в града. Поръча ми кебапчета, за себе си една лимонада и ме загледа с щастливи очи. Аз нали съм си ревла, дъвчех кебапчетата, сълзите ми капеха в чинията и така и не разбрах, вкусни ли са, или не. Важното е, че бях в ресторант. После, на всеки рожден ден, Ванко ме водеше в същия ресторант и заедно ядахме кебапчета. Това бяха най-хубавите ми дни, за тия четири години. Някой отстрани, сигурна няма да ми повярва, но той определено не е имал родители като моите. Когато станах на шестнадесет, вече бях намразила и лятото и морето. В деня, в който се върнах в града, след ваканцията през тази година, се случи белята. Като споделихме преживяванията си от това лято, Ванко тръгна при някакъв приятел, а аз реших да пробвам жълтата тениска, която ми бяха донесли от морето за подарък. Влязох в детската стая, свалих си ризата и преди да облека тениската, вратата се отвори и се вмъкна

Васил. Бях гола, затова се покрих с тениската. Васил мълчаливо се приближи, дръпна я рязко от ръцете ми и ме сграбчи за гърдите. Опитах се да избягам, но той ме събори и ръката му се спусна надолу. Точно тогава в стаята влезе Ванко. Извика сподавено, а баща му скочи, удари ме през лицето и се разкрещя. Започна да ме псува, да ме обвинява, че съм го предизвикала, като съм ходила гола из къщи, докато майка ми я нямало и все едни такива... После излезе навън и се прибра вечерта много пиан. Аз обясних на брат си всичко, а когато той заговори, започна да заеква. Искаше да ми каже, че се е върнал скоро, защото не намерил приятеля си, но така заекваше, че и двамата млъкнахме, задавени от болка и отчаяние. Тъпа история! За дните след това, не ми се и говори! На всичкото отгоре Васил отиде при дядо Горчо, доведе го в къщи и започна да ме обвинява и клевети. Добрият старец го запита какво иска, а оня направо му каза да продава каквото има в село и да носи парите. Такъв срам се измивал с пари, а точно сега много му трябвали, за да си купи нова кола. При нас все щяло да се намери едно място после за дядо Горчо. Старецът стана и без да каже дума, излезе. След десетина дни се върна и сложи на масата дебела пачка пари, увита във вестник. Дойде при мен, целуна ме по главата и докато аз пак плачех, спокойно каза:

— И това ще мине, моето момиче! На тоя свят всичко минава! Един ден, като се махнеш оттук, забрави лошото! Само така ще можеш да живееш човешки! А то иначе — всичко е лъжа!

Остави ме и излезе някъде навън. Чакахме го, но не се прибра нито тая, нито следващата вечер. На третият ден ни съобщиха, че се обесил в центъра на неговото село Шумка. Тогава решихме да избягаме с Ванко. Махнахме се от тоя проклет дом и цяла седмица пътувахме на стоп от място на място. Бяхме стигнали другия край на страната, когато полицията ни хвана и върна отново при нашите. Васил ме преби от бой, а след това Ванко с едно дърво му потроши новата кола. Всичко утихна за известно време, но брат ми толкова много заекваше, че почти престана да говори. В къщи започнахме да мълчим, като старците от дядовото село. Мен и майка ми, и Васил ме гледаха като чумава, защото много им се искаше да вярват, че за всичко съм виновна само аз. Така минаха две години, през които брат не успя да се излекува. Тогава Васил се обади на сестра си, която бе омъжена в Канада и уреди Ванко да отиде при нея. Там щял да се оправи от

заекването, да научи език и да спечели пари по-късно. На сбогуване помолих брат си да не ми пише, защото пак мислех да избягам от къщи. Така и направих. Още на другия ден си взех една чанта багажи повече не се върнах там, Скитосвах къде ли не, наложи се да преспивам с мъже от време на време, за да не умра от глад, на няколко пъти дори си намирах работа за кратко, но в крайна сметка пак се оказвах на улицата — свободна, дива и сама. Чудно, как за толкова време, не срещнах един мъж, в когото да се влюбя, или поне да харесам с нещо. Всички ме гледаха като гладни вълци, ръфаха ме до болка, когато им паднех, но никой не протегна ръка да ме погали човешки, да ме запита какво ми е, че лягам с тях за мръсните им пари! Така я карах, докато те срещнах. Помниш ли сутринта, когато ме събуди на пейката, в онази църковна градинка?

— Помня, помня! — плесна с ръце Нина — Успокой се, Катя! Лошите дни в твоя живот свършиха!

Двете се засмяха, без да подозират, че една нелепа случайност, ще завърти рулетката на Катините неволи още същата вечер. Щом свършиха програмата в третото последно заведение, шефът — Мойсей Обезич я извика на своята маса и я запозна с някакъв мазен тип, на име Владимир Гаспарян. Представи го като голям био-лечител, но Катя безпогрешно разпозна измамника в него. Налагаше се да напусне трупата, за да му стане секретарка, докато гастролира из страната.

— Не искам никъде да ходя! — сопна се Катя. Шефът и се засмя, потупа я по рамото и каза:

— Уважавам чувства ти към трупата, но трябва да тръгнеш с мосю Гаспарян! На него му трябва момиче, да му превежда на български, а ти си единствената българка при нас. За твое добро е Катюша! Бъди разумна и приеми!

Катя не искаше да бъде разумна, но се наложи. Ако не приемеше работата, трябваше да напусне трупата. Просто я принудиха и тя се съгласи. От тогава, вече цял месец се подвизаваше с мошеника Гаспарян, записваше пациенти за преглед и се ядосваше. Не можеше да си обясни отчаянието на тия хора, донесли последните си левчета с надеждата, че фалшивият лечител ще ги изцери.

Сутринта на тая сряда, Катя малко закъсня и в приемната свари двама мъже, които вече я чакаха. По-възрастният плати таксата и излезе на улицата да пуши цигара. Младият седна, като притеснено

потриваше ръце, крадешком я поглеждаше и свеждаше очи, щом Катя се обърнесе към него.

— Отдавна ли чакате? — запита любезно тя.

Младежът преглътна, очите му умолително се разшириха, но тя нищо не разбра и той започна:

— О-о-о-о-о... Колкото повече заекваше, толкова повече се изчервяваше, смаляваше се върху стола и му се искаше съвсем да изчезне, за да не измъчва и себе си и това красиво момиче насреца. Тя го гледаше смаяно и кой знае защо, по лицето ѝ започнаха да се стичат сълзи и да капят върху тетрадката за записване на пациенти. После стана и дойде при него с парите в ръка:

— Моля ви, вървете си! Тук няма да ви помогнат! Тук всичко е лъжа!

Милен се изправи и взе парите. Омърлушено се обърна и тръгна към вратата. Зад голямото стъкло по средата ги гледаше намръщено някакъв зализан тип. Той влезе, изръмжа нещо, което Милен не разбра, а после хвърли на пода чантата и джинсовото яке на момичето. Катя се наведе и ги вдигна. Двамата с Милен излязоха на улицата. С още мокри от сълзите очи, момичето се усмихна:

— Хич да не ти пука! И без това не можех да го трая тоя мръсник!

Бащата се приближи и разбрал от един поглед какво се е случило, запита:

— Какво ще правиш сега, момиче? Бива ли, заради нас да останеш на улицата? Толкова трудно се намира работа сега! Катя въздъхна облекчено:

— Аз и без това съм си на улицата! Само че, от тоя лъжец научих едно важно нещо! Надеждата и вярата, че ще се излекуват, носят повече полза на болните от всякакви лекарства и билки! При това не струват нищо! А то иначе живееш като в мъгла. Чуваш нещо пред себе си, а не го виждаш. Това живот ли е? Нищо не струва живот без надежда, от опит го знам! Виж, ако минеш през мъглата...!

Бай Ангел кимна съгласен:

— Права си, ама...

— И понеже аз току що ви я отнех тая надежда — продължи Катя — ще се опитам да ви я върна отново! Ако искате, разбира се!

Бащата и момчето се спогледаха.

— Как?

— Имам брат, който заекваше, но се оправя!

— Тъй ли? — бащата се обърна към Милен — Аз нали ти казвах, че все нещо ще се намери! Я билка, я друг лек! — после пристъпи към Катя и сурово, по мъжки я замоли:

— Кажи, моето момиче! Аз ще ти платя! Ти само кажи какъв му е черът!

— Нищо няма да ми плащате! — намръщи се Катя — аз съм от друг град и ако не ви е проблем, ще бъде добре, да ме вземете при себе си у дома! Ще опитаме десет дни и ако няма полза, ще си ходя! Става ли?

— Става, как да не става — грейна лицето на бай Ангел — да тръгваме, какво чакаме още?

И тримата поеха по улицата. В средата се поклащаше бащата, уморен от стръмнините на живота, от едната му страна крачеше, вече поизправен от надеждата синът, а от другата вървеше Катя, с блеснали от вяра очи. За пръв път от много години, тя бе нужна някому и макар с цената на една лъжа, изведнъж, като с магическа пръчка, си бе намерила семейство, нейде отвътре, с женската си интуиция, тя усещаше желанията на двамата мъже. На стария — спокойствие и почивка, а на Милен, който толкова приличаше на брат и, щеше да даде всичко пазено досега! Всичко от себе си! Самата себе си! Знаеше, че си струва, защото улавяше през минута топлия му поглед. Знаеше също, че никой мъж не я бе гледал така досега.

— Милене! — обърна се тя към него.

— Да? — отвърна той, без да заеква.

— Другите лесно говорят, но душите им заекват, знаеш ли?

— Да! — и сега не заекна той.

— Е, това е! — плесна го леко по раменете бай Ангел — А сега да видите, какви яйца ще ви изпържа! И заедно тръгнаха към къщи.

ОСОБЕН ПОГЛЕД

Сър Пенчо:

— Мързелът е най-прекрасното състояние, на което може да се наслади човек в природата! Таньо Вампира:

— Царска работа е мързелът, точно като за нас! Коста Келеша:

— Като се има предвид, че на никого не пречим, то не се знае със сигурност, дали не сме дори в полза на обществото! Ами ако крадахме през това време, по-добре ли щеше да бъде?

Отговорите на тримата възрастни лентяи бяха предизвикани от мустакатия квартален полицай — капитан Духов, при една случайна среща с тях. Капитанът водеше някакво дълго и тягостно следствие в района на гарата, ядосваше се от собственото си безсилие, ловкостта на престъпника който преследваше, а този ден се случи слънчев и тих, съвсем подходящ за малък оглед на железопътните линии и депо. Дебелите гумени подметки на полицая, оставяха върху снега ясни и спокойни отпечатащи, нещо което не можеше да се каже за душевното му състояние в момента. Вече почти година, неуловимият разбойник нападаше самотни хора, в повечето случаи жени, сваляше им златните пръстени и обеци, отмъкваше им чантите и след като прибереше парите и другите ценности, ги захвърляше. Действаше светкавично и неочаквано, с найлонов чорап на главата, беше млад според жертвите, защото бягал много бързо. Заплашваше с нож, но досега не го бе използвал при никой от обирите си. На два пъти полицията блокира района, веднага след извършеното престъпление, но без никакъв резултат. Това показваше, че разбойникът отлично познава терена, а може би живее дори нейде наблизо. При проведеното разследване обаче, не се намери тип, отговарящ на описанието. Естествено, наоколо имаше доста млади мъже, които да бъдат заподозрени, но те до един нямаха мотив, за да извършат подобно нещо. По една случайност в квартала нямаше безработни мъже, с изключение на Гичо Кривия, който си беше хром по рождение. Рецидивисти също

липсваха, а и учениците от горните класове бяха свестни деца, без отклонения от доброто поведение.

Крачеше бавно капитанът, оглеждаше за сетен път пустите линии, а встрани, на старата товарна рампа, върху куп бракувани траверси, се изтягаха доволно тримата безделници и мързелуваха на воля. Между тях се зеленееше стъклото на бутилка евтино бренди, лека пара димеше от нагретите траверси и разтопения сняг струеше в малък капчук, пърпорещ и разнасящ силния дъх на катран и смола в чистия въздух. Капитанът неволно им завидя, за безгрижието и умението, да се наслаждават просто на живота. Приблужи и ги запита, какво мислят за мързела изобщо, философи по природа, без да се замислят, тримата отговориха по свой начин на въпроса. Дуков се засмя, защото друго не бе и очаквал.

— А не ви ли е обидно, че я карате също като бездомните песове? — посочи двете улични кучета, изтегнавши се в основата на купа от траверси. Сър Пенчо, като най-старши в групата, пошава леко с вежди и отвърна:

— Ние всички сме деца на природата, капитане! В момента, само по една случайност сме такива, каквито изглеждаме. Кой знае, в следващият си живот дали ние няма да сме бездомни кучета, а те — мързеливци като нас!

— Господин капитанът ще е стражарско, а не бездомно куче! — допълни Коста, мъдрата мисъл на другаря си. Дуков не се засегна, защото се познаваха отдавна и не си връзваха кусур за глупости. Той посочи към полупразната бутилка:

— Каква е тая помия, дето я пиете?

— Бренди от цар Киро! Само за четиридесет лева бутилката! — уточни сър Пенчо — Ако искаш, опитай!

— Ба! — поклати глава капитанът — Да не съм си намерил черния дроб на пътя!

— Ние го прием и нищо ни няма! — Вие сте друга работа! Бродягите не възразиха, а капитанът бръкна и си извади портфейла. Отброи три банкноти по петдесет лева и ги подаде на сър Пенчо:

— Хайде виж там, прескочете до магазина, за бутилка истински коняк! Да е с емблемата на „Винпром“ на капачката и ако е по-малко от сто и четиридесет лева, не го вземайте! Това му е държавната цена, а по-евтините са ментета! През това време, ще си поговорим!

Сър Пенчо, невярващ на очите си, пое парите и веднага ги даде на Вампира:

— Айде, бягай! Чу, какво каза капитанът!

Приятелят му безропотно се подчини и забърза към магазина. Като по-млад няколко години от другите двама, той вършеше всичката черна работа в групата. Такова нещо обаче, досега не им се бе случвало — да ги черпи самият шеф на полицията в квартала! Просто да не повярва човек! Той или имаше рожден ден, или щеше да иска някаква услуга. Но с какво можеха да му услужат сиромаси, като тях тримата? И докато Вампира умуваше по пътя, капитанът мина направо на въпроса:

— Слушайте, момчета! Сигурно чувате от няколко месеца насам, за нападенията в този район? За кражби на дамски чанти и други такива?

Сър Пенчо и Келеша се спогледаха:

— Че това и децата го знаят! — отвърна тарторът на групата.

— Обаче и децата, и възрастните не знаят, кой ги върши тия зулуми! — въздъхна капитанът — На два пъти отцепвахме района, но не успяхме да го хванем тоя гад! Много бързо пипа, да го вземат мътните!

— Излиза, че не сте си свършили добре работата? — забеляза Коста Келеша.

Дуков го изгледа и се подсмихна кисело:

— Отстрани погледнато, може и така да се каже!

— И значи не сме единствените калпазани наоколо? — тържествуваше Келеша, но сър Пенчо го прекъсна рязко:

— Не дрънкай глупости! — и се обърна към полицая — Ние нещо можем ли да помогнем, капитане?

Дуков оформи с ботуша си малък ромб в снега и неохотно призна:

— Затова съм дошъл при вас! — помълча малко за тежест и продължи — Вие сте канапи разбира се, но точно в това ви е предимството пред нас! Докато ние се чудим къде по-напред да сколасаме, вие се шляете по цял ден и имате възможност да наблюдавате района, без да правите впечатление на никого. Всички ви познават, вие познавате всяко камъче в квартала и като се вземе предвид, с какъв мерак разтягате локуми за живота на мравките, или

кучетата например, значи нищо не ви пречи да помъдрувате малко, кои от съседите ви е способен на подобно нещо! Естествено, докато развивате теориите си, ще хвърляте и по едно око наоколо! Бива ли?

Двамата пак се спогледаха и преди Келешът да отвори уста, сър Пенчо отвърна възторжено:

— Бива, как да не бива, капитане! Тая работа е само за нас! Пък аз да не се сетя по-рано! Че ние сме само за криминалисти бе! Какво правим по цял ден?

— Мислим! — И вместо да си търкаме мислите за разни глупости, така поне ще свършим нещо полезно! Нали, Келеш? — обърна се той към събрата си. Коста присви очи пресметливо и запита:

— А какво ще спечелим, като ви свършим работата, капитане? Бутилка коняк ли?

Дуков се почеса замислено по носа. Не му харесваше ситуацията, но се налагаше да преглътне резила. Тия тримата, макар и безделници, не бяха лоши момчета. Най-старият — сър Пенчо, вече приближаваше шестдесетте и минаваше за интелигента в групата. Имаше завършено средно образование и при всеки удобен случай не пропускаше да го изтъкне. Беше сменил много професии, при една от които се озова чак в Ливърпул, като корабен готвач. Там успя дори да се ожени, за трите часа отпуск в пристанището. Намери една застаряла проститутка и набързо оформиха работата. По този начин напусна кораба и следващите шест месеца, търпя капризите на старата брантия. Повече свободният му дух не издържа и той се върна в Родината. С валутата, която донесе от Англия, успя да купи един бордей до гарата и така стана собственик на недвижим имот. Това го издигна високо в очите на хайманите и пияниците в квартала, които къде на майтап, къде на сериозно, започнаха да го титулуват „Сър“.

Вторият — Коста, с пълно основание си бе заслужил прякора „Келеша“. Нямаше разговор, при който той да не оспорва мнението на другия и независимо дали има познания по темата, се налагаше упорито и крайно неотстъпчиво. Обичаше да се заяжда и подиграва с всеки, който се случеше край него. От всичко, най-много мразещо жените, може би защото бе останал стар ерген. За него по-голяма обида от „Женска дойна“ нямаше. При Сър Пенчо Коста живееше от седем години, точно от времето, когато приятелят му се разболя от дизентерия. Тогава, в продължение на три месеца той се грижи

безвъзмездно за него и когато Сър Пенчо накрая се вдигна на крака, двамата разбраха, че са свикнали един с друг и няма нужда да се разделят. Впрочем Сър Пенчо единствен се ползваше от привилегията, да не става обект на язвителните забележки на приятеля си.

Третият и най-младият от всички — Таньо Вампира, точно на Нова година щеше да празнува своята петдесетгодишнина, половината от която кажи-речи, изкара по затворите за различни прояви на дребно хулиганство. В тая графа обаче никога не влизаше кражбата, факт с който Таньо много се гордееше. Той беше „честен“ мошеник, както Коста понякога го наричаше. Докато беше трезвен, от Таньо едва ли щеше да се намери по-кротък човек в квартала, но напиеше ли се веднъж, ставаше непредсказуем. Можеше да извърши куп дивотии за отрицателно време, а после най-често да съжалява за стореното. Когато не беше в затвора, живееше при Сър Пенчо и се грижеше за дома.

Ето тия тримата, трябваше да помогнат на капитана и затова той въздишаше толкоз тежко. Разбраха се, че ако стигнат до някакво заключение за евентуалния престъпник, веднага ще се обадят в полицията, откъдето ще получат всякакво съдействие. Щеше да им бъде гарантирана дори анонимността, но това бе отхвърлено с възмущение от Сър Пенчо.

— За какво ще се блъскаме толкова, ако не узнае целият град, че точно ние сме хванали бандита?!

— Добре, добре! — засмя се капитанът — Тогава ви обещавам, че ако наистина успеете в тая работа, освен рекламите в трите вестника, ще ви покажат и по градската телевизия!

— Мъжка дума?

— Мъжка дума!

— Да си стиснем ръка тогава! — предложи Сър Пенчо — В Англия джентълмените така правят и затова работата им върви! Всеки си държи на думата, без разни договори, документи и всякакви такива глупости!

Капитан Дуков пристъпи към траверсите, двамата безделника се смъкнаха от тях и тържествено се ръкуваха. Към тях се присъедини и Таньо, след като донесе коняка, така споразумението беше сключено и тримата приятели пристъпиха към най-сериозното дело в живота си.

То щеше да им донесе слава, известност и много уважение, при това не само от кварталните пияници.

Следващите дни се случиха мрачни и много студени. Температурата падна до –18 градуса и хората гледаха да си стоят на топло в къщите. Въпреки това, престъпникът нападна поредната си жертва и този път това беше един пиян старшина. Освен портфейла, на този нещастник му бяха смъкнати и гащите, а после захвърлени върху клоните на едно близко дърво. Добре, че поне пистолет нямаше, защото тогава и до затвор можеше да стигне. Но и така, шегите които бяха предизвикани от случката, не прекъснаха почти месец. Тримата набедени криминалисти умуваха от сутрин до вечер, напиваха се редовно, докато един ден Таньо Вампира не счупи одеколona на Сър Пенчо. Тъкмо се беше обръснал и посегна към евтиния одеколон, когато някои почука силно на прозореца. Ръката му трепна и той го изпусна в желязната мивка, Стъклото се пръсна и стаята се напълни с ухание на лавандула. Оказа се, че ги смущава пощаджийката, която носеше пенсията на Сър Пенчо. От тримата, той единствен получаваше този малък, но постоянен доход, който неведнъж ги спасяваше от дълго и сигурно гладуване. Малката сума от пенсията бе неприкосновена и никой не си позволяваше да харчи от нея за нещо друго, освен за хляб, а понякога за сирене или кашкавал.

След като пощаджийката замина, Таньо започна да събира счупените стъкла в шепа и виновно да се оправдава:

— Че да чукне като хората, да я вземат дяволите! Тя заблъскала като луда, а човек не одеколona, ами и ченето си ще изтърве! — от дългия престой по затворите, се бе сдобил с изкуствена челюст, два от зъбите на която стърчаха много смешно встрани, откъдето му идеше и прякора. — Ти не се ядосвай, Сър, аз ще ти купя друго шише! Той поне е евтин, да не е на Мара „Шанел“-а я!

Сър Пенчо броеше за трети път пенсията, когато застина неподвижно. Внезапно озарен от някаква мисъл, той накара другаря си да повтори.

— Какво да повторя? — учуди се Вампира.

— Последното изречение! — странна усмивка правеше вида на Сър Пенчо много загадъчен.

— Ами-и... казах; че ще ти купя нов одеколон!

— Не, не това! Коста и Вампира се спогледаха. Последният дори бръкна в джоба си за пари. Обидено рече:

— Ако нещо се съмняваш, аз сега, веднага...!

Сър Пенчо удари с длан по масата и поглеждайки поотделно двамата, заяви:

— Мисля, че открихме!

— Какво? — в един глас запитаха те.

— Престъпника, или по-точно престъпничката!

Те любопитно го зяпнаха, а той започна да обяснява:

— Влизали ли сте в квартирата на Мара?

Двамата отрицателно поклатиха глави. — Аз обаче съм влизал! — важно уточни сър Пенчо.

— И какво от това? — не се стърпя Келеша.

— Това, че Мара е престъпничката! — и за да не ги мъчи повече продължи. — Миналата година през март, когато цялата пенсия отиде за плащане на данъци и ток, се отбих в квартирата и за малък заем. Ако си спомняте, тогава нямахме какво да прием и бях купил бутилка чист спирт.

— Но нали тогава каза, че парите ти ги дал началник-гарата? — прекъсна го Вампира.

— Точно така! — съгласи се сър Пенчо. — Защото Мара не ми даде нищо. Тя тъкмо се прибираще от работа и когато я помолих за тях, страшно се ядоса. Развика се като откачена, отвори вратата и ми показа един бюфет, целият пълен с шишенца от нейния парфюм. — „Кво си мислиш ти, дърт пияница такъв?!“ — пенеше се тя — Едно шишенце „Шанел“ струва три хиляди лева, а заплатата ми е точно колкото за две шишета! Аз ако имам пари, ще си напълня стаята с парфюми, а няма да ги давам на тебе!

Той замълча, очаквайки другарите му да се сетят, но те продължаваха да го гледат озадачени, трябваше да им обясни като на малоумни:

— Защо всички я наричат Мара Шанела?

— Заради парфюма, дето си го пръска и мирише на дърта курветина! — отвърна Вампира.

— Но тя се парфюмира всеки ден, при това доста обилно! — забеляза вече и Келеша — Човек може да я подуши от цял километър, а ти казваш, че имала цял бюфет шишета?

— Точно така! — доволно се облиза сър Пенчо.

— При тия невъзможни цени, откъде взема пари, за да ги купува тогава? — направи генералния извод Келеша.

Тримата се спогледаха като котараци, а Вампира подскочи и се плесна по плешивата глава:

— Ами тя какво работи, а? — и сам си отговори. — Кранистка на гарата! Бачка на високо по цял ден и вижда всичко надалеч! Каквато е корава, не жена, или пиан фатмак, а бик ще свали ако рече!

— Точно така! — заключи сър Пенчо — Сега разбрахте защо я подозирам, нали?

Коста побърза да обобщи:

— Като се има предвид, че е грозна стара мома, злобна като пепелянка и хищна като пор — всички сте виждали как убива врабчета с прашка от крана, ще стане ясно и на слепец, че тя е престъпничката! Още повече, тя някога е тласкала гюлле и е много силна! Веднъж я гледах как надви един железничар на канадска борба и после се изфука колко награди имала от гюллето! — Абе изобщо, само една жена може да извърши такива гадни неща, знаех си аз, че е женска работа от самото начало, но вие не вярвахте!

— Вярно, онзи ден точно това разправяше! — подкрепи го Вампира, но сър Пенчо махна с ръка пренебрежително:

— На Коста все жените му са криви за всичко! Тогава го каза не защото се е досетил, а ей тъй — по навик, за да ги оплюе принципно.

Келешът не се впусна в спор, защото сър Пенчо беше прав. Тримата уточняваха още малко нещата, после взеха решение, което не се поправи на Коста, но бе принуден да го приеме, защото бе малцинство в компанията. Облякоха се набързо, сър Пенчо пусна един малък чук в джоба на стария си балтон, а Коста се въоръжи с ръжена от печката. Вампирът, кален от многобройните битки с побратимите си — кварталните пияници, не взе нищо. Тръгнаха без да губят време, защото вече се мръкваше и не трябваше да изтърват заподозряната. При мостовия кран на гарата пристигнаха навреме, точно когато Мара слизаше по стълбите от своята крепост. Сър Пенчо извади и стисна здраво малкия чук, а Келеша завъртя ръжена със заплашителен вид. Кранистката скочи пред тях и учудено се озъби:

— Кво искате бе, отрепки? Ще ме нападате ли? — и пристъпи дръзко към тях.

Сър Пенчо отвърна спокойно:

— Има си хора за всичко, Шанел! Ние не нападаме, а напротив! Дошли сме с добро и изцяло в твоя полза е да си траеш и да чуеш какво ще ти предложим!

Кранистката се изсмя:

— Кво ще ми предлагате бе, боклуци? Я се разкарайте, че ако ви метна!

Келешът не издържа и изплю камъчето:

— Ние знаем, че ти си престъпничката, подла гадино! Ти нападаш хората и обираш парите!

Мара трепна сепнато, сви юмруци и се нахвърли върху мъжете. Пръв си изпати Келеша, който получи два-три бързи удара в лицето и се свлече на земята. Той продължаваше да стиска ръжена, без да го е използвал. Вампирът се опита да и подложи крак, но сам падна в схватката. Успя обаче да се вкопчи в нея, което затрудни действията и. Сър Пенчо хитро бе отскочил в страни и сега, издебнал подходящия момент, замахна късо с чука и я цапна по главата. Див писък се разнесе от ранената побойничка, но тарторът на групата не я остави да крещи. Удари я още веднъж, той път с плоското на чука и тя се свлече в несвяст на земята. Тримата побързаха да и вържат ръцете, с помощта на капронено въже, което предвидливо носеха. Заотупваха праха от дрехите си, докато чакаха жената да се съвземе. От псувните, които избълваха за това кратко време, можеше да се разтрепери и легионер. Това се видя недостатъчно на Келеша и когато тя отвори очи и се размърда, я срита здраво в квадратния задник. Мара се опита да се освободи, но въжето стягаше здраво ръцете и, правеше я абсолютно безпомощна. Толкова и беше зле, че зариде без сълзи, като повтаряше отчаяно:

— Тия отрепки, тия отрепки!

Сър Пенчо се подпря на крановата стълба, запали цигара и вече по-спокоен запита:

— Е, сега ще преговаряме ли?

В отговор жената се опита да го заплюе и като не успя, процеди глухо:

— Мамка ви и копелета!

— Добре! — кротко отвърна старият лентяй. — Ние мислехме да се споразумеем и да не те предаваме на полицията, но щом

предпочиташ целият град да ти гледа резила...! Твоя работа! — обърна се към другарите си. — Вдигнете я и да тръгваме!

Те я изправиха, при което Келеша чак замижа от гнусотия, докато я дърпаше.

— Чакайте! — вече стъпила на краката си, рече жената. — Как ще докажете, че сте ме видели? От последния обир минаха няколко дни? Защо досега не ме издадохте на ченгетата?

Сър Пенчо направи гримаса на явно задоволство. Тя си призна и така заглуши малкото съмнения, които му бяха останали. Погледна я с насмешка и рече:

— Историята с фатмака не беше новост за нас! Ние те видяхме още с предната ти жертва — една жена, — ако си спомняш! Решихме да те издебнем и си приготвихме фотоапарат за целта! И макар снимките да не станаха много качествени, на тях добре се вижда как му виждаш сметката! Има една, на която му свалящ гащите, друга, където ги хвърляш на дървото и изобщо, такъв албум сме ти приготвили, че има да му се радващ бая годинки в затвора!

— Къде са снимките? — не усети блъфа жената.

— Утре ще ги видиш във всички вестници! — успокои я сър Пенчо — А сега, да вървим!

— Чакайте! — опъна се тя — Казахте, че може и да не ме предадете, нали? Какво ще искате в замяна, като знаете, че не съм богата?

— Колко пари можеш да събереш? — обади се отстрани Вампира. Сър Пенчо го изгледа намръщено, но Мара вече смяташе:

— Имам една книжка в ДСК-то с девет хиляди и още една, в друга банка с петнадесет. Значи, двадесет и четири хиляди мога да ви изтегля още утре сутринта! Какво ще кажете?

Тримата се спогледаха, но преди останалите двама да развалят работата, сър Пенчо заговори авторитетно:

— Слушай, тъпа гъско! Не ти щем парите! Ние не сме никакви доносници, че да те изпеем в полицията! Имаме си достойнство и сме джентълмени, а отрепка си самата ти! — той бръкна в балтона и извади сгъната на две тетрадка, заедно с една химикалка. Размаха ги под носа ѝ, а в малките и зли очички на жената блесна надежда.

— Сега ще отидем у вас, ще седнем и ти подробно ще опишеш всичките си зулуми! После ще се разпишеш и ще събереш всичките

„Шанели“ в една торба! Сама ще ги начупиш с ей това — показва малкия чук — а от утре се задължаваш всеки месец да ни носиш на първо число по пет бутилки коняк!

— Коняк „Плиска“! — уточни Вампира.

— Да! — кимна съгласен тарторът на групата и продължи. — След всички признания, които ще напишеш, трябва да обещаеш писмено, че повече такива неща няма да правиш! Ясно?

— Ясно! — подскочи тя от нетърпение — Но каква е гаранцията, че утре няма да решите нещо друго и да продължите да ме изнудвате?

— Да те изнудваме! — повтори театрално сър Пенчо. — Ние да те изнудваме! — и в този момент тримата се разсмяха, а Мара облекчено въздъхна.

— Отвържете ме ида вървим! — почти приятелски предложи тя, а мъжете, след кратко съвещание го сториха. Келешът за всеки случай държеше вдигнат ръжена, но като тръгнаха, разбра, че предпазната мярка е излишна. Скоро стигнаха в жилището на жената и тя написа прегрешенията си в тетрадката. Радваше се, че се е отървала толкова лесно, но когато се наложи да събира шишенцата с парфюм тя, за голямо учудване на мъжете, се разплака най-искрено, с едри сълзи.

— Не може ли вие да ги строшите? — примоли се отчаяно.

— Сама ще си ги счупиш! — категорично я отряза сър Пенчо. Тя се сви като ударена и бавно повлече крака към улицата. Там, под светлината на една улична лампа, едно по едно, натроши многото ухаещи прекрасно шишенца. После тримата си тръгнаха, доволно вдигнали глави. Имаха чувството, че са свършили най-важната услуга на този град, а мисълта, че другите няма да узнаят за стореното, вече не ги тормозеше. Бяха хора с достойнство, както бе отбелязал сър Пенчо и не вървеше да се хвалят като хлапета. От една лавка си купиха бутилка евтино бренди и още по пътя започнаха да изпразват съдържанието му. Имаше за какво да празнуват в крайна сметка.

В един от първите слънчеви дни на март, капитан Дуков получи покана да навести старите си познайници — тримата лентяи. Обади му се по телефона сър Пенчо и много загадъчно даде да се разбере, че има какво да му съобщят. От нетърпение капитанът се метна в служебната „Лада“ и подкара към гарата. Намери ги седнали на същата купчина траверси, а пред тях се мъдреха пет бутилки луксозен коняк.

— Ей, какво става тук? — засмя се той — Да не сте изровили съкровище?

Тримата важно мълчаха, а сър Пенчо извади специално донесените за случая чаши, отърка ги за по-сигурно в ръкава на палтото си и ги напълни. Подаде чаша на капитана и гордо се наду:

— Наздраве, за хубавата работа!

Дуков остави чашата, приседна до тях и уточни:

— Няма да пия, докато не кажете, за какво става въпрос! Тримата се спогледаха усмихнати. Сър Пенчо подхвана бавно:

— Имахме споразумение, което изпълнихме перфектно! Оказа се, че калпазани като нас, успяха да открият и обезвредят престъпника — нещо, което не може да се каже за трудолюбивите пчелички от полицията!

— Кой е той? — кратко запита капитанът. Сър Пенчо сви рамене:

— Е, точно това, не можем да ви кажем, защото ние сме хора на честта, а не някакви ченгета! Обаче едно гарантираме — повече такива неща няма да се случват тук! Ако се повторят, ще ви разкажем всичко, но не и преди това!

Дуков се изправи ядосан:

— Вие какво си мислите, бе? Че ще си играем на стражари и апаши? Като ви тикна сега в ареста, ще ви дам една чест!

— Казвайте веднага какво знаете, защото ще обърна другия край на тоягата!

Бродягите мълчаливо отпиваха от коняка. Келешът все пак не се стърпя:

— Това е то, полицейската благодарност! Капитанът усети, че е прекалил и започна да ги уговаря:

— Ако наистина сте разбрали кой е, а не го предавате на полицията, ставате негови съучастници! За това може да получите и затвор!

— Де, де! — прекъсна го Вампирът — аз съм си там като вкъщи!

— Но, другите не са!

— Ако трябва и в затвора ще влезем! — въздъхна сър Пенчо — Сега в България разбойниците ходят на свободата честните хора са в затвора! Само че, как ще докажете, че просто не сме се пошегували? Ей тъй, пийнали сме и сме си направили един хубав майтап! За майтап не вкарват в кафеза!

Капитанът седна на траверсите. Взе си чашата и наведнъж я пресуши. Огледа мъжете сърдите и се тросна:

— Ще ви дам аз един майтап, келеси такива! Ако утре стане ново нападение и трима ви ще окошаря на момента! Нещастни фантазьори, с гумени глави! Мислите, че сте много велики, а вършите глупост, която и малко дете не би сторило!

Сър Пенчо го спря е ръка:

— Вие никога ли не сте грешили, капитане?

— Има грешки и грешки! Нагли кражби като тия се наказват само със затвор! Иначе продължават! Ясно ли е?

Тримата мълчаха безразлично. Дуков стана и преди да тръгне предложи:

— Ако до три дни не ми кажете кой е негодникът, вас ще обвиня за престъпленията! Щом обещавате, че вече няма да стават такива работи, значи вие сте ги извършвали!

Сър Пенчо се усмихна:

— По-леко, да не ни уплашите! По време на едно от нападенията и тримата бяхме в болницата на системи!

— За алкохолно натравяне! — допълни Вампира.

— Тъй, че не ни плашете толкова евтино, капитане! Може да сме идеалисти и пияници, но зло никому не сме сторили!

— И добро вече няма да правим! — закани се Келеша. — Щом такава ви е отплатата.

Капитан Дуков поклати съкрушено глава и им обърна гръб. Качи се в „Ладата“ и нервно натисна газта. Само облаче прах остана след него. Тримата се изгледаха любопитно. Примижал срещу слънцето, сър Пенчо рече:

— И Мара Шанела, и капитанът ни мислят за големи глупаци! Чак ги съжалявам тия хора! Кога им остава време да живеят?

Таньо Вампирът цъкна с език и сам не разбра защо се опита да отговори на риторичния въпрос на приятеля си:

— То не е лъжица за всяка уста тая работа! — и доловил насмешливите погледи на побратимите си, добави с пълна чаша:

— Наздраве!

ЕДИН ЦИГАНИН, БУТИЛКА БИРА...

Събудих се от болката, пронизваща главата ми. След снощния запой се чувствах като буркан с азотна киселина. Отворих подутите си клепачи и разбрах, че все още е много рано. Жена ми и децата спяха, в почивната станция не се чуваше никакъв звук, а през прозорците нощният мрак едва се процеждаше сивата утайка на утрото. Станах тихо, нахлузих си тениската и като събрах риболовните такъми, тръгнах към морето. Духаше откъм сушата, но вятърът бе свеж и аз с удоволствие го поемах с пълни гърди. Подминах първата буна, защото се сетих, че моите веднага ще ме потърсят тук. Чувствах се зле и не исках никои да ме безпокои поне до обяд. Третата буна се намираще почти в Балчик, но сутрин в хладното пътят не тежи и стигнах доста бързо до нея. На края, там където си бях избрал да застана, забелязах някаква приведена фигура и се ядосах. Защо по дяволите точно днес, някакъв навлек се бе домъкнал и заел най-удобното за риболов място? Приблжих и съвсем се вкиснах, защото навлекът се оказа брадясал, мършав като гладен пес циганин. Избелялата моряшка фланелка, раздърпана около врата и провиснала на сухото му тяло, не успяваше да скрие многобройните брадавици и рани по черната му кожа. Той се извърна към мен с някаква животинска тъга в очите и виновно се усмихна. Подминах го без да поздравя, от, което съвсем се скапах. За мен е закон да срещна рибар и да му пожелаая „На слука!“ Така си мисля, морето ще разбере, че съм добър човек и ще е благосклонно към мен. Все едно на себе си пожелавам добър улов. Само че тази сутрин съвсем не се чувствах добър, а дори не се чувствах и човек. Сигурно затова ми беше безразлично и дали ще хвана изобщо риба.

Седнах на един триъгълен бетонен блок и заметнах. Почаках малко, но характерното силно почукване на попче не последва. Изтеглих влакното и разбира се закачих куките нейде по дъното. С ярост опънах, найлона изсвири, поряза показалеца ми и излетя без куки и тежест. Теглих една майна ей-тъй на всичко и се изпиках на разрязания си пръст. Разнесе се миризма на мастика и стомахът ми не

издържа. Избълвах всичко навън и захраних терена пред себе си. Постоях малко премалял, после се измих с морска вода. Болката в главата ми не минаваше.

Не усетих кога настъпи денят, но разбрах, че нещо не е наред. Вятърът се беше обърнал откъм морето, духаше силно и хвърляше студени пръски върху ми. От там, от където обикновено се показваше слънцето, сега се надигаше някаква тъмна мъгла и караше кожата ми да настръхва от неприязън и студ. Водата започнала залива бетонния блок, на който бях седнал и се наложи да се преместя. Така съвсем се наврях до циганина. Други рибари не се забелязваха наоколо, най-вероятно заради лошото време. Псувах наум и чаках да клъвне, макар да знаех, че нищо няма да се обади. Инатях се срещу себе си, срещу циганина, срещу природата дори. Беше ми тъпо а исках да съм сам. Нямах да си тръгна, преди тоя възлив мангал да се е омел.

Така мина доста време и може би малко преди обяд заваля. Ръмеше ситно, студено и неприятно, в унисон със скапаното ми настроение. Встрани от мен, циганинът нещо се разшава и измъкна един голям найлон. Придърпа го над главата си от единия край, а другия подаде на мен. Поколебах се дали да се направа, че съм го видял, но той продължаваше да държи притегнатата си към мен ръка, а вятърът плющеше с найлона в нея. Притулих се и аз и едва сега усетих, как ни режеше мръсното временце. Под найлона вятърът и дъждът не забиваха ледени нокти в скованото ми тяло и можех малко да се отпусна. Не поглеждах към циганина, с някакво необяснимо упорство хвърлях безсмислено въдицата и я вадех с недокоснатата от сутринта стръв. До мен мангото си траеше като египетска мумия. Вълните се блъскаха ядни и разпенени, опитваха се да ни докопат за краката, но ние стояхме откъм наветрената страна на буната и тяхната работа не ставаше.

Сигурно проваляше обяд, когато циганинът отново се размърда и разтвори между двамата торбичка с три глави лук и парче сплескан хляб. Отнякъде измъкна и две бутилки обикновена бира. Отвори едната, а другата постави до крака ми.

С кафявите си, нарязани от мидите пръсти, разчупи хляба на две и заедно с по-голямата глава лук ми го подаде. Обърнах се и взех храната. Погледнах го. Беше си най-обикновен човек, с тъжни, макар и усмихнати очи. Сигурно минаваше петдесетте, защото повечето от

косата и брадата му бяха побелели. Отворих си бирата и се чукнахме. Звукът не можеше да се сравни с тоя, от кристалните чаши от миналата вечер, но звучеше странно чист и лек сред шума на морето край нас. Отпих. Блаженство! Само който не се е нафирквал като свиня, не знае колко е, вкусна на другия ден една обикновена бира. Отръфнах от хляба и ударих лука с длан. Така, без сол, струваше сто пъти повече от всички префинени мезета, изядени от мен за цялото лято досега. Изпих си бирата и изядох всичко до троха.

Точно тогава влакното рязко се опъна. Издърпах го, а на въдицата се замятаха два тлъсти сафрида. Не си носех чепаре, но то нямаше и нужда. Заедно с циганина захвърлихме найлона встрани и едва смогнахме да хвърляме и вадим придошлата сякаш по магия риба. Хващаше се и на мида и на червей, и без стръв, струваше ми се, че ако си топна крака, сафридите ще ми изгризат ноктите. Не разбрахме кога е спрял дъждът и вятърът, но усетихме слънцето как ни гали по издуханите вратове отзад. Сафридът изчезна, точно както се бе появил изведнъж. Сигурно беше някакъв пасаж. Двамата с циганина събрахме небрежно нахвърляната по цимента зад нас риба и по равно си я поделихме. Понеже не носех живарник или някаква торба, моята риба се озова в найлона, с който се пазехме от дъжда. Тежеше не по-малко от пет килограма. Вдигнах найлона с рибата и се приготвих да си ходя. Искях да кажа нещо хубаво на циганина, но не бях достатъчно смел и чист. Кимнахме си за сбогом и така, без да разменим и дума се поделихме.

Като се прибрах в почивната станция, стенният часовник оказваше точно три часа. Вечерта, сред семейството и приятелите си, хапвах пържен сафрид и се чувствах добре. Всичко си бе както винаги и все пак нещо се беше променило. Почуках с вилицата по бутилката с луксозна бира пред себе си и когато останалите утихнаха, станах прав и казах:

— Прясната риба и скъпата бира са хубаво нещо! Почти като красивата ми жена! По-добре е обаче, да си хубав човек! Тогава всичко ти е вкусно! И си струва! Наздраве за ЦИГАНИНА — Нептун!

Компанията се разшумя и всеки доволно се хвана за чашата. Повечето ме взеха за пиян, само жена ми ме изгледа въпросително:

— Какво ти става?

— Нищо! Исках да кажа, че те обичам! Тя грижовно сложи хладната си длан на челото ми и запита дали съм добре. Боже мой, едните ме мислеха за пиян, а жена ми ме вземаше за болен! Толкова трудно ли се ставаше добър? Хванах ѝ ръката и я целунах. Чувствах се тъп и велик едновременно. С риск да ме вземат за абсолютно пиянде, можех да тръгна веднага за града, към дома на родителите си. Щях да целуна ѝ двете ръце на майка си, дори ако трябваше да измина разстоянието пеша. Само че, това бе най-малкото, което можех да направя за себе си и хората, които обичах.

— Ей, какво има? — тревогата напираше в гласа на жена ми — Усмиваш се, а очите ти са тъжни?

Не отвърнах нищо. Бях щастлив, че поне с това приличам на циганина!

КОЛКО ПЪТИ УМИРА ЧОВЕК

*„Отидохме толкова далеч
и не стигнахме никъде.
Живяхме толкова дълго,
но изобщо едва ли.“*

Чарлз Буковски

Морето. Винаги бе обичал морето. И когато сега, за последен път тръгна по моста, пред очите му се отвори необятното синьо спокойствие на водата, лекият бриз го накара да се почувства жив и силен, както никога преди това, а бавният летеж на чайките, с надничашщото между крилете им слънце, го принудиха да се усмихне. Беше усмивка на облекчение и прошка. Без да разбере, някъде назад бе загубил страховете и опасенията си. Сега му бе тъй леко, сякаш душата му се бе най-последно изскубнала от това уморено тяло и така, безтегловна и неизмерна, безсловесна и вечна като музика, най-последно се сливаше с всичко, което, бе обичал в живота. Отдъхна си. Слава Богу, вече бе на КРАЯ.

Към средата на огромния мост, върху скъсан хартиен кашон, седяха две момчета и си приказваха. Едното пушеше цигара, а другото поставяше нова лента в поизтъркана от употреба „Практика“. И на двете, над горната устна се чернееше мъх, недокоснат все още от бръснача.

— Ето ти нова бройка! — каза момчето с фотоапарата — Бас ловя, че той вече всичко е отписал?

— Откъде си сигурен? — възрази другото — Може човекът просто да се разхожда.

Приятелят му се засмя — Тук никой не се разхожда, драги! Сред тия коли и пушеци да се разхождаш си е направо лудост! — посочи към трополещите по напречните ленти за свързване, автомобили.

— Може да отива на другия бряг!

— Да, отива! Само, че на онзи, от който вече няма връщане! Погледни го само как ходи! Сякаш е дрогиран!

— И все пак...?!

— Вярвай ми, ти казвам! Тоя е третият този месец! Преди него скочиха един старец и една проститутка. Стареца го изтървах, но от проститутката изкарах почти цяла лента. Направих страхотен удар! От шест вестника — почти сто бона! Още двама такива и ще събера за една „Хонда“!

— Тихо, че приближава!

— Спокойно, няма да ни усети! Мъжът бе на около четиридесет, леко оплешивял, облечен в стари дънки и поомазано велурено яке. Стигна почти до момчетата, погледът му мина над разкъсания кашон, без да се спре и потъна някъде в морето, зад хоризонта. Подпря се на парапета и неочаквано тихо заговори. Всяка дума ясно се чуваше, въпреки колите по пътя. Мъжът казваше някакъв стих. Гласът му бе дрезгав.

*„Най-добрите често умират,
от собствената си ръка
просто за да се махнат,
а тези, които остават,
така не могат да разберат
защо му е притрябвало на някой
да се махне от тях“*

Момчетата гледаха безмълвни, неподвижни и уплашени. Като, че ли мъжът им бе показал нещо толкова ужасно, за което нито бяха чували, нито виждали в екшъните от видеото, или в краткия си живот:

— „Добре! Сега вече е лесно! — мислеше си мъжът — Остава само да го направя!“

Точно тогава, в последния миг, секунди преди полета, той спря. Разбра, че него вече го няма, но там в града, в тясното панелно жилище синът му в момента сигурно си маже филия с лютеница — всекидневния обяд преди да тръгне на училище, жена му уморено подпира глава за кратка почивка пред сметачната машина, а всички

добри и лоши хора наоколо продължават добрите си и лоши дела, точно както преди, точно както и за в бъдеще.

Отпусна, се. Какво стара? Излизаше, че дори смъртта няма смисъл, щом нищо няма да се промени изобщо, а тия, които обича ще нарани най-много!

— Боже мой! Какъв идиот си Буковски, че живееш на майната си в Америка! — прозвуча ядно гласът му. — А най-смешното е, че и при теб не е по-различно от тук! Де да можеше да прием по едно сега заедно!

Мъжът се обърна и тръгна обратно към града. Приведеният му гръб сякаш бе понесъл всичката хорска болка на света. Момчетата въздъгнаха облекчено и се спогледаха. Едното държеше изгорялата цигара, на която пепелта кой знае как все още се крепеше, а другото стискаше стария фотоапарат и се мръщеше.

— Защо не му направи снимка? — запита първото.

— То си беше направо за камера! — въздъхна приятелят му. — Такива работи стават само на кино!

Двете момчета се надигнаха и бавно закрачиха след непознатия. За днес други сензации не им трябваха.

Издание:

Красимир Бачков. Синият кон. Разкази

Българска, първо издание

Редактор: Елка Няголова

Художник: Станислав Филипов

Предпечат: Рекламна къща „Пастел“

Печатница „Н. Здравков“

Издателство „Звезди“

ISBN: 954-9514-02-1

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.